

Sigmundus

Fris Jacobophilippi bergomensis: ordi fratrum eremitarum diui Aug. i oimoda historia nouissime gesta: Chronicae supplementum appellata: liber quintusdecimus q et vltimus feliciter incipit

Papa. xiv.

6615 1417

Martinus eius nominis quintus. papa

M patria ro. ex illustri colunensi familia natus: h anno i celebritate sci Martini ex dyacono cardinali: i constantiensi concilio omnium nationum et cardinalium consensu pontifex creatus: sedit annis. i. 4. et mens. 3. iuris pontificij p'issimus: et i oi vita certe integer: ob cui integritate et doctrina ac bonitate et moderatiōem ex triginta tribus cardinalibus selectus fuit. Qui i pontificatu constitutus: non sōno et ocio: s; negotio et sollicitudini deditus oia ad rē p'tinētia miro p'fec' mō. Cuius hmo breuis erat: s; suis plen: vix i reb' agēdis adeo p'imp' ut res fcaas p'us hoies cernerēt: q' ab eo excogitatas putarēt. Tali nāq; pontifice idigebat ecclia dei: q' Petri nauiculā scismatis et seditionū fluctibus diu q'stata redigere i portū salutis sciret et poss; hic itaq; pontifex creatus: et p' annū i constantiensi concilio p'litit: reipū. ch'riāe cōponēde cā. S; reb' oib' optie dispositis: absolutoq; concilio i Italia p' Sabandā venit. Duz at Italia petisset: puanoz vetustā et clarissimā pedemōtiū familiā i colunēsiū familiā diu xit: ac sine dom' isigne eidē familie ob ei' b'umerita gerēdiū cessit. Inde abiēs Mediolanū puenit: vbi a Philippo duce p'p'loq; mediolanēsi pbenigne et magnificētissime excep' est: Brixia q; vadēsa Pādulp'ho malatesta nō inferiori glia suscept' ē: vbi int' duce et Pādulp'bu hac lege pacē p'posuit: vt Pādulp'bus singul' annis tributo p'soluto taz diu Brixia potiret: quo ad ei viue licēt: quā tñ pacē Pādulp'bus haud mltipost disturbauit. Inde digrediēs: p' fines māuanoz ferrariēsiū ac rauēnatū: Florentiā puenit: vbi biēnio residēs oēm ecclie rē tā i tēporalibus q' spūalibus p'posuit. Quae ecclia ipsa p' p'logū scisma oēs t'palē pene ditiōes pdiderat quā ibi p'mozate Martio i suā p'tatē reduxit. Cōpositisq; ex s'ma r' b'us: Martini cū bōa florentinoz grā discessit: ciuitatē metropolitāo honore exornauit: ei q; Colateranā: p'loriē sez: et fesulanā eccliam subiciēs. Abiēs itaq; Florentia: Romā tādē puenit: effusa obuias vni uersa ciuitate: q' hoies nō sec' ac p'zie parētē expectarēt. v' b' suā romanā adeo disruptā et vastatā iuēt: q' nullā ciuitatis faciē h'ie vidēt. Nā collapse dom' collapseq; t'plā cernebāt: oia deturpata: oiaq; lacerata et dissipata erāt: nō mō t'plā: dom' vici: platee: et reliq' v' b' mēia: s; et ciuiū mores atq; oē vrb'anitatis ornāmētū i ea depditū videbāt. Quaz obeaz pontifex p'moz ad eā exornādā: p'ponēdosq; mores ita aiuz adiecit: vt breui qualescēs melioz faciē p' se tulerit. Quāobz ciuitas ipsa nō mō cū ciuē suū et sūmū pontificē: s; et optimū p'zie p'iez ap'pellauit. In ea. n. Martin' ipse porticū sci Petri collabētē restituit: et pauimentū lateranēv basilice ope vniuerso p'fecit: et testitudinē ligurā supiduxit. Ede' p'terea ad. ii. ap'los vetusta te collabētēs restituit. Idipm et cardiales i suis titul' certati fecē. Demū s'blatis penit' scismatitici: fratoq; et exticto ap' d' Aglā Brachio mōtono alijsq; tyrānis: et vias latronib': et q'marie Tartallia lanello. Bobemis isup b'rticis sedatis: creatis et mltis cardinalibus grauisimif viris: et vndiq; pacata ecclia: pontificatus fuit: i. 4. anno mēse. 3. etatis v'o sue. 63. Rome apoplexia moris: et i cōstantiana ecclia sepellit: an' capita ap'loz: sepulchro eneo vniuerso cetū romāo comitate et flente. Quo moruo sedes vacauit dies duodecim.

1418

Castor vicecomes Bernabonis p'da ex filio nepos: h' anno ap' d' Adoetia dū d' Matbiaz et Crimignolā Philippi ducis ipatores id castrū oppugnātes: int' p'mos pugnatōres virilit' de f'fado agēt: ab hoste vulnerat' iterijt. In f'feto. n. Joānemaria duce: hic a iuratis suis statim i Mediolanū recepit' fuit: s; postea a Philippo duce pulsus cū amicis et Adoetia se recepit: vbi et validissio p'sidio d' Philippū p'ntatissio aio v' l'q; i id t'p' se p'tinuit. Erat autē Castor ipse eo corpis robore: vt cū Saleacio gōzaga viro fortissio q' buccalē gallicū s'raucāt p'sepe pugnās victoriā rtulerit: sepeq; d' p'dcos copiaz duces: eia i obsidiōe gliaz i portauerit

1422

Sphortia flamine' e gēte Atredula i Cotignola oppido natus: a quo Sphortioz fluxit familia i Italia nūc potētissima: i trāsitu flumis piscarie iterijt: vir rtiq; rei militaris scia p'stantissim': q' res igētes et innumeras gloriofissime gessit. I p'mū s' b' Albrico Cunij comite militās p' oēs militie grad': ab isimis ordibus ad sūmū militare decus: p' ei' p'ntiam et ai v'tutem postea puenit. Inter hunc. n. et Bracciū montonum q' sub eodem Albrico et militauerat: tādiu amicitia fuit: q' d'iu vterq; i minoribus extitit. Auctos v'o potentesq; factos p'nciosissimā emulatio et cōtentio subitruuit. vñ et p'elia nōnūq; comifere cruenta. Tandē hoc anno (posteaq; d' thonē tertiu parmesem tyrānū apud Ruberā oppidū dolose iterfeciss;) cū ad dunicādū irritati eēt Sphortia hic i trāsitu piscarie flumis relicti' innumeris ex pellice fili' is' i'ijt: Quoz d' nūero Fracisc'bus postea mediolanēsiū dux vñ fuit: al' Alexander piscari

Sigismundus

deide dn̄s: q̄ t̄ ipe arma cū laude tractauit. **Ac** Gabriel ord̄is nr̄i p̄fessul̄ v̄r̄ vt vidim⁹ gra
uissim⁹ ac religiosissim⁹ mediolanēsiū postea archiep̄s: necnō t̄ **Tōrad⁹** v̄r̄ vtute asp̄icunf.
Jan⁹ Cypri rex: petri illi q̄ fr̄em iteremerat fili⁹: q̄ t̄ ap̄d **Genuā** captiu⁹ hūc genuerat: h̄ an
no etate iā gr̄adeu⁹ ap̄d Cypriū diē obiit. **Vir** certe efferus t̄ absq̄z m̄ia cruozis sic̄is: qui i
malos pd̄igus erat t̄ i bonos culpabil̄. Quiq̄z ab iēute etate regnādi cupiditate flagrās mo
re p̄is: q̄ ea ob cāz fr̄ez obr̄ucauerat: t̄ ipe h̄ scelestissimū facin⁹ gessit. fr̄is. n. filiū vt secuz i
cena eēt aliq̄n bl̄adicij coegit: acceptūq̄z itercepit: t̄ nouo crudelitat̄ ḡne lacerauit. **Maer⁹**
eim vicia arbores ramis h̄ se iuicē inflexit: singulisq̄z pedes adolecētis obliquans relaxari ra
mos iussit: q̄ cū ipetu nālī ad sitū suū redeūtes iselicē discerpūt puez: t̄ scissis viscerib⁹ pe
tas ynculos secū h̄r̄. **Sz** nec ipe cruēt⁹ rex ipune parricidiū euasit: nec lōga ei q̄el fuit. **Qz**
paulopost iusto dei iudicio **Soldan⁹** egypti melchella: validissimā i cypriū classez misit: t̄
velut horrida tēpestas p̄cta diripuit. **Fanūq̄z** ipm captiuū abduxit. **Nichosiāq̄z** regni cap
iuasit: t̄ t̄plā oīa icēdit: ac oēz p̄p̄z pene isula derelicta captiuauit. **Veniq̄z** rex tributari⁹ fa
ct⁹: t̄ cētūuigitiq̄z milib⁹ aureis redēt⁹ i regnū r̄dijt: ac sic p̄ tot t̄tātaq̄z aduersa vitā mise
rā agēs tādē vt p̄fert h̄ āno relicto ipubē **Joāne** filio mortē obiit. **Relicta** ē t̄ p̄ se speciosis
sima filia: quā t̄i an̄i mōtē **Ludouico** duci amadei sabaudie duc̄ filio m̄rimōio coplauerat
Joānes itaq̄z penltim⁹ cypri rex: eo ipō āno **Yano** p̄re defūcto. regni bēnas adolecētē suscipi
ent regnauit ān̄is. 34. **vir** certe mulier⁹ corruptior: q̄ iter femias educat⁹: cū etatē attigisset:
ml̄ierē t̄ se mag⁹ q̄ vix on̄dit: v̄n̄ t̄ int̄ epl̄as delitiasq̄z lāguēs sp̄ q̄si s̄ tutorib⁹ vixit: vxorē
deide illustris **Joānis** iacobi marchiois mōnifferrati filia duxit: q̄ mox vt Cypriū applicuit.
pactis nuptijs veneno exticta fuit: postmodū aliā ex paleologoz p̄apia **Helenā** duxit vxo
rē: ml̄ierē sic̄q̄ cordatā t̄ igeniosā: q̄ cū viri recordiā coguissz: mox regni gubernac̄la in se
suscepit: t̄ oib⁹ depositis magistratib⁹: latinū ritū oēm elimiauit: ac sic oēz isulā i grecoz suoz
pr̄atē redegit. **Hic** itaq̄z **Joānes** v̄nū t̄ātūmō spurii noie **Jacobū** ex ocubia suscepit virūz
magni sp̄is: ex iuge at̄ **Carlotā** filia t̄ātū genuit: quaz t̄ patruelli port⁹ gallie nupsit. **Qui**
stati veniēs: formā regiminis i reḡ conexit: t̄ q̄maxie rituz romane ecclie istaurauit. **Sz** nō
ml̄topost soerus maledicta dyabolo suadēte genez nobilissimū vix toxico sustulit: quo mox
ruo p̄ores illecebre rediere. **At** **Carlotā** filia vidēs ide se ludibrio h̄ri: ad p̄iem oquesta opē
petijt. **En̄** p̄ suasu m̄is t̄ p̄ez **Carlotā** filia denuo **Ludouico** **Ludouici** sabaudie filioz
sobrino suo nupsit. **Atq̄z** mox **Helenā** regia m̄ emozit: t̄ paulopost rex. **Dūq̄z** **Ludouic⁹**
ex **Thaurino** ciuitate Cypriū p̄perat. **Jacob⁹** ex pellice fili⁹ auxilio **Soldani**: turciq̄z fa
uore regnū occupat: t̄ exclusa **Carlotā** sorore cū **Ludouico** viro suo regnū suscepit.

Bachi alia **Bracci** mōton⁹ vmbrie regiōis castello: a quo **Braccianoz** secta factioq̄z h̄ēt:
rei bellice p̄stātissim⁹ dux: h̄ āno posteaq̄ oppida ml̄ta a **Ro. ec.** p̄rim abstulisset: dū **Aqui**
lā **Neapolitani** regni v̄bē graui obsidiōe p̄mēt a **Martini** copijs p̄ter oīuz sp̄e p̄fligatus
occidit cui⁹ cadauer **Rome** ad **Martinū** delatū: eiul iussu t̄āq̄ excōicat⁹ eēt portā s̄i **Lau**
rētij loco p̄fano sepellit. **Hic** at̄ **Bracci** dū **Perusina** nobilitat̄ exularet: q̄q̄ admodū ado
lescētē eēt: exul t̄i p̄silio t̄ auētē iter extores nobiles p̄nceps h̄ebat: q̄p̄obzē v̄gente media ab
ipā iēute etate militari exercitio s̄i **Albrico** **Lunij** comite se tradidit. q̄ p̄ ml̄tos labores ac
vulnera breui ipatoris nomē p̄secut⁹ ē: t̄ varia fortuna vsus i id tādē potētē t̄ auētis creuit:
vt **Perusina** ciuitatē sibi t̄ aduersā factioez opulerit nobilitatē extorē recipē. **Ipe** v̄o ciuita
tis p̄nceps i nobilitate parit̄ t̄ vulgo sit delect⁹. **Qui** v̄be potit⁹: vires magnificēt⁹ extēder̄
cepit. **Et** dū ml̄tas v̄bes ml̄taq̄z oppida p̄nifici ro. auferret excōicat⁹ id mortis gen⁹ exce
pit. **Ipe** i miorib⁹ vt dēz ē p̄stitit **Sp̄horie** **Attēduli** amicissim⁹ fuit: eo q̄ vterq̄z sub **Al**
brico adolecētē militare cepissz: potētiores deide s̄i: dū de p̄ozatu p̄tēdūt inimici efficiūt.
Quoz vtute t̄ ea emulatiōe militia ita breui i **Italia** creuit. vt q̄ duce i re bellica deiceps in
digēt: alfo istoz sp̄ q̄si vterc̄. **Hic** ille factioes militares exorte sūt: vt quāḡita octo iaz ān̄is
nil p̄pe i **Italia** gestū sit: q̄ nō alteri istoz q̄si ascribi possit. **Qui** eim a **Bracci** is opp̄me
bat a **Sp̄horici** is vicisz iuuabāt. **Hic** itaq̄z **Bracci** **Oddonē** adolecētē s̄i **Nicholai** p̄ice
nini gubernatiōe dimisit filiū: q̄ paulopost a floretinis p̄is loco s̄i **Philippū** isubzē ipator cō
stitit: ap̄d **Aretū** v̄bē a **Suidone** torello fugat⁹ t̄ iterfect⁹ est.

Frācis h̄ **foscarus** sexagesimus octau⁹ venetoz dux **Tome** mocenico: h̄ ipso anno susfectus:
ducauit ān̄is. 34. t̄ mētib⁹. 6. **Vir** sane oī virtutū ḡne p̄ter q̄ litteraz gl̄ia ornatus: eo
q̄ eloquentia: ingenio: memoria: institia: fortitudine: ac consilio: omnes sui principatus mo
ras semper miro clausit ordine. **Quippe** qui **Italice** libertati t̄ **Senatus** sui saluti consu
lēs per triginta annos maxima bella terra mariq̄z gessit: que oīa sūma cū felicitate p̄fecit:

143

144

144

Sigismundus

et quietis turbatores igēti fortitudie p̄pescuit. Quib⁹ bellis Rauēnā: Brixia: Bergomū: ac Cremā ip̄o sui senat⁹ adūxit. Demūq; ip̄i senatui pace par̄ta: p̄ria quoq; bōis oib⁹ au-
cta: et Italia oī i pace et trāquilitate redacta: post multos labores exactos: octuagesimoq; ro-
etatis sue āno: salutis v̄o. 1457. klis Nouēbris i senectute bōa dormiuit cū p̄ib⁹ suis: septius
q; igēti pompa i diui Frācisēi templo capella maiore celebratissimo sepulchro. Ip̄se enim
oēs ferme p̄stātores sue etatis belli duces ad opprimēdos aduersarios mercenarios hūit
v̄tpote Frācisēi Sfortie filiū postea Mediolāi ducē: Crimignolā: quē t̄n post ea ob eius
ifidā fuiturē capite obrūcari fecit. Joānē Frācisēi gōcagā Mātue marchionem: et alios
plūmos. p̄ quos memorabilia facinora gessit: et demū Bertholomeū Accoleū bergomēsē cu
i⁹ope Italie laborāti et lacerate opē salutis et pacis attulit.

1457

Crimignola Philippi ducē Mediolāi excellētissim⁹ ip̄ator: cui pp̄iū nomē Frācisēi⁹ erat
h̄ āno ab eodē Philippo dno suo offēsus defecit: et Venecias ad Frācisēi ducē p̄ficisēf
maxio honore excep̄t̄ copiaz suaz ex senatuscōsulto dux statim designat⁹ ē. Hic eim ex
Crimignola pedemōtiū oppido ortū duxit. Qui cū porcorū gregē paruul⁹ educēt captus:
tāq; elegāti forme puez ad Philippū p̄duc̄: e vestigio ex ignobili aulicū: ex egeno diuitē
et ex rustico paulopost ob igenij magnitudinē p̄ncipē effecit. Qui magistratu suscepto cum
Philippū p̄ditissimū et multoz armis occupatu cernēt: sua prudētia: suaq; magnanimitate
atq; industria deiectis multis tyrānis atq; interfectis breui i itēgrū sibi refuituit. S; neq; his
p̄tētus ēt Senuā urbē potētissimā Philippo addidit. vbi ea prudētia ac integritate: dictatu
ram gessit: vt ciuitatem laceratā que multoties armis p̄tēderat resarcuerit. Inde q; euulsis
antiquissimis odijs ac factiōib⁹: vna q̄si familiā p̄stituerit. Ip̄se. n. erat sūme fidei p̄ncēps: et
laboz oīum paciētissim⁹ qui rei militaris scia oēs aīcessores suos sine p̄trouersia supabat.
Quo i magistratu ea erat seueritate et iustitia: vt ne poma quidē ex arborib⁹ p̄dētia sine iusto
p̄cio auferri ip̄one alicui p̄miserit. Eāob̄re patiebāt̄ p̄ter labi die: quin suis militib⁹ statutis
ip̄ib⁹ menstrualia stipēdia diuiderēt. Erat et adeo p̄missi suator: vt vba que iocādo p̄mitte-
bat ad minimū vsq; momētū iplēt. Verūm ap̄d venetos tādē cū multa q̄ boni ip̄atoris of-
ficiū feciss;: eā p̄ficta Venecias accersit: ibidē ex senat⁹ Decreto iter duas colūnas ap̄d san-
ctū Marcū capite mulctat⁹ est āno. 1451. Coniēt⁹ eim fuit p̄ lras et r̄: stes: q; p̄ eū stetit quo
minus Cremona veneti potirēt: capta a Canalcaboue venetoz noie ip̄i: v̄bis porta: q; q;
ēt classis veneta i pado sub ip̄ius oculis a Nicholao picenino hoste desiecta fuisse.

Suido torell⁹ parmēsī: vir domi nobilis: et rei militaris scia p̄stās: h̄ āno i dictatura a Phi-
lippo ducē Crimignole surrogat. Hūc isignē viz/ cū supiori āno igēt a negotia Crimigno-
lā p̄tinerēt) Philippus dux eidē ip̄atori p̄sulē designauerat. Qui statim cū paucis q̄ Caro-
lū malatestā i sūmb⁹ agri florentini ap̄d Kochū i expeditiōe p̄gred ēt ip̄m q̄i p̄mis cōgressi-
bus (dissipato eius exercitu) cepit et Mediolanū cū multis vinctuz trāsmisit. āno itaq; i i o
magistratu suscepto. et florentin⁹ q̄ Philippū i bello progressis: eos breui p̄lio ap̄d Achano
ram fauētini agri oppidū p̄stiganit: et captis multis eoz oppidis: vniuersā Etruriā cōno-
uit: quo timore florentini itra urbē trepidare ceperūt. Postmōm ēt Oddonem Braccij mō-
toni filiū iuuenem quidē accerrimū q̄ eū a florentinis missum i Arcetino agro dū iuueniliter
iter p̄mos pugnatores vsaref̄ iterfecit. Et Nicholau piceninū eo i p̄lio captū. Fauētia vin-
ctū p̄duxit. Alia quoq; p̄clara facinora iuēt⁹ hic ip̄ator gessit. Dic ille est qui Orbom t̄no
dno suo desuasit ad Nicholau eīensē i Ruberā p̄ficisci: q; fraudez subesse occulta sapia
p̄uēdit et p̄dixit.

1457

Brixia Lōbardie potētissima ciuitas: h̄ āno decima Martij die Petro aduocato p̄urāte et
reliquis brixianis guelp̄is i venetoz man⁹ deuenit. Hui⁹ cā fuit: q; Philipp⁹ Mediolani
dux. Quēdā viz pessimū noie Calestrā: ibidē rectigalib⁹ p̄fecerat. Qui itollerabilia ciui-
b⁹ ip̄onēf: coegit eos ingū fuitutis exētere: pp̄ q; brixian⁹ lacessiti veneti ciuitatez obtulere
mō auxiliū p̄stare dignarēt. Veneti at̄ prudētia vsui statim legatos ad Philippū misere:
qui dicerēt p̄ salute Italie ip̄m ab armis abstinere: parcere florentinis: mitiusq; i suos agere
dignaret. Quod si sec⁹ foret: se curā Italie et opp̄ssoz suscepturos. Philipp⁹ at̄ venetoz le-
gatos paruipēdēs: brixian⁹ ipulit saluti p̄p̄e p̄sulere. Erat tūc Petrus aduocat⁹ i urbe brixia
vir magne auctis: qui mōticulas i suā p̄maxie pellexerat suam. vsq; Crimignole aux⁹ fire
t⁹: qui eo a venetis cū exercitu missus fuerat: mōticulas statim itroduxit: et ciuitatē Philip-
po ademit. Eāq; Petro lauredano et Sātino Michaeli venetis cōsulib⁹ tradidit. Susce-
praq; Brixia et discipatis ap̄d Adachlodii vicū Philippi copijs capto isup Carolo mala-
testa cū alijs plūmis mercenarijs legatis Philippi res i magno discrimie eē ceperūt. Quā

Sigismundus.

obré Martinus pōtifex Philippi calamitate mot⁹ cardinalē scēte crucis statū ad sedādos tu mult⁹ trāsmisit: q̄ vltro citroq; sepius remissus: Tandē pacē ea cōditōe inf̄ Philippū z vene ros p̄posuit. vt Bixiā veneti z oppida Bixianoꝝ Cremonēsiūne | que antea ip̄i z Bā tmanus Marchio cepant | retinerēt. In sup̄ z Bergomū eiusq; agrū | legatus ex fedē ip̄is ve netis designauit. hac ē cōditōe: ne socios venetoꝝ florentinoꝝq; bello lacefferet aut ad id de fectionē p̄citaret. Guido autē Tozellus z Joānel frācisus Bātuan⁹ | Olādus palauicin⁹ et alij cōplures reguli | ea federa p̄cusserūt. Hec ip̄a eo āno gesta sūt: qui ē ānus vigesim⁹ octau⁹ s. M. cccc. q̄ āno p̄die nonas Bati Senar⁹ venet⁹ Bergomo potit⁹ ē. Approbavit hanc pacē Martin⁹ ne Philippus oīo pelleret. Eo. n. tūc cū Crimignola toti⁹ exercit⁹ duce mi litabāt Scaramuzza Papiē: Petrus paul⁹ Romanus: Daniel vandalus: Ludouic⁹ yminia nus: Carnari⁹: Beresalu⁹ ac Bartholame⁹ acoleus Bergomēses: ac deniq; illustris Joānel Frācisus Bōzaga Bātuan⁹ z pleriq; alij isignes bello viri: quoz vtute veneti tantā gliaz z vtilitatē cōsecuti fuerūt

Tyberis flui⁹: h̄ āno in vigilia scēti Andree imensū adeo creuit: vt p̄ portā flamineaz. i. po puli portā ingressus torā vrbē i plano sitā inundauerit: tēplumq; p̄atbeon vsq; ad altare mai⁹ repleuerit. Secrescēs autē biduo post mltā aialia secū traxit: mltaq; cinib⁹ dāna itulit: q̄ non sec⁹ p̄ vicōs nauigabāt: ac p̄ alueū tyberis facē cōsueuerūt: hic idē ano salutis nostre. 1474. mēse nouēbri cōtingit z statiz ex more pestis subsecuta ē

Bellū Lucēse: h̄ āno a florentis suscipit: qd̄ p̄ ānos tres maxio cū vtriusq; ppli dāno p̄tractū ē: Paul⁹. n. Guinifius (de q̄ dictū ē) eo tūc Luce dñabat. In sup̄iorib⁹ ānis Ladislaū fili um cū Philippo duce h̄ florentinos militare cōstituerat. quā rē florentini egreferētēs cū: supio re pace: nil scriptis de Guinifio cantū fuisset. Occasionē opp̄mēde Luce nacti: i agrū lucē sez copias mitterūt. Qui captis quibusdā castell' circūquaq; positis: vrbē z obsidiōe cingūt. h̄ Philippus Mediolanēsiū dux sollicitat⁹ Guinifij p̄cibus Frācisū Sphorciā cuz magno equitatu eo misit: qui tātum terrōis florentis iuecit: vt Lucā obsidiōe libare coegerit. At florentini suo vsi igenio: Frācisū maxia cōrūpētēs pecunia: ab auxilio lucensium abire fe cerūt. Quo discedente: Florentini iterato Lucenses obsidere ceperunt. Quapropter Philippus iustante Martino pontifice: qui Lucensium quoq; vices dolebat. Nicolaum piceminū cū maxio equitatu eo statū misit: q̄ fufis fulgarisq; hostib⁹: nō solū Lucā obsidiōe li beravit: vum ē in mouēs: ex pisanis z volateranis mltā castella cepit. Senēsiibus ē rē gratā facturū: q̄ tū florentios graui bello inuafant. Postulatib⁹ vō ea tēpestate florentis vt veneti iu re federis p̄ galliā Philippū adorirēt. Sēar⁹ r̄ndit eos auctōes h̄ belli fuisse: z eos p̄ns a Lu censū iuria tēpare oportuisse. Ea de cā Florentina ciuitas itollerabilib⁹ tributis exianita: q̄ relax plena erat: vt par ē in vulgo cū aduersa fortūa successit. Nil erat odibili⁹ q̄ illi ciues quoz opa bellū lucēse fuerat susceptū. Tandē florentini belloꝝ stipēdijs fatigati: h̄ Lucas iterato obsidiōe cinxissent: cūctaq; circa vrbē pplati fuerit: manēte tñ itus Sigismūdo ipa toꝝ pacē philippo ac lucētib⁹ obtulit. quā illi suscepe: castellaq; oīa capta i ea pace reddita sūt.

Bohemi heretici: a quodā Joāne Us Bohemo i Cōstātiensi synodo exusto exorti: q̄ in ceteros errores dicebāt z p̄dicabāt eccliaſticos oēs: si salutē p̄seq̄ volebāt. ad imitatioēz cbrī pau pes oīno eē oportē: cū ex tāta rez copia z luxu ppli oēs scādalizarent: his t̄pib⁹ sua vsitana heresi germāos catholicos crudelē imōz āmis vexar cepūt. ad quos cū Martinus pōtifex z Sigismūdus ipatoꝝ legatos misissz q̄ eos cōmouē facerēt vt rōi z ecclie obtēpare dignarēt q̄ bñ monētib⁹ pere recularūt: pp̄ q̄ Martinus legatos i germaniā misit: q̄ vna cū ipatoꝝ z eos ca tholicos p̄citauit. Et cū mltos misissz postremo ceteris r̄uocatis Julianū Cesarinū scēti An geli cardinalē eo misit: q̄ certe nō sua h̄ militū ignauia maximū icōmodū ab hostib⁹ susce pit. hi tñ heretici s̄ Eugēio pōtifice i Florentina synodo grecis alijsq; natōib⁹ p̄ntib⁹ cū ero rē suū fassī eēt: suscepta p̄nia ecclie catholice r̄cōciliati sūt. hi tñ p̄ns adamitaz heresiz i bo hemia pululātes armis extixerūt. q̄ ipudēt dogmatizabāt charitatis grā licitū eē hoies publi ce cū mlierib⁹ luxuriare.

Petr⁹ paul⁹ vgerius Iustopolitanus: iurcōsultissim⁹ z p̄bū ac greca latiāq; ligua eruditissi mus chrisolozē Bizātini auditoꝝ z cārariensū p̄ncipū familiarissim⁹: p̄ h̄ t̄p̄: i p̄cio maxie fuit. Qui in cetera historia elegātez de gestis cārariēsiū edidit: z de igeniis morib⁹ libelluz necnō z i diui Hieronymi p̄sbri laudze: cultissimas orōnes composuit: atq; alia multa: que ad manus nostras non deuenerunt.

Abapheus regius: p̄ria laudēs: doctissim⁹ ac optim⁹ vir: orator ac poeta nō vlgaris: Martini q; pape datarius. p̄ h̄ t̄p̄ ob dicēdi elegantia. Rome magno i p̄cio hit⁹ ē. Qui aliquot editz

Sigismundus.

libell^o p^{ri}o metro partiz orone soluta magnam laudes sortit^o est. Tertiūdecimū. n. Eneidif libz i vsu heroico p^{ro}posuit. Rusticanalia et epygramata: psalmosq; p^{ri}uales et i laudem diue Bonice m^ulta p^{ro}posuit. Ad^ulta quoq; soluta p^{ro}scripsit. Et at^u p^{ro}curatōe et ip^{er}sa corp^{is} sc̄te mo uice m^uris diui p^{ri}is Augustini ex ostia tyberia Romā trāslatū fuit. Juxta qd̄ i eadē capella sancte Bonice a se dicata: ob precipuam deuotionem corpus suum sepelliri uoluit.

Leonardus Justinian^o alteri^o magni Leonardi viri doctissimi filius: his t^{em}pibus claruit. vir certe magni et nobilissimi ingenij: ac latia gr̄caq; ligua eloq̄ntissim^o: q a puero musice plimū delectat^o. v^{er}nacula ligua amatorias et dulcissimas atq; pitissimas cātilēas edidit. qbus et to tā italiā repleuit. v^{er}um spū sc̄ie p^{ro}mot^o: et p^{ro}filē i laudē beate v^{ir}gis et sc̄rōz p^{ro}posuit. In natu gr̄adior: fact^o alia nōnulla: tū latia tū v^{er}gari ligua exarauit. et qdā greca lati a fecit. vt cūmōis et luculi vitas: dēiq; senator fact^o grauissim^o et potētissim^o reip. gubnator ob eloq̄ntia enasit. Bernardū iustinianū filiū hic post se reliq;: q apd̄ venetos ob dicēdi facultatē magnā lau dem gloriāq; promeruit.

Frācis^o Barbarus patrici^o venet^o: Christolore bizātini i grecis discipul^o excellētissimū igēij vir: his et t^{em}pibus ob dicēdi p^{ro}mp^{er}titudiez: et administrāde reip. prudētia et pietatē noiātissim^o hirus ē: cū maxie apd̄ buxiāos p^{ro}curā gerēs: vrbē acerrie obsessam: eas ob res senatui suo p^{ro}suauit: hic plēberimū de re vxoria: et orōnes ac eplāz ornatissimas extatē edidit: et alia multa p^{ro}posuit. i cui^o laude hoc epitaphium editū est.

Si q^{ui} honos: si fas lachrymis decorat sepl^o Buxia quā magno tenuit sudore fatetur

Specte sup: mestis locū complecte querellis: Hic summi ingenij scriptis mōumēta reliq;

Frācisus cui p^{ri}nceps parem vix secula tulerunt Grecaq; p^{ro}terea fecit Romana: tenet nunc

Barbar^o hic situs est: ligue decus omne latie: Spūs astra: sacros tumul^o p^{ro}plectitur artus.

Fortia facta viri pro libertate senatus:

Amen

Carolus Bretin^o poeta: et latie greceq; ligue eruditissim^o atq; eloq̄ntissim^o vir: his t^{em}pibus floruit: q et ipe tū met^o tūq; soluta orōe m^ulta p^{ro}posuit: et qdā ex greco i latinū p^{ro}uertit: q ob rē a florēno pp^{ro}lo q sp viros hūanitatē doctria p^{ro}ditos sumis cū honorib^o recipe p^{ro}uenit: i cā cellarium vocatus: ab eodem immunitatis beneficium cōsecutus est.

Caietanus vicentin^o: canōicus patauius: p^{ro}ph^{et}ia sui t^{em}p^{or}is p^{ri}ncipuus: p^{ro} h^{is} t^{em}p^{or}ib^o i Gymnasio pataui no: tū legēdo tūq; p^{ro}ponēdo ac disputādo p^{ri}ncipatū obtinuit. et p^{ro} p^{ro} ceteris accurat^o sup. 8. p^{ro}ph^{et}icōz libros p^{ro}metat^o ē. s; et sup. li. d. aia. s; li. d. celo et mūdo p^{ro}metarios p^{ro}posuit. scripsit et li bz de methaur^o et de reactōe: ad cōcurrentiā dñi Joānis de Marliāo p^{ro}ph^{et}ici. Etas et ista i italia alios clarissimos i omni facultate attulit viros.

Bartholomeū mōtegnanā medicū: q multaz rex cognitōe et scriptoz s^{er}ilitate ceteros suate erate supauit. Et iō plēbre d^o p^{ro}uatōe sanitatis i lib^{ro} vno scripsit. scripsit p^{ro}terea de egritudi bus p^{ro}cularib^o a capite vsq; ad pedes: et de egritudib^o corp^{is} i cōi: de balneis: de mō cōpō nēdi medicias: et Anthidotarium in cōsilijs vnum et alia multa.

Jacobū forliviēsem medicū: hac tēpestate floruisse p^{ro}stat: quē dicit p^{ro}tos q p^{ro}biaz et mediciaz p^{ro}fectos excelluisse. vñ et sup p^{ro}mū canōis Auicēne: et sup eiusdē Aphorimif et Tigni optie et egregie scripsit. libellū p^{ro}terea de itētiōne graduū formaz et eaz remissione p^{ro}posuit.

Vgo Senēsis quoq; medic^o: p^{ro} id t^{em}p^{or}is diuitate qdā igēij et medēdi p^{ro}na oēs q an illū i ethru ria floruerit excelluisse edidit. q s^{er} p^{ro} Auicē. et Aphoz. Hippo. ac Tigni et Val. scripsisse d^o.

Joānem de marliano mediolanēsez medicū et p^{ro}ph^{et}ia: p^{ro} dēos oēs vno et eodē t^{em}p^{or}e igēio et fama supasse d^o: s; n. et si i oi l^oraz gr̄ie eruditissim^o b^{er}et: i astronomia t^{em}p^{or}e et medicis excelluit ex ei^o ar opib^o a se editis h^{is} d^o reatōe ad cōcurrentiā Caietani: et de callitate corpū t^{em}p^{or}e estatis atq; h^{is}emis: et de Antiparistasi et alia multa.

Abbas sicul^o noie Nicola^o ex catbania vrbē oriūd^o: vir pōtificij iuris et p^{ro}bie eruditissim^o: et ipe Martini t^{em}p^{or}e reddidit clāissima. q apd̄ Senā ethurie vrbē pōtificiū ius edocēs cū igē nij maxi insignit^o ē: p^{ro}clara monumēta pōtificiū ius explanādo p^{ro} se scripto reliq;. vñ et decretales oēs egregijs volumib^o declarauit. Secretoz et libz cōmētari cepat: s; morte p^{ro}uētus rē rātā intermisit. Et quoq; extatē repetitōes et disputatōes ac cōsilia accuratissima.

Ludovic^o pontan^o egregius iuriscōsult^o: et bonaz l^oraz studijs ornat^o: rome hac etate floruit. vir certe memorie icōpabil^o q plusq; p^{ro}metū sup aliqb^o digestoz et codicis p^{ro}ibus mira doctria cōscripsit: edidit et p^{ro}silia qn et i iur pōtificio qōnes varias disputauit et terminauit: int^{er} q^{ui} autēticoz repetitio p^{ro}cipatū obrinē d^o: hic vna cū abbate siculo in Basi. iēst cōsilio vocati: magni p^{ro}eci existimati sūt.

Paulus p^{ro}caltr^o: uriu^o doctor et spectatissime doctrie vir: cū his floruit et p^{ro}ceteris distict^o

Sigismundus.

clarissiqz ac vtili⁹. ff. z. C. scripsit. **S**ōsilia quoqz ea i doctrina putilia pposuit: cū publice
 Senis Florētie z paraviij p ples ānos legisz āno dñi. 1437. vite finē fecit.
Andream de bilijs mediolanēsem ordis nri tbeologū elegātissime doctū: hac tpestate flo
 ruisse pstat. virū certe i oi etate z scia admirāduz: q latinā grecā: atqz hebraicā linguā op
 tie nouit: vñ z plima opuscula ab ipa grāmatica exordies i pbia z lo gica ac tbeologia cōpo
 suit: isup z Aristolel aiaz z bbicoz libz latinū fecit. mlros et tractat⁹ z smones elegāt cō
 posuit: q certe qeqd voluerit absqz nro testionio ipi onidūt. Serūt hūc tāti igenij z mēorie
 fuisse: q qeqd bis vlt ter legerz: mēorie statū mādabat: q tāde cū chri ecclia z religionē suā
 nō solū scriptis: sz p dicatione exēplo z vite scitate plimū iuuissz apō Senā bñō sine qeuit.
Antoniū Randēsez mediolanēsez ordis mioz viz eloqntissimū z tbeologū clarissimū cuz
 eisde fōuisse tradūt: q z ipe aliq edidit opa: z qmaxie **A**actatiū miro igenio explanauit.
 z alia mlta.

Eugenius qrtus gliosus. pp. natōe venetus familia pdelmeria vetusta quidē pze
 Angelo: **G**abriel religiosissimus ātea vocatus: 13 āno. 5. nonas mātij apō mēruā
 Rome p⁹ **A**driānū pōtifex creat⁹: sedit ānif. 16. **H**ic **E**gregorij. 12. ex sorore nepos
 canonicusqz celestini bitus cōgigatōis scī **B**eōgij (vt dixius) in alga venetijs fuit: p⁹ quidē
 spius **E**gregorij thesaurarius: docti **S**enēb ep̄s: postea cādinal omū pōtifex fact⁹ nil eo ho
 noze elatior nlla in re p̄tinā vitā mutauit. **E**adez quidez hūilitate eadez cōtinētia iustici
 tateqz vite vixit: quīs initio sui regis mal cōsilijs ductus: vari⁹ extiterit. **C**ū. n. diuina hūa
 naqz pturbaz: ro. po. ad arma excitauit. **A**ui pulb e roma pōtifex magr̄atib⁹ nouos crea
 uē romāi atqz ipz pōtifex mutato bitu: cū mōastico cucullo fugē p̄pulerit: eūqz p tyberi au
 fugientē qdā romāi lapidib⁹ z sagittis p̄secuti sūt. **C**ū āt florētiaz petijsz: tbi p aliquot tps
 substitit: q⁹ i tpe oia bell⁹ z scismate vbiqz pturbari cepta sūt. **R**omāi. n. sublato clamōe: ad
 arma z libertatē cōclamaue z nouis creatis magr̄atib⁹ **S**trāciscū **E**ugēij nepotē: z eccliafi
 ce ditōis camerariuz capiūt: arcēqz sacri **A**ngeli oppugnāt: capitolii firmo p̄sidio muni
 unt: z p sex mēses i libtatē se vēdicāt: eo tumultu basiliese cōciliū iā antea **A**rtini decreto
 inchoatū augeri: p **H**ispanie: **G**allie: **S**erimanie: **P**anonieqz p̄iceps ceptū ē: qui cōez reip.
 xpiane gulnatōez in arbitrio cōciliij reponēbāt. **A**d qd quidē cōciliū **E**ugēij bis terqz cita
 tus ire renuit: **A**uē ob eāz **E**ugēio pōtifex abrogatō **A**mede⁹ **S**abaudie dux pontifex
 bleet⁹: **E**ugēij ar idignatione p̄mot⁹: cū iter **C**arolū frācoz regē z **B**urgūdie ducē pacē
 cōposuissz: **D**elphinū **C**arolū filiū cū magno equitatu i basiliese cōcitant: cui ipetu ille cō
 uer⁹ statū dissipat⁹ ē: quīs p̄mo p̄probasset: pp q̄ ifinita subsecuta sūt mala: **S**erūt **E**ugēij
 uz hūc p̄ter pōtifex dignitatē mirū immodū amasse bella: verū postea ad se reuersus p̄u
 dent⁹ z p̄stat⁹ egisse: vñ z cōciliū florētie hūit: i quo oriētalē ecclia cū occidētalē cū maxio im
 pēdio vniūt: vbi **J**oānes paleolog⁹ cōstātinopolitan⁹ ipator z p̄iarcha: cū plib⁹ ep̄is archi
 ep̄isqz ac igēti doctissimoz nobiliūqz ton⁹ grece viroz iter fuerūt: q oēs sup̄tib⁹ **R**o. ecclie
 et reportati fuerūt i greciā: **F**oqz in cōcilio affuē z **A**rmeni: **E**thiopes: **E**orgiā: **J**acopite:
Libiā: **A**siāqz icolētes: atqz alij ex **A**siā minori: **P**ōto: **C**ilicia: **S**yrria: **A**phricaqz: q oēs si
 dei catholice: z ecclie **R**o. se oēs subdidē: **I**nde qz **S**igismūdū cesarē **R**ōe p̄bēigne exceptū
 iperij corona isignit: **P**hilippū tñ quo aduixit inimicissimū hūit: a quo z p **N**icholaū pi
 cēniū z **S**trāciscū sp̄horciā adeo bellis vñqua qz vexat⁹ fuit: vt vix ei respiradi facultas da
 ret: bona tñ multa vrbi ptulit: z qmaxie circa vaticanū: qz errarij officinā: z palacij **A**reā:
 z vr̄b vias strauit: ac **A**teranēse palatiū istaurauit: iux qd monasterū dignū iā diu coditū
 istaurauit: in qd pulsis canonicis secularib⁹ **R**egulares canonicos sub regula bñ **A**ug. ex
Srisonaria lucēsis agri accitos itroduxit: **B**asilicā quoqz bñ **P**etri z ei⁹ sacristiā: multa su
 p̄pellectile donauit: **R**eligiosos oēs sub regularib⁹ institutis viuē volētes mirū imodū dilexit
 z p̄uilegijs alijsqz gratis inuit: z imunitatib⁹ auxit: **H**ymnasia oīuz q̄ diligētissime fouit: z i
 oēs liberalis z q̄ maxime litteratos fuit: quoz familiaritate (sz ipse modice l̄ature delecta
 t⁹ ē: z lz vnq̄ ad p̄dicēdā aliquā p̄ricularē l̄aturā aiuz adiecerit. **D**octores tñ ecclie z ora
 tores atqz hystoricos libros ita assidue legebat: vt subtilissimo igenio oēs intellexerit: **H**ic
Vinceflaū **P**olonie regē cū **J**uliano **C**esarino cardinali diacono in turcos misit: qui cum
 triginta milib⁹ apō **A**ndrinopoli cecidē: erat. n. **E**ugēij hic aspectu angelic⁹: oi veneratio
 ne dignus: grauis moderat⁹ i dicēdo: par⁹ i p̄po victu: sz i familie splēdidus: **F**amiliares
 hūit doctos: z scitate probatos viros: quoz opa i reb⁹ arduis vtebat: obiit āt āno salut⁹ no
 stre. 1446. 7. kalas **A**rtij: etatis sue sexagesimoquarto: quo quidē āno bñm **N**ichola
 um de **C**olērino ordis nri i factos rettulit: vt suo loco dicem⁹. **E**o itaqz mortuo i bñ **P**etri

Papa. 218.
1431 6630

BB:

Sigismūdu.

basilica sepellit: sepulchro marmoreo cū hoc epitaphio.

Eugenius iacet hic q̄rt^o cor nobile cuius

Testantur vite splēdida facta sue:

Istius ante sacros se p̄buit alter ab ortu

Alter ab occasu Cesar yterqz pedes:

Alter vt accipiat fidei documēta latine

Alter vt aurato cingat honore caput

Quo duce z Armēij graioz exēpla secuti:

Romanā agnorunt: etbiopeiqz fidem

In Syri ac Arabes: mūdizqz efimb^o indi:Colūneses Romāi viri potētē h^o ano falso suggesti qz

143

creuissz eoz nomē oīo delē. mag^o satif exercitu coacto Eugenū ab vrbe pellē statuerūt. z ex preneste vrbe vbi colūnesiuz p̄nceps morabat maxio cū tumultu Romā ppantes in Eugeniū ipm p̄ntificē mouēt: z Apia porta occupata vrbe ingrediūt. Quo audito po. ro. p̄ntificisqz milites: eis obuiā fiūt: cōstiaqz pugna aliq̄ diu z accrit pugnaue: in q̄ mlti vtrinqz cecidē z capti fuē. Quare colūneses ab vrbe recedētēs: multa dāna ciuib^o tulere: oia. n. dirri puerūt: peccora abegerūt: z multos hoies captiuos abduxerūt. Qua ex re multa mala z cedes nō solū aperto Marte: verū ēt p̄ditio: sic subsecute sūt: h^o mali Stephan^o quidaz colūna quē Eugeni^o copijs p̄fecerat: auctor fuit: ab alijs. n. colūnesib^o solū dissentiebat: Is Od dū potiū quēdā colūnesē Martini vicecamerariū p̄prehēdit: z direptis eius bonis tāq̄ latronē preter p̄ntificis volūtate in carcerē indecēter cōiecit: Qua ex re Eugenij irā i se cōcitauit: qui indignationē p̄ntificis timēs: p̄ditiozsqz officiiu exercēs ip̄neste ad eiusdē familie p̄ncipē p̄fugit: eūqz ad huiusmōi scelus exhortat^o: eo at tumultu quidā Antonij colūne filii^o archiep̄s beneuetan^o z quidā frater Bassi^o capti fuere: qui ff cū cōfessus fuisset: se arcē scī Angeli cape voluisse ac p̄ntificē vrsinolsqz vrbe ppellē supplicio affect^o: eius corpe quadrifariā diuiso z ad quattuor vrbis vias suspēso: ea de re Eugeni^o p̄ntifex pietū inuis (cū talia abhorēt) dolore ai maximā p̄xit egritudine: vnde eo ano curate quodā Angelo to fosco ciue romano: pax iter colūneses z Eugenū cōfecta ē: cui^o cā Angelor^o ita nō multo post ob memoriā accepti beneficii creatus ē cardinalis.

Frācisem quoqz eius nepotem: eo anno pace diuulgata Eugenius cardinalem creauit: z mox camerarium licet adolescentem additis ei: prestantissimis viris: quoz p̄silijs vrerec i gubernāda ditōe eccliaistica: qui frācis^o erat Roboaz Salomonis filio nā p̄silijs: ip̄eritus quippe z sen^o. Qui cū romāis (a Nicolao picenio vexatis) dura deditis respōsa. Et Eugeni^o p̄ntifex vrbe pulsus est: z ipe captus carceri mancipatur.

¶ Secundum bellum Venetozum z Mediolanensiu.

Mediolanenses h^o eodē ano: dū sup̄dicta rome agerēt: a Venuchi duce classe cōpata: florētis nis ifensi ab eorū copijs z venetoz i ipo genuēsuz litore sup̄at z p̄ligat: e q̄b^o vndeciz naues intercepte fuēt. Qua ex re veneti iterato clatōres facti: Crignola duce terrestri bello mediolanenses aggrediūt. Philipp^o at Nicolao picenio ex cithuria euocato: cōfesti classez venetā i pado ad Cremonā sup̄auit. z crignole ip̄etus p̄ terrā retardauit. vii veneti nō ita mltopost: sicut dictū ē: Crignolā capite mulctarūt. Quo mōtuo ei^o copias Joānesfrācisus Datuan^o suscepit: q̄ ēt z h^o tū certamie ita gessit: vt vict^o gētib^o suis: ipe inict^o euz ip̄is victoribus: de laude gl̄iaqz certarit. Hic at ipator multas veteranas legioes secū hūit Batamelatā virū acerrimū a iuētute sua: Bentilē postea ipatorē. Libertū: Petrū paulū romanū: Detesaluū: Bergomēsez z plerosqz alios emnētissimos viros in armis exercitatus: mos: Nicolao vō picenio Vitelian^o Foroultianus z alij cōplēs additi sūt rei bellice gnari i eo munē clari: quoz vrute adiut^o ē. Nā sup̄ata (vt dixius) i beridiano als pado venetoz classe: receptisqz breui oppidis q̄ veneti i cremonēsi agro tenebāt. cū igenē exercitū cōpā fer: Batamelatā p̄mū apud calnaronū illico sup̄auit. atqz alios p̄dictos legatos fugauit. q̄b^o fugat. ēt Philipp^o aio auct^o ē Sigismūduz ipatorē pollicitatōib^o z p̄mijz z ipm Joānesfrācisū ad se allexit. Et seq̄nti āno Nicolau picenimū cū Joānesfrācisico z alijs plib^o i Buxia nos misit. q̄ Buxianā vrbe aliquot mētib^o oppugnauit. Sz cū Petr^o aduocatus z Antonius martinēgus: z alij ciues necnō z Frācisus barbarus i ca p̄tor: accriter eā d̄fenderēt omisā. Buxia iniq^o hyemis tpe ad occupanda castelia circumquaqz posita conuersus est. ne comeatus in vrbeōmo submitti possēt: Inde in veronā puerus: oia lōge lateqz i agro vōnēsi z vicentio p̄platus ē: ne venetis q̄q̄ reliquid. Occupato ēt magna ex pte Bincio

143

Sigismundus.

Atthesiqz et Venaci lacū occupare studuit. ne quicq̄ nauibus sbuebi possz p̄curia i Bixia laboratibus ex atthesi tñ remulco nanes quedā attracte vsqz ad lacū quē scī Andree accole vocāt sensiz i Venaci a peneda ad Torboliz dimississe et refecte: cū ex attractu q̄ssate esent rē venetā meliozē aliq̄ntulū fecē. Uez cū Nicolans piceniū nihilominus vōneses et vicētiōs vigēt Frāciscus Foscar⁹ dux et reliq̄ veneti de se actū eē existiabāt nisi vnū aliq̄nē egregiū bello ducezz mercede p̄ducerēt. Quāobzē cōfestiz oratorem ad florentinos socios oratū mittūt: vt si reip. venete et toti italie libertati cōsultū esse velint: Frāciscū sp̄bōciā p̄ pe cū oibus copijs i auxiliū suūz mittāt. At florentini suo ac socioz piculo cōmōti: Frāciscū adhortāt vt arma p̄ venetis sumat. Quib⁹ p̄cibus p̄mōtus Frāciscus p̄ Eugēiū pon. agri piceni marchio declarat⁹ stati i vōneses agruz cū mltō puenit exercitu: vbi mox ad Snaue locū q̄ hostez aliq̄diu accriter pugnauit. Tandē cedente piceniō ob egritudiez et pugnatoz paucitatez oīa stati de vicentinis et vōnesibus castella recepit. Quā victoria elat⁹ Bixiā a Vitelliano obsessāz et liberare statuit. Sz cūz oēs aditus iterclusos cernerz Atthesiz s̄ Tridētū traiecit: et i tridētū agz mouēs Archū oppidū nā munitissimū oppugnauit. Sz cū piceniū Archi comitē defēsur⁹ venissz: a Frācisco sp̄bōciā supat⁹: cū vnū uerso exercitu fuga sibi salutē expetiit. Sūt tñ q̄ dicāt piceniū ei⁹ exercitu supato i Archū oppidū se recepisse: et a quodā Todeschbio igentis magnitudis et roboris famulo: būeris t̄iq̄ cadauer sacco iuolutū ad suos et p̄ hostiū castra dlatū fuisse: et castra stati refecisse. dū āt hec agerēt: Philipp⁹ egre ferēs florentinos adhortāte Eugēio pon. Frāciscū sp̄bōciāz venetis auxiliō misisse cōciliū i Basilea vrbe celerit⁹ cogi fategit: q̄ Eugēio venetoz debi⁹ to p̄cie aicuz p̄tificatu p̄uaret. Ille vō cōcilij auctoritatē m̄ximōz formidās ap̄d Serariā aliō cōciliū idixit. Philipp⁹ vō cū his q̄ i cōcilio basilieſi erāt egit: vt Eugēniū citatū cū ire nollet: p̄tificatu abrogarēt: et Amedeū Sabaudie ducē focezz suū iā eremitā factū p̄tifi cē crearet: q̄ et factuz ē: At vō piceniū et Adātuan⁹ marchio: lz maxia suscepissēt icōmoda stati tñ resumptis virib⁹ ex tridētis abiē et maxio ipetu vōnā cepe: Frācisc⁹ at sp̄bōciā et Jacobus antoni⁹ marcellus cōsul captā ab hostibus vōnā itelligētes eo p̄pe oēs copias mouēt vrbēqz q̄triduo post maxia cū vtriusqz cede recuperāt. Quē res bñ gesta: initiū futurū felicitatis venetis fuit: vgebāt eo tñc Bergomū et Bixia itollerabili iedia. Vñ et Jacobus antoniū marcell⁹ cōsul victis ap̄d vōnā hostib⁹: stati citato cursu: lz oīa itiera circūclusa forēt: p̄ alpissimos tñ colles et p̄ loca et feris q̄ i via Bixiā vēt: eāqz ac Bergomū supato Vitelliano obsidiōe liberauit. Et nō solū p̄dictas vrbes obsidiōe liberauit: vum et ea esta re: supatis ad Soncinū oppidū Pphilippi ducib⁹ captisqz eiusdē mille et quingēns eq̄tibus: et Bixiana castella et p̄tem cremonēſi agri Adātuaniqz ac totā abdne gerrā i venetoz p̄tāre sp̄bōciā breui rededit. Amisit tñ Adātuan⁹ p̄nceps Asulā: Lonadū: et Piseberiaz tria fat mūta oppida: aberat tū piceniū q̄n elades Philippo illate fuer: piceniū āt i ethuria existēs cū i venetia p̄mutatā fortunā audirz: oīuz p̄cib⁹ fatigatus ad Philippū reddiit: et i Bixiā agro q̄ sp̄bōciā ap̄d cignanū vicū occurrit: h̄ aio vt frācisco hosti pugnādi copiā facerz. Nō dtractauit Frāciscus certamē: cūqz ibi aliq̄diu pugnātū eēt: icerta victoria discessit: Frācisc⁹ tñ exercitū circūferēs aliq̄ oppida piceniō abstulit: et i venetoz p̄tārez cōtulit. Adartinēguz agri Bergomēſi oppidū Frāciscus p̄fect⁹: qd piceniū firmo p̄sidio munitat⁹ obsidiōe cigit ac oppugnat. Quo audito piceniū aucto exercitu Franc⁹ occurrit et eū i maxio diserie deduxit. Dū āt hec agerēt p̄ter oīuz spez: pax inf̄ Philippū et Frāciscū sp̄bōciā ignaro piceniō enunciata ē: Ap̄d capānā itaqz agri mātuani h̄ mō pax p̄posita ē ano. f. salut. nre: 1442: vt Frācisc⁹ Blācha Philippi ducis vnica filia in vxorem ducta Pōtremuluz et Cremonā cūz cremonēſi agro p̄ter picigitonuz oppiduz munitissimuz: et ea castella q̄ mātuā et Palauicū de cremonēſib⁹ possiderz: vtzqz illa p̄trea q̄ Philipp⁹ et q̄cū Philippo setiebāt bello cepissent: queqz itē veneti eozqz locij: p̄ter Asulā Lonatuz et Piseberiaz q̄ mātuani p̄ncipis ante id belluz fuerant redderēt: vt que q̄ huic snie stare noluisz cōis oīūz hostis hēret. Et hec de bello septenij p̄ seo inf̄ Philippum Adediolani ducem put audiri et legi: ita breuiter cōscripsi:

Cosinus Adedicus florentinus cuius supiori āno florentiapulsus: h̄ āno cūz in vrbē reuocat⁹ eēt: statiz gubnatōez reip. sue reformare fecit: vnde et mltos alterius aduerse factōis in exilium egit. n. Cosinus apud florentinos ciues p̄marius fuit oīuzqz nō soluz ap̄d Italos s̄ forte ap̄d exteras natōes i opuz affluētia etiaz p̄mus h̄t⁹ est: et nō soluz diuitiaz habundātia: s̄ prudētia humāitate: libalitate aliazqz vtutū ac bonarū artū et p̄ferti historiariuz p̄tāntia oēs supauit. Lū. n. vō nulli existimabāt suas tātas opes ex pecūia Baldeſtari

1455

BIB 3

Sigismūdis.

colle: q̄ fuit Joānes. 23. pp̄: i tānq̄ auxiliisse vt i toto terraz orbe null⁹ ei eq̄pari potuerit. Tā
ta. n. fuit ei⁹ diuitiarū abundātia vt suo auxilio Frācisē sp̄horcia mediolanēsiuz ducatu ob
tinerit: z p̄p̄ea ēt noiatissim⁹ fuit. hic florētiaz: latericiā (vt ita dixeris) suo ope suaq̄z ip̄ensa
z hortatu atq̄z exēplo marmoreā reddidit. Multis nāq̄z eccliaisticis potissimuz edeficijs
eccliaisticis cultiorem z clariorem reddidit. Et i p̄mis celebre mōasteriū ap̄d fessulas nō lō
ge ab ip̄a vrbe ordini canōicorū regulariū diui Augustini extruxit. Aliud ēt itra vrbe i ho
nore bti Marcij euāgeliste ordini sc̄ti Bñici ā solo edificauit: i q̄bus Bibliotecas extruxit
adeo sup̄bissimas vt oēs sup̄ent: q̄s suo tpe hūit Italia. Alia quoq̄z nōnulla ea i vrbe z ali
bi extruxit monasteria z edificia seclaria. S; z i honore diui Laurētij mārtyris: nō lōge ab
ei⁹ bitarōis domo rēplū z mōasteriū sine canōicatu p̄magnificū edificauit: additis ml̄i p̄
uētib⁹: q̄ q̄dez opa viri magnificētia p̄se ferūt. Porro cuz vixisset Cosm⁹ ānis ml̄tis: relictis
p̄se filijs Pet⁹ q̄maxie z alijs v̄tutis p̄ne imitatorib⁹ ano dñi. 1464. i kalis augusti d̄fun
ctus ē. vir q̄dem idultri⁹: z p̄uatoz oium italicorū valde felicior. sepeliuitq̄z eū fili⁹ ei⁹ Pe
trus ap̄d sc̄m Laurētiuz: cuz hoc titulo. Cosmus Medices patrie pater.

1434

Joānes frācisē Bōzaga. h̄ āno postq̄ regnasset apud Adātuanā vrbe ānis ferme sexdeciz)
Sigismundo ip̄ator Adātue existēte Marchionale dignitatē additis ip̄ij signis ab eodē
obtinuit: z Barbaram Joannis Barādilburgensis marchidiōis filiā: Ludouico ip̄i⁹ Jo
ānis frācisē filio idēz Sigismund⁹ ip̄ator: sp̄savit vxorez. Que q̄dem nuptie honestare fa
miliā Bōzagā rise sunt: eo q̄ puella Sigismundo ip̄atorz affinitate p̄iuncta erat. Vixit
dein p̄ marchionatus dignitatez adeptā Joānes frācisē hic ānis. 9. vir quidem p̄stātis
simus. q̄ octos Bōzagas p̄decessores suos felicitate: prudentia z diuitijs excelluit: cuius
v̄tute z p̄rimanaz lōbardie ciuitatū infelicitate ei⁹ mantuana ciuitas: opib⁹ z p̄plo pl̄imuz
aucta fuit: fuit. n. vir fortissim⁹ q̄ a venetis p̄mū q̄ Philippū ducē mercede p̄duer⁹: trib⁹ pu
gnis in brixiano agro cū hoste hitis maximū de hoste reposauit triūphuz. Et q̄maxime
apud Daclodiū tertia pugna hita: eo i prelio philippi copias p̄ligauit: z Carolū malate
stā tot⁹ exercit⁹ ducē cepit: que tñ ob affinitatē icolumē abire p̄misit: alia quoq̄z in Cremonēsi
agro facinora strenue gessit: p̄ quib⁹ z nōnulla oppida de Cremonēsi z Brixiano ac
Veronēsi agro accepit: z suo ip̄erio adiecit: Ab senatu postmōz veneto deficiēs: z in socie
tate philippi accit⁹: nō eque iferiora vna cū picenino egit facinora: q̄ Veronā venetis ab
stulit: totiq̄z fere eius agrū atq̄z Brixie: mecnō z vicētinū a venetis deficere fecit: q̄tuo
eniz genuit filios: Ludouicū. f. z Carolū: Luciduz: z Alexādz: qui z si arma cū laude tra
ctauerint: et litteris ornati fuerunt.

Exemplum de amore immoderato.

Duo amātes: ne dicā amētes: miles vnus Curialus note Sigismundi ip̄atoris curialis preci
puus: alter vō Lucrecia ex senensi Ethurie vrbe oriūda: his t̄pib⁹ fuerūt ābo decori: am
boq̄z speciosissimi. S; Lucrecia incredibili pulchritudine z in enarrabili fulgore p̄cellēs:
adeo vt oēs et Cesar ipse qui tunc aderat aliquādo dubius es̄z: an eius facies humana v̄t
angelica es̄set: hi nāq̄z dum Sigismūdis imperator: p̄ corona Romā p̄ficisceret: z Senā
vrbez p̄ aliquot menses perisset: ceco quodā amore adinuicē solo visu exarsere. Et deinde
ad concupitum finē tādē puenerē: z cum ibidē aliquod temp⁹ in bonis dies suos deduxis
sent: necessariuz fuit ob Cesaris absētiā adinuicē se separi: Quia separatione tantaz v̄terq̄z
p̄trixit tristitiaz: q̄ Lucrecia post lōgas z iplacabiles lachrymas in maximaz inciderit egrī
tudinē: ex qua post dies plusculos mestam exalauit aiām: Curialus vō postea q̄ ab oculis
amantis euasit: et ipse nūq̄ ridere visus fuit: nec vllis iocis aut facetijs ad lenitiā reuocari
potuit: vixq̄z ip̄erū mortis euasit: Ex quoz exēplis hoc in opere mouēt iuuenes: q̄tū la
sciua z imoderatus amor: insanos reddāt homines: vnde v̄tutib⁹ rēpatisq̄z amoribus stu
deant: que sole possessores brōs efficit: boz historia: Pius pontifex ante pontificatum pul
cherimum descripsit.

Alphonsi regis captiuitas.

1435

Genueses hoc anno duz Alphonsus Tarraconensis rex Caietā vrbe obsideret z expugna
ret: que a mercationibus genuesibus acriter defēdebat. n. onerarias naues z 35. trirēmes
Philip̄o ducē mediolanēsiū z eoz domino annuente: z aliquot pedites p̄bente in eoz
auxilium miserunt: quo audito statim Alphonsus cum maximo reguz ducūq̄z ac principū
occidentalium exercitu eiusdē obuiā fuit: Contra quos genueses multa aioz p̄stātia ar
mozq̄z atrocitate in prelio puenerūt: vbi: p̄ decem horas cū multa sanguis effusione id pre
liū p̄tractū ē: tādē genueses sup̄iores effecti: ipsū Alphōsū regē ceperūt: z cū eo hispanie
Regē: Infātē lusitanie: z sc̄ti Jacobi magistrū: qui oēs erāt Alphōso germani: Aderant
quoq̄z Parenti princeps z Sinuesse dux: z Christofozus caietanus princeps: Frācisus
v̄rsin⁹: Ludouic⁹ colūnēsis z alij q̄si innumerabiles: quos oēs Blasi⁹ genuesis ciuis z classis

Albertus

Amedeo vocatur: vir quod omnium virtutum claritate ornat: Qui Ludonico unico eius supstite filio educato i ducemq; constituto: ipse eremiticam vitam i Sabaudia ad Ripallie locum cum quibusdam nobilibus tam paradisi sibi delegit: cumq; eo i statu vitam celibem i fris ageret: a Basiliensi concilio pontifex electus fuit. Et rogatus huius existimans se re gratam deo facere pontificum munus obviit: in quo contra religionem quaterq; cum pietate et iustitia id munus exercuerit dicere non attinet. Cum ab iuventute erga pauperes et egenos comisatiode profusissimus: et circa divitia sparsissimus fuerit hic de facto Eugenio statim Nicholao eius successori humanissime cessit: qui in propria sua decreto aplice confirmationis prius omnibus per eum gestis delegatus ex latere creatus est. Deficiens denique i senectute bona: post mortem et miracul claruit. Dignus est igitur post mortem repetere viri huius preconiia. Fuit eius hic clarissimus princeps et propter clarissimum genus et sue elegantie formam ac regiam dignitatem et promptam eloquentiam quam si nane dotes: moribus iteger: vita et religioe sanctus i subditos clemens: i vicis asper: i bello magnanimus: et i devictos benignissimus: ac demum i oem iustissimus.

Cociliu Florentie: hoc eodem anno et ab Eugenio in Basiliense celebrat: In quo (ut promissum est) Johannes Constantinopolitanus ipator et patriarcha eiusdem urbis aliq; innumerabiles et religiosi tam greci quam latini ac alie atq; alie nationes convenit: ubi septimo die octavo: discussaq; grecorum ac latiorum questione: tandem eo verum est: ut greci romibus victi: faterentur spiritum sanctum a patre filioq; procedere: hominibusq; esse: non a patre tantum: ut ipsi credebant provenire. Atq; i Azimo sine fermento triticeo panis corpus christi ab eis consecraret: ac purgatorij locum crederet: postremo vero ut faterentur. Romanum pontificem rex christi vicarium: Petriq; legiptimum successorem primum i orbe locum tenere et oportere: cui et orientalis et occidentalis ecclesia merito pareret. Quibus finitis et ita dispositis: ipator et patriarcha cum reliquis grecis: eo. scilicet anno. 1439. 22. Nouembriis gaudentes i patriam rediere. Hoc modo disposita. Re. grecorum: Armenij et Indi cum fide nostra convenere. Sunt tamen qui dicant eo i concilio declaratum fuisse: ut quilibet sacerdos iuxta ecclesie sue consuetudinem pane aut azimo: aut fermentato celebraret.

Viri disciplinis excellentes.

Ambrosius natione florentinus: ordinis Samalducentium generalis abbas: vir grece latineq; lingue ac curate doctus: et bonis omnibus disciplinis ornat: per septem i florentino concilio premaxime i precio fuit. Qui inter cetera ingenij sui monimenta: Biogene laertij de moribus et vita philosophorum ad Cosinum medicum et greco latinum fecit aliq; opuscula elegantissima composuit.

Nicholus cuboicus sagundinus non minus latinis quam grecis literis eruditus: eo frequenter concilio medius assistens: pluribus viris audientibus disputantium verba atq; sententias: tum grece tum latine. plenas: adeo accomodate referebat. ut mira celeritate vitro citroq; i utraq; lingua summo ornatu redderet. Joannes tortellius arctinus romani pontificis subdiaconus et cubicularius: ac Nicholai postmodum pontificis tubnal et studioz suorum intimus comes grecis latinisq; literis ac theologis non mediocriter doctus: huiusmodi temporibus floruit: vir singularissime humanitatis ac reverentie. Qui inter cetera studioz suorum monimenta. De scribendi ratione operum pelax edidit. In quo primum de litterarum inventionis numero et figura tractat. In 2. articulo: cuiuscumque littere proprietatem: et alias litteras tam i dictionibus grecis ad nos pertinere quam i latinis mutationem explicat: per hoc de ordinatione litterarum iuncte tam vocalium quam consonantium dicit. Ultimo particularium dictionum orthographiam suis litteris ordiat. In dialectica et promerarios proposuit. Athanasij quoque vitam ad Eugenum papam i latinum transferunt: et Appianum huiusmodi historicum ad verbum interpretatus est.

Laurentius vallensis: non minus philosophus et theologus: quam rhetor et grammaticus: hoc ipso tempore ad Joannem tortellium amicissimum suum: Elegantiarum libros. 6. ex Neapoli dedit: quibus certe non secundo nil vtilius excogitari potest: per quibus omnibus grammaticis qui sint aut unquam fuerint magna audacia proponere non formidant. Scripsit et i dialectica et i Quintilianum commentarios dignissimos. Epistolas Pauli suo modo i latinum convertit: Homerum quoque et Herodotum ac Lucidem grecos: latine loqui docuit. nonnulla et alia acri cura et diligentia perscripsit: i quibus non solum altissimum sui sensum ostendit: et vocabula queque explanat: ac non modo aliter vis opinionis aspectus et corrector: sed et aliquid latrator existit.

Blodius flavius foroliviensis: vir doctissimus ac dicendi gratia gravissimus. Eugenijque pontificis secretarius dignissimus: huiusmodi temporibus eas obres multo i precio fuit: qui propter orationes atq; epistolas innumerabiles a se editas: maximam gloriam italiam contulit: quod preteritis latentem supra mille annos historiam tanta attingit diligentia: ut duobus et triginta libris eandem diffuse ostenderit. Nam omnem ne dum Italiam: sed totius olim romani imperij: provinciarum regionumq; statum pulchre descripsit. Scripsit et de Roma triumphante libros. x. et de Roma restaurata libros. 3. Ac de Italia illustrata libros quasi. 13. denique de gestis venetorum librum unum: et alia multa: e quibus multa et ad verbum excerptimus. Quinque et enim post se reliquit filios litterarum feracissimi mos nec patri inferiores.

Albertus

Abathe palmeri florentin historicus et orator disertus ipse quoque temporibus in florentino consilio iter claros viros annumerat fuit: qui Eusebii de temporibus diligentissime emendavit: atque ab anno domini 442 usque ad 1448 ipse profecit. Scripsit deinde librum de angelis erroribus plenum: pro quo apud Bertonensem urbem tamquam hereticus exustus est.

Quarin veronensis grammaticus et orator et philosophus eruditissimus: grece latineque lingue elegantissimus: huiusmodi temporibus apud Veronam: Florentiamque: ac demum Ferrariam: legendo et proponendo: et infinitam pene discipulorum turbam erudiens: maximam laudem proconium peremerit. hic Joannis ravenatis una cum Victorio Seltresii discipulus fuit: ambo celeberrimos inter eius discipulos: qui cum euasisset doctissimi. Quarin Venetiarum et Vicentiarum a publico salario vocati multos erudire cepit. hic demum matuanos et ferrarienses principes erudire peremerunt: hic autem Quarin cum ingenij eminentissimi vir esset: Grammaticales regulas in ordine rededit. Inde et Strabonis Cretensis Europam: ac nonnullas ex Plutarcho vitas egregio latine eloquentissime fecit habere et eius optime et elegantissime: tum epistolam orationes a se editas: que ingenij sui magnitudinem pre se ferunt. Deficiens tamen in senectute bona. Ferrarie apud carmelitanos sepulchro marmoreo insigni decorato epigramate sepellitur.

Georgium Trapezuntium viz doctissimum et aplicum secretarium: cum his floruisse constat: quod Romae publico gymnasio vocatus multis annis hispanos: gallos: germanosque magnos et prestantissimos viros: una cum italicis orationem et poeticam docuit disciplinam: hic autem ex monumentis suis Rhetoricam descripsit usqueque pbendam. Inter Dialecticam. Et in orationes Ciceronis paraphrasas vtilissimas.

Gregorium Ziphernas insignis vtriusque lingue vir: et ipse huiusmodi temporibus Strabonis Asia in latinam linguam vertit. Multasque epistolas et orationes ac versus exaravit.

Joannes quoque aurispa secretarius aplicus grammaticus et rhetor: acutissimus: et ipse tepestate hac in precio fuit.

Antonius Guainer ticinensis medicus celeberrimus: hec ipsa tempora suo ingenio et insigni doctrina clariora reddidit. Qui in medicis: De febribus: de stomachi egritudinibus et curis: de melle et egritudine: et curis egregie scripsit. Sed et de Arterica in iucturis et calculosa passione tractat proposuit. Ferunt et ipsi de fluxibus: de pleuresi: et aliqua alia in tertio Avicenne libro: disposita.

Apollinaris est principis sui temporis medicus et philosophus: natione Cremonensis: et ipse huiusmodi temporibus in philosophia super libris de anima: et super libris calculatores cometarios non contemnendos proposuit.

Guido carrariensis patria bergomensis: medicus filius et philosophus egregius: predictos secutus: et ad nostra usque tempora pervenit. Qui et ipse quidam ingenij et medendi peritia: omnes que ante illum apud nos floruerunt medicos: excelluisse tradit. Quisq; et de arte medendi nonnulla consilia egregie dixit: et vitam iclita atque doctrinam filii eius Michaelis philosophus: et filius medicus ac historicus eleganti stillo descripsit.

Marcus Ephesinus episcopus grecus: vir omnibus in disciplinis egregie doctus atque assutus: in consilio florentino cum reliquis grecis affuit: et magnam sue doctrine experientiam dedit: qui sua astutia et greca malignitate solus animo obstinato persistens: patrum sententias se contra in omnibus exhibuit: quod post modum in prius reversus: sua perfidia universam Greciam a proposito et iustitiam pervertit: sed nec deus omnium malorum ultor: pestiferi rabie permisit impune. Tertio. n. exacto anno miserum seuissima inuasere supplicia: quod cum sanus nephanda et putrida Orthodoxam fidem euomerat mendacia. ita contra horribili pena per aliquot dies victum quo sumptus ore corruptum ab alio renouavit: et eo tamen in tetra fetore: miseram (vt Arrius hereticus effudit animam.

Federicus 3. Austriae dux: huius anno Alberto veneno sublato: vigesimoseptimo germano omnium suffragiis Cesar creatus: imperavit usque in penes annis. 42. Sed scismate prohibente usque ad Nicholauum quantum destitit coronari. Tamen vero Leonora iusticie siue portus gallie regis filia et Alphonsi regis neptis uxore ducta: una cum eodem anno salutis nostre. 1452. die. 9. Martij Romam veniens: maximo cum gaudio et apparatu a Nicholao pontifice: benedictis primis novis nuptiis imperatoria corona donata sit. quo coronato: dum ad sanctum Joannem in latiano ex more proficisceretur: nonnullos in Hadriam portum auratos milites creavit. Abiit inde cum uxore Neapoli viscedi Alphonsi regis causa: maxima pompa et sumptuoso apparatu susceptus. Rursusque mari Romam rediens: iter in prius statim arripuit: quod intellexerat quosdam principes res novas in Germania et Ungaria moliri. ob regem Ladislaus adolescentem egregium quem imperator secum deduxerat. Franciscus autem Sphortia tamen Mediolani dux: hunc imperatorem per legatos ad coronam ferream Mediolani suscipienda (vt mos erat) iuvavit: quod renuens Romam alio itinere profectus est. Rediens deinde Ferrariam Galeacium ipsius ducis filium: tamen mire pulchritudinis adolescentem: cum ingenti apparatu obvium habuit. Qui eleganti et suavi oratione Cesar allecet (susceptis eius muneribus) illum auratum equitum creavit. et a se collaudatum dimisit. Fuit a principio Federicus hic multorum opinionem

Federicus 3.

1440 6639

Federicus.

formidabilis: sed eius auaritia atq; socrordia a pncipibus chrianiis cognita: q; vilibus sep i combebat pteprui bzi ceprus est. vey ano salutis nre. 1471. pp turcoz incurfioes: chzicolaz pncipū iurijs z querellis excitatus: oib^o pncipib^o edixit. vt ad Ratisbonā Hermate ciuita te oratores mitteret: pulturos de bello suscipiedo q turcos. Ad fracieq; regez z ducē bur gūdioz misit: q iparet ab armis discedē z pace coire. Venisse. n. dicebat tpus quo oportet at chriāos gladios: i turcoz nō i chrianoz viscera querti. Id. n. si cito nō fiat: de chriāozū pncipū potētatu actū eē. S; q; pteprui bir^o erat. eius auctoritati paz creditū fuit.

1441

Nicholaus forte braccius cognēto piceninus. Braccij ex sorore nepos: vir (z Clandus i genio z manu fortissim^o atq; pmpitissim^o: copiarūq; mediolanēsiū gñalifipator: h^o āno apō Mediolanū dolore ai: vt creditū est: die obiit. Qui quidē corp^o cū ingēti pōpa i maxio vr bis tēplo. Philippi ducis iussu ipēsaq; sepultū fuit. Vir quidē (z si pede debilitat^o inuictif sim^o in z victoriosus semp: q multa z igētia facinora gessit. Lucā. n. vrbe graui obsidione a florentinis obsessā fuso eoz exercitu nō solū liberauit: s; mltā ēt eoz castella vi abstulit: clas semq; venetā ad Cremonā terribili ipetu disiecit: z Grimignole iper^o retardauit. In Augēniū pōfificē a Philippo deinde missus: rātū frōris iuecit: igēti abacta pda vt Augēnius iuert^o fuerit: quozsū salutē sibi qreret: postea a Philippo reuocat^o: cū p Etburiāz trāsitum hze veller: magno ipetu z fragore i agrū florentinū descēdēs magnū icōmodū z tiorē flozētinis icussit: pplatis. n. eius agris: ēt ad vrbis vestibula pcurrit. Postmōm Bixiā Phi lippi ducis iussu tā maq; obsedit z dilacerauit ipetu: vt magnā muroz pte euerterit. S; cū crebris tormētoz ictib^o vrbe oppugnaret Geronā p. pditiōem itēpsta nocte cū maxis eg tū milib^o obtinuit lz q̄rta die p^o Frācisc^o Spborzia atroci pugna ipaz eidez abstulerit. Qui b^o gestis cū Francisc^o Spborzia Martinēgū oppidū obsidēt: eo Nichola^o veniens: eo di scriminis Frāciscū redegit: vt neq; ei^o gregari^o miles ire pabularū sine piculo: neq; ide ex ercitu abducē sine maq; discrimie possz. Quā obcām Frācisc^o lacessitus pacē euz Philip po suo bono fecit. Tādē vō eo absente Frācisco ei^o filio a florentino exercitu apō Anglare turpiter supato: dolore ai mortē obiuit Frācisco z Iacobo filijs relictis.

1442

Blācamaria Philippi ducis vnica ex pellice filia: mliez oinz pulchritudie plara: h^o āno pa ce int^o Philippū ipm ducē z Frāciscū Spborziā ofecta: eidē mrimonio a pte copulat^o: p q^o Potremulū oppidū z Cremōa dotis noie erogāt. Que illustrissima mliere postmōz pzi i regnū: nō sine labore z maxia pugna iUCCESSIT: z vna cū viro suo: vt suo loco dicem^o i gna nit ānis. zi. Dec. n. mortalitū oinz tū religioē: tū pietate: hūanitate: liberalitate: ac incōparabili corpis pulchritudie z splēdore pponēda erat: z ppea a nōnullis multis carminib^o illustra ta fuit. Ipsam. n. Italia: ipsaz ois vt ita dixeriz orb suis morib^o z forme pstatia celebrabat z merito qd: q; z forme elegātia: cādoze oionis: venustate: pudicitia: magnanimitate: abli nētia: liberalitate: z scimōia: cū oi antiq̄tate: de sūma laudis glia ptedē pōat. Et at tota in tētio z si i culmie magnitudis eēt circa pietatē z elemosynaz erogatiōem erat hospitalia z Religiofoz loca psepe iuisebat. z elemosynis p virib^o paupes sustētabat. Alia. n. sacella z vginū mōasteria edificauit: vbi z mariti filias dedicauit. Religiofos āt. s. modū diligebat: quoz ēt i manib^o āno dñi. 1471. apud Aeregnāū oppidū tuuz Septēbrio mēse postq; bñ de deo: de reg^o: deq; oib^o chrianiis merita fuit: defūcta ē. Qui corp^o Mediolanū platum: iū maiori vrbis tēplo collachimātib^o octis: tāq; cōi parēte orbatis sepellit. Septē. n. bec post se reliq; filios: qnq; mares: z duas feminas. Galeaciū p̄mogenitū ducē: Philippū: Spbor ciā: Audouicū: Ascaniū: z Ceruanū: z Ipolitā atq; Belisabetam.

Renat^o rex: ex frācoz gñe nat^o: a Joāna regia q; Alphonsum regē supiorib^o ānis i Apullie regnū vocat^o: h^o āno cū regnasset sex ānis ab Alphōso supat^o reg^o deiecit. Qui per Etburi am secedēs: Flozētiam pmo petijt. Inde Pisas: post in Galliam nauigio omigrauit. fue rat hic rex: z si infortunatus vir iustus atq; fortissimus: nec vlla vicioz labe notatus: sed summa virtute insignit^o: corpore pulcherrimo: rei militaris scientia: virtuteq; memini ce dēs: imo humanitate ac liberalitate reges oēs antecēdēs. Quippe qui Neapolim fameli cā sua vigilātia: suaq; sollicitudie ab Alphōso diu obsessam cōseruauit. Sed tādem pualē te hoste z presidijs deficientib^o: furtim hostib^o itromissis: oiaq; conflagrātibus: z circa ipm iū foro oglobatis. ipse de fuga meditans: prestātissimo aio: viam ferro per medios hostes sibi aperit: e manibus hostium elapsus i Etburiāz pfugit: z inde in patriam vsq; ad an nū dñi. 1453. consedit. Eo quippe āno recuperādi regni sui cupidus euz Frācisc^o Spbor zia tunc Mediolani dux z Florentini opes suas ad eam rem pollicerentur: cum duobus equitum milib^o i Italiam ad Frāciscum p̄mū cōtra venetos venit: z per bixianuz agum

Federicus. 3.

exercitū ducēs: ex bixiāis z bgomatib⁹. vna cū Bartholomeo acolleo mltā oppida cepit multis cedibus in ponte vico factis: hyemo vō supueniente: cū i hyberna vndiqz itū esset: relicto apud florentiā Joāne filio: male in eos z Franciscū aiatus in galliā redijt: vbi z apud Massiliā reliquū vite sue tempus in pace consumpsit.

Alphōsus itaqz ferdinādi Arragonie regis fili⁹: Renato supato z pulso. i Neapolitano regno 1442 15 āno regnare cepit: z regnavit ānis ferme. 22. hic igētis ai ab ipsa sua adolescētia fuit labor. s. hūanā extimatōez patiētissim⁹: caliditate veterāos p̄stās: q cū ānū p̄mū z vigesi mū attigisset: vt sūt adolescētes nouaz rex cupidus: ad id regnūz oculos adiecit: facile arbi trās Joānā reginā feminā regno pellē posse: vñ post adoptiōem ab ea delusus: p̄fectū arci maritime maxis munerib⁹ ad p̄ditōem pellexit: z illud castellū regia i aduertēte cepit: z statim ex eo loco iporatiōem amari. phibēs bellū neapolitanis itulit: z nō mō bello maritimo reginā laceſcebat: vey ēt remiges i terrā exponēs: oēm mediteraneā regione: quoad ipsa vixit z regnū obtinuit fatigauit. Hortua deniqz regia: h̄ renatus mouēs: adeo neapolitanā vrbē lōga z durissima obsidiōe obsedit: vt mlti ea i vrbe Inedia z fame aruerit: gnatiqz iter matrū p̄plex⁹ perierit. Tādē noctu p̄ cuniculū furtiz militib⁹ itromissis vrbē cepit. q̄ capta paulopost domitis vniuersis regni p̄ncipib⁹: vniuersū regnū i ptātē suā cū multo labore z magnis picul' tādē rededit. Eoqz tāto regē pacato rediēs Neapolim curū aureo i vrbē iuect' triūphauit. Inde haud mltopost nulla laceſcit' i iuria florentinis bellūz mouit: z p̄ volaterranū agrū z i feri maris littora castella mltā occupauit: post Nōbinū maritimūz oppidū obsedit: q̄ i obsidiōe cū p̄ tres mēses fatigat' mltos ex suis amisissz: z ceteri labore estuz lāgūdi facti eēt: obsidiōez soluit: z Neapolim nauigauit. vbi paulopost vita exceſſit: nullis ex se relictis filiis nisi Ferdinādū adhuc extātē ex pellice filiū: quē i Apullie regē ex testō heredē sibi dereliquit. In Arragonie āt regno Joānes frat' successit. Reliqz āt hic iclit' rex cū regnassz sup̄ tria regna tātas diuitias: q̄tas nullus alius p̄decessoz regū.

Bernardin⁹ natiōe senēsis: seraphici Frācisai ordis. p̄fessus z iſtaurator: ac egregi⁹ declamator: necnō z bonaz l̄fraz scia ac scitate iſignis: 15 āno apud Aquilā Aprucij vrbē t̄tio z sexagesimo vite sue āno: vite sue finē fecit: cui⁹ reliqz (vt aiūt) cū p̄ singulas dies mltiplicib⁹ miracul' coruscārēt. Nichola⁹. v. p̄t̄fex: āno dñi. i. 450. eū sc̄is p̄fessorib⁹ aggregauit. Ipe. n. i ea Ethurie Senaz vrbē ex nobili familia originē duxit: z i adolescētie flore mūdo frūciauit: z ordinē minoz igressus ē. Qui a p̄ igressus sui āno: cū fres sui ordis a patrū institutis p̄cul abijſſe repissz: eos p̄ virib⁹ accrit' corrigē studuit: z cū i viā eos reducē nō possz: p̄lib⁹ sequeſtratis: q̄b⁹ regulā huare placuit. cū his mōasteria alia erexit: z sc̄is iſtitutis: mltis i locis reformatiuit. Eoqz successus ardore cū eēt vehemētissim⁹ diuinoz eloqoz suazo p̄ triginta z eo ampli⁹ ānos vniuersā Italiā p̄dicādo circūiuit: vicia fulminando: z vtutes erigēdo: vñ oib⁹ i locis mirabilē i oēs tā religioſos q̄ seculares fec' aioz p̄mutatiōem. Cuius quidē doctria z exēplo multi religioſi desiderio successi: nonas eoz religioſi dederē reformatiōes. Quib⁹ i reformatiōib⁹ eos oēs Eugenius p̄t̄fex n̄ sūmis conatub⁹ adiunxit. Huius āt ānuersaria festiuitatis dies celebrat' vigesima Maij die.

Julianus cesarinus cardinalis diaconus: vir fidei ch̄riane amātissimus: z oibus diuif hūanifqz virtutibus ornatus: sup̄ioribus diebus ab Eugenio p̄t̄fice legat⁹ i vngariā ad cōponendā int' Ladislaū Polonie regē z vxoris Alberti ipatoris pacē missus: 15 āno: cū apud Budā regni vngarie caput iter ipatricē z regē ipm certū pacis fedus inijſſet: eo regē ipm z vngaros deduxit: vt magno opato exercitu: h̄ turcos Europā occupantes p̄fiscerent. Qui turcoz fines cū exercitu hostili aio igressi: int' Danubium flūmū z Andrinopoliz a solis ortu vsqz ad occasum cū hostibus pugnātes: ad quadraginta turcoz milia eo cōflictu occiderūt. Inter quos decem z octo ex p̄mioribus eoz p̄ncipibus cecidere. In qua quidē pugna Ladislaus ipse Polonie rex virilif pugnās sagitta saucius iterijt. Julian⁹ āt ipse mortuo rege ceteros i p̄lio exhortās: dū ch̄riani ex multitudine turcoz terga verterēt p̄ ch̄ri noie i fuga occubuit: z aiaz quā mltis i rebus p̄ dei ecclia diu exercuerat in ipi' lau de eo modo exhalauit.

Ludouicus gōzaga: secūdus māruanoz marchio. p̄ze Joānefrācisai marchioe defūcto: 15 āno eidē i regno succedēs: regnavit ānis. 33. vir quidē fortis z iustus quez p̄ suis apprimē sub Victorino feltrēsi viro doctissimo bonis l̄ris erudiuit: militandi autem scientiā ab ieu te etate ab ipso p̄ze suo ipatore fortissimo exercitādo didicit. Deide exactis adolescētie annis: 15 Philippo duce cū Nicholao picenio militare cepit. Ac postmōz cū Frācisai sp̄boz ita ieger sc̄us socialia bella gessit. Eū bis itaqz militās: bistiles acies p̄sepe fregit: p̄sepeqz

Federicus.

suprauit: ac sepi⁹ (vt ita dixerim) fugauit: et q̄maxie i Aragonijs castris multas terras gentes
qz expugnauit: pp q̄ apd multos cognomēto Turc⁹ dict⁹ fuit. Et iō eā ob militie sciam. ab
oib⁹ Italie potētatib⁹ desideratissim⁹ fuit. Eo maxie qz adeo pmissi fidelissim⁹ erat: vt null⁹
blādimētis: nullis munerib⁹: nullis p̄cib⁹ aut terrorib⁹ a pmissa fide distrabi poterat. Et p
pterea ipm Philipp⁹ mediolanēsiū dux filiū. Ip̄m Frācisib⁹ Sp̄hortia frem. Ip̄m dent-
qz Haleaci p̄rem appellare p̄sueuerāt. Cui⁹ tāta erat dignitas: vt nō solū mātuai regni p̄n-
ceps: s; ēt toti⁹ isubrie iust⁹ arbiter sit appellat⁹. Et lz iuicissim⁹ ipator sp̄ extiterit: p̄tinētissi-
me tñ: iustissimeqz ac prudētissime r̄gnū suū ac reliq̄ que sp̄ admistravit. Religiosissimeqz
adeo vixit: vt oia sua i vrbe mōasteria religiosoz et sacerdotū obseruatiā repleuerit. Eādē
āno dñi. 1478. mēse Junio. 6^o: et 60^o: etatis sue āno leui gñe mortis obiit. Filij quinqz ex
Barbara Joānis brādilburgēb: marchiois filia vxore muliez etatis nre sapia et humanita-
te celeberrima susceptis. Federico nūc marchioe: Frācischo scē Romane ecclie nūc cardī-
nale: Ludouicho p̄thonotario: Joāne frācischo et Rodulpho: vtutib⁹ et lr̄is adornatis.

1445

Cōstātin⁹ paleolog⁹ vltim⁹ grecoz ipator: h̄ āno Joāne ei⁹ germano ipatore sine filijs defun-
cto: i iptū succedēs: ipauit ānis. 8. Vir qdē a p̄ncipio igētis ai et fortitudis: q cū p̄mo pelopis
isule rex eēt: cū turcis sepi⁹ p̄ligēs: sepiissime fudit: et ēt fines suos exiēs hostiū agros persepe
populare ausus fuit: ac mltā eoz oppida vi et igēti glia expugnare nō timuit: cui⁹ rei cā Bra-
conis cognomētū accepit: et maximū vtutis sue honorē tulit. S; Beraclea oppido muni-
tissimo ab Amurato alias Amurate turcoz p̄ncipe sibi ablato: et muro qui grecos a turcis
seruabat illesos demolito adeo illi aiūs decidit: vt et gestoz p̄teritoz oio inemor nullū de-
inceps claz facin⁹ egerit. Quapp̄ necessitate p̄pulsus Amurato turcoz p̄ncipi se tributa-
riū et vectigalē fecit. Amurato at mortuo ei⁹ fili⁹ Ababumer⁹ tributo nō p̄tēt⁹ eidē ēt Con-
stātinopolim et ipium cū vita ademit. Nā Cōstātinopoliz cū innumerabili pugnatoz exer-
citu p̄ quinquagita et sex dies indefinēte obsedit et expugnauit: et eo i pugna obruncato ca-
put suū hasta suffixū per castra ludibrio deferri mādauit: et vrbe obtinuit.

1446

Nichola⁹ toletina: ordis eremitaz scī Aug. qui āno dñi. 1294^o: obierat: h̄ āno frequētatissi-
mis miraculis clar⁹: ab Eugenio p̄tifice toto astāte pp̄lo Ro. oimqz cardinaliū cetū: scōz
p̄fessoz nūero aggregat⁹. Voluerat. n. Joānes. 22. q de ei⁹ scitate p̄cipuā hūerat notitiā:
hūc ei honorē iptiri: s; mltis belloz et scimatū turbini⁹ vexat⁹: ac ēt morte p̄uenit⁹: id ad
hāc vsqz diē: diuino vt arbitroz agēte p̄silio ad maiorē ipsi⁹ scissimū p̄fessoris gliaz dilatuz
ē. Et qz h̄ scī viri (vt expimēto certo didici) mltā fuerūt excellētia facta: et illustres i oi scira-
tis gñe vtutes: q̄s rite honesteqz ac recta p̄scia vulgari et p̄scribi p̄nt. Jō p̄ter moxē suscepti
opis: lōgi⁹ ei⁹ vita describēda me hēbo. Nec certe i eo extollendo mee religiosi⁹ cec⁹ amor
pōt me fallere qz quē vniuersa chri ecclia tātis celebrat p̄conijs: pōt nō clarissim⁹ eē. Nicho-
laus igit⁹ hic: ex Diceno oppido qd scī angeli sub firmāna ciuitate medioerib⁹ parētib⁹ nat⁹
p̄ns se deo dedicauit: q̄ dñi p̄ etatē cognoscere licuit. Aliquātulūqz adultus fact⁹ corpus et
aiam chri dño nro p̄secrauit: quē ēt i altaris sacrificio oblatū: paruuli specie sepi⁹ p̄platus
ab eo archana nōnulla celestis anle audire p̄meruit: q̄ lingua humana minime dici p̄nt. In
adolescētie deinde p̄mordijs mūdo renūciās: ordinē eremitaz bti Augustini p̄plexus est.
Doxqz religiosus scūs: corpusculū suū ab ipso religiosi⁹ igressu: mltis ieiunijs: vigilijs: vrbe
rib⁹: alijsqz supplicijs afflixit: mundanas et carnales delicias a se oēs abdicauit: oroniqz ac
p̄tēplatiōi totū se dedit. Humillima quoqz religiosi⁹ exercitia libentissime exercuit: nil ma-
gis cupiēs q̄ villis et abiectus reputari. Nil ei⁹ h̄mo aut rarus: aut cū op⁹ erat: de morib⁹: de
religiōe: de pietate: de mūdi p̄tēptu vel de amore dei et pximi: celestiqz p̄ria sp̄ fuit. Nulluz
vbū ab eo nisi religiosū aut sanctū vnq̄ excidit. Sūma hui⁹ viri abstinentia fuit: et mirabilis
vite austeritas. Nā carnes: vinū: ova: lacticinia: pisces: pulmentariaqz oia abiecit: pane solo
aquaqz p̄tēt⁹. Cilitio vō circuloz ferro sub trito et lacerato habitu vrbeat⁹: quib⁹ carnē suā
macerabat. Dura et aspa strata sp̄ elegit: i qb⁹ iacēs breuissimū sōnū capiebat. Spinosis pre-
terea cordulis et ferreis disciplinis carnē suā lacerabat. Diabolical et tētatiōes p̄tulit: lucra-
baturqz q̄ frequētissime cū eis: a qb⁹ ēt multis vberib⁹ afficiebat. Nec p̄pea tātis laborib⁹: tā-
tisqz vexatiōib⁹ i modico vnq̄ a p̄posito scō destitit: nec charitat⁹ seu obediētē opa p̄termi-
sit. De. n. tps aut vigilādo: aut orādo: aut p̄tēplādo: aut legēdo: aut secretas p̄fessioes audie-
do: vel ifirmos visitādo p̄triuuit: peccatores arguebat: quos ēt dulcib⁹ vb̄ ad p̄nias ruocabat
p̄ceptaqz salutis icesant oib⁹ dabat. In eo quoqz p̄phetie spūs fuit: et multa anteq̄ fierēt
p̄dixit. Ad eū multi lāguētes: nōnulli malignis vexati spiritib⁹ ducti: curati sūt. S; postea
q̄ celo recept⁹ est hic sanctissimus vir: orones et supplicantiū vota benignus audiuit: vnde

Sedericus. 3^o

militare cepit: quo āno qnto idus augusti Philippus deficiēs. libertas mediolanēsis bī
ēnio accessit. et cū aliq̄ diu eidē ēt militasset: iā etate grauis factus: et getis amator militie ces
sit: et saluti sue cōsulēs i oppidū suū Berdonēsis agri se recepit: vbi reliquū vite sue tēpus
i pace strinuit. **Hic** magni igenij vir fuit. et rei bellice sciētissimus ac prudētissim^o: necnō et
victoriosissimus. q apō venetos militās Philippi castra apō isulā padī i agro cremonēsi pe
nitus exiuit. et magnā ei^o eqtū prem cepit. et Cremonā ditōis Frācisēi Sforzie a Philip
po socō suo obsessā liberauit. vniuersāq; Ferrā abdue philippo ademit. et i venetoz po
testatez redegit: et trāsuadato abdue fluuio vniuersū agrū mediolanēsez pcurrit: et mltā in
cendijs et pplātōibus deuasauit: et ad ipas mediolanēz vrbis fossas accedere nō extiuit:
In dirrepto Briancie mōte: Briuiū oppidū cepit: Cūq; et Lechū oppidū nā munitissimū
puenisset: qui ē larij laci caput: et eū igenti vtute oppugnare cepisset: diuq; obsidisset:
post inumeras datas et acceptas occidiones cū vniuersus ei^o exercit^o qī inedia et hostium
vliherib^o defecisset: et equos ad extremā macrē redegiss^o: re ifecta abiēs philippo ibesit.

De mediolanensium libertas.

Fortuo hoc āno philippo maria mediolanēsiuz duce sine liberis. **Mediolanēses** ais ere
cti i libertatē sese redigētes: venetoz more viuē statuerūt. **Sz** cū nou^o vinedi mod^o in pplo
accessisset: statū i regno maxia scissura excitata ē. q Frācisē^o foscari^o venetoz dux: q totius
italie dñatum cupiebat: aiaduertēs cū ei^o castra apud Soresinā villā agri cremonēsis stati
ua hērent: q Cremonā Frācisēi Sphozie ciuitatē tumultuantē adiuuāt ib^o Suelphis
i deditōne recipi posse spabāt. **Stati** Landū ciuitatē mouēt: et Placentiā deditōne se spēte
ciuibus i fidē recepit: missis eo mille gūgētis eqtibus q placētinis potissimū auxilio forent:
si qua vis igrueret: his gestis papiēses ēt pollicitatōibus mltis alijsq; mōis i suam et fidē p
ducē rēptauit. **Sz** papiēses: lz extrema queq; pati malēt: quā venetis obtēpare. viti tñ eoz
potētā. stati vrbē suā Frācisēo sphozie tradidē. **Frācisē^o**. n. sphozia eo ipō āno ex piceno
pulsus: cū itelligeret ex morte soceri sui Philippi ducis: venetos oia occupare: celeri quo
potuit cursu cū vniuerso exercitu Cremonā venit: et p̄sidij i ea positū: statū a Papiēsis
vocatū: vrbē illā i suā ptātez recepit. **Quib^o** gestis: a mediolanēsi^o sumo oium p̄sensu copi
az dux q venetos delectus fuit. **Qui** maxis opatis copijs euestigio Placētia medio autū
no cū vniuerso exercitu cōtendit: **Ea**. n. ciuitas firmissimo venetoz p̄sidio **Thadeo** **Esten**
se duce defensabat: locatisq; castris vrbē nauali terrestriq; oppugnatōe tandē cepit et i suo
rū pdam p̄uertit: **Tantā**. n. eā i diripiēdo vrbē fertur p̄mississe rabiē tāq; effrenē libidinē vt
nihil hūani aut diuini iuris alr fuit huatū q̄ si i turcos fuiss^o seuitū. **Hā** et mōne et v̄gies et
religiose ibidem ludibrio date fuerūt. et alia mltā enozmia i ea gesta fuē. **Aderāt** eo i p̄reio
sphoziani et Brachiani omnes milites: et oium qī italicoz robur. **Frācisē^o** piceniū: **Sui**
datus māfred^o fauētinnus. **Ludouic^o** v̄mes: **Carolus** **Bōzaga**: atq; alij miores copiaz du
ces: **hec**. n. magna laus Frācisēo sphozie fuit: q̄ hyeme et hymbriū maxia iundatōe tātam
vrbē cepit: que res maximū hosti incussit terrozē. seq̄ntiq; vere Frācisē^o expugnatōis mltis
venetoz castellis: et eoz classez q̄ cremonēses vexabat bōbardis disiecit: et ad tātas despa
tionē p̄fectū classis redegit: cū tueri classez nō posse existaret q̄ eā icenderit. **Frācisē^o** aut
de **Cremonā** nō ampli^o sollicit^o: q̄ classē hostiū s̄stulisset i gerrā abdue a **Dichileto** **Loti**
gnola philippo an demprā mouēs. **Stati** **Triuiliū** et quecūq; alia miora castella recepit. **Ad**
Carauagiū at qd̄ firmo hostiū p̄sidio munitū erat deueniēs ibidē castra locat. **Venetū** aut
si id castrū a mediolanēsis occuparet de se actū putātes: et ipi eo mouēt. **Ubi** p̄ aliquot
dies postq; crebra vtriusq; pua certamia ad sumā dimicationē ventū ē: i via. s. paludis v̄
di circūdata. **In** q̄ qdem certamie venetoz exercit^o supat^o et adeo fugatus fuit: vt ad gūq;
hostiū milia cū ditissimis spolijs capta sint. et vexilla venetoz ac florentinoz et capta medi
olanū missa i maiori ecclia appēsa sūt. **Statiq;** mediolanēses p̄ Frācisēū **Braciū** **Laudaz**
ciuitatē expugnaverūt: et Frācisē^o sphozia hostē isecut^o. **Hixia** mōēs vrbē obsidiōe cin
xit. **Ea** calamitate moti veneti: de se actū putātes pacē cū Frācisēo cōposuerūt. **Et** reb^o itē
se paccatis et terminatis finib^o a venetis et florentinis sexdeciz milib^o numū aureoz singul
mēibus cū aliquot militū turmis p̄missis donec **Mediolanū** in suā prātez arbitriūq; re
cipet: inita h̄ mō p̄uentōe: cū iā int^o Frācisēū ipm et mediolanēses s̄borte eēt siltates. frā
cisicus allectis ad se quoscūq; potuit copiaz ducibus in mediolanēses p̄uersus: statū oēs
fere eoz ciuitates in deditōnez recepit. **Et** deitū post multas acceptas illatasq; clades post
lōgaz et graue oppugnationez v̄pote media hyeme post etiā defectionē et trāitionez mili
tum ad hostes. **Aduersāribus** nibilomin^o postmōm venetis: florentinis: et **Alphōio** rege

Federicus. 3^o.

q Fracisci successib^o iuidebāt: z ei^o potentia formidabāt: demū āno dñi. 1449. mediolāo
port^o iā. n. mediolanēses fame grauiſſima p̄ſūpti poti^o ciuitatē reuerſi q̄ fracisco omiſſer
voluterūt: ſz cū res nō ſatis ſibi ſuccedēt. Alphonſū regē fracisco inimiſſimū ſollicitant:
ne ſi nō iualeſcēt fracife^o ducatu mediolanēſi deicere tēptaret: z cū ad id florentinos iui
taſſent. florentini q̄ Cosmi medicei p̄ſilijs regebāt: aduerſari fracisco nūq̄ poſſe r̄uderunt
Dez adueniēte iobilei tpe Nicolauſ pon. pacis amatoz auctoritatē ſuā iterponēs: iducie
p̄ ānū oī p̄plo date ſunt: vt oibus libere ad iobileū Romam ire licerz.

Sol defectio: h̄ āno q̄rto kalās ſeptēbris hora ſexta facta eſt. Quo anno maxima z eruētīſſi
ma bella ſurrexere. In Anglia. n. in Gallia: Germania: Flandria: Pruſia: Panonia: Ap
pulia: ac in vniuerſa italia vt dictū eſt cedēs: Rapine: direptiones: incēdia vaſtationes. z
infinita damna ſuere. Grecis vō mortuo Turcato turcoz duce: multo maiora illata ſunt
damna: z ſeuiora bella a Babumeto eius filio excitata ſūt. Sequētīqz biēnio tanta vbiqz
fuit peſtis vt de multis pauci remāſerit. id etiā malū frequētes terremotus idicarūt.

Fraciſc^o itaqz Sphozie Attenduli filius: philippi marie ducis gener. mediolano rādem
iure hereditario: h̄ āno vigefimaſexta february die potitus. Quartus mediolanēſi dux
factus: regnauit vna cū vxore Blanchamaria ānis 16. z mēſe vno. vir certe i dicēdo acer
rimus eloquētīſſimūqz: qui ſua eloquētia: magnanimitate: liberalitate: atqz ſapia veteres
quaſi ipatores ſine p̄rouerſia ſupauit. Et re militari adeo ſēp victorioſiſſimus fuit: vt poſt
Caſarem par illi in tota italia nō ſit inuētus: nā ab ipſa ſua adoleſcētia cū Sphortia patre
ſuo viro fortīſſimo militare cepit: atqz eidē mortuo in rebus bellicis adhuc adoleſcens ſuc
ceſſit: qui quantas poſtea h̄ Braccii p̄ſtātīſſimū iperatozē: h̄ florentios: venetozqz: h̄ Ange
niū pon. h̄ mediolanēſes: Liguresqz ac Gallos trāſalpinos: h̄qz oēs vt ita dixeris italoz ob
tinerit victozias: multis in locis clarīſſima extāt trophea: que illū ſi ethera rebunt: z que
clarīſſime geſſerit in multoz poetaz oratozqz ora vſant: cui^o ēt hiſtorie z poemata de opi
bus ſuis edita publice legūt: ipſe ſuo ſeculo orbē terruit: italiaz lacerauit: picenū cū tota p
uincia: z mediolanū cū vniuerſo regno ſubingās multos ātiquoz i reb^o ſtrenue geſtis ſu
pauit: cūqz ſepenuēro p̄ſixerit vt par ē nūq̄ ſine honore diſceſſit: nūq̄qz certauit: qn p̄ſi
gato victo: ac lacerato hoſte palmā ſue v̄tutis retulerit. H̄ at ſapia z iduſtria Suelphoz
z Sbellioz factiones ex italia aut ſopite aut ſublate ſūt. Dēs. n. tāq̄ oīum pater vno āio
hēbat: cui^o exēplo mlti potēt^o ducti ibidē fecē. H̄ic mediolanū igreſſus ex iſteſtimis odijs
z ſeditiōibus ita dirutū: vaſtatū: cenofūqz iuenit: vt nulla q̄i tante ciuitatis facies ieſſe vid
ref. Collapſus. n. erat iouis caſtz: deſti erāt vici: cēoſa vniuerſa ciuitas: z oīuz rez chāitate
labōabat. eā obrē: artifices oēs aut p̄ſi aut ſpōte ad extos nēcitate p̄ſi p̄fugerāt: qd plā z
Nullū vt ita dixeris vrbaniſſimū aut pietatis: aut religionis inditiū in toto regno cerneba
tur: ſz clemētīſſim^o p̄nceps: quadriennio poſt ſuoz ſubditoz calamitate p̄mot^o: pacez cum
venetis p̄uile cōpoſuit: z ad inſtaurādas exomādasqz ciuitates cōponēdoſue boīum mo
res aiūm adiecit: ita vt breui cōualeſcētēs meliorē faciez preſe tulerit: cui^o exēplo p̄moti ve
neti: ferrāieſes: florentini: alij quoqz potēt^o id ipſū i ſuis effecē vrbib^o: pp qd n̄ ſolū dux: ſz to
ti^o p̄zie p̄ appellari merito potuit. Venueſes āt inter ſe diſſidētēs: viri bonitate z clemētia
ducti vrbē cū vniuerſo dñio eidē crediderūt. Ipe. n. pmagnifice ac ſplēdide tū mediolāi:
tū alijs i vrbib^o edificauit: caſtellū Iouis mediolāi pauloante a librate dirutū ſūptuoſiſſi
me in hāc que cernit formā extruxit: aliud celebre z munitīſſimū in Lauda ciuitate a fun
damētis maximā ipēſa p̄fecit. Hoſpitale magnificētīſſimū z ſupbiſſimū inſanis quaſi ex
tructiōib^o in vrbe fundauit: Deplū mai^o iādiu ichoatuſ ſua operā maximū icremētūz acce
pit. Sacella nōnulla z monaſteria tā mulierū q̄ viroz edificauit: z q̄maxie ex portā Lu
manā apud ſāctā Mariā incoronatā ordini n̄ro celebre monaſteriū cum eccleſia diuo Mi
colao de Tolentino dicata: vna cū Blanca eius vxore a ſudamētis mltā ipēſa edificauit.
die z ſi cūctos p̄ndētia z felicitate p̄ncipes ſui t̄pis excelluiſſer: i ſenectute t̄ni (hoīuz mo^o)
decept^o mulierū ardore nimitū p̄uaricatus eſt: id t̄ni in eo laudabile fuit. q̄ ſz i venereā item
pantiā turpi agēt. nullā violēter aut iuitā ſibi ſumitti paſſus ē. Tandē qnqz poſt ſe relictis
ex vxore filijs: āno dñi 1466. martio mēſe mortuus eſt. valde longeuus funeratuſqz cum
ingēti pompa in maximo vrbis templo.

Iubile^o: h̄ āno: Rome refertīſſim^o hoīum frequētia fuit. Quo tāta mltitudo acceſſit q̄nta vni
q̄ ātea acceſſerit: vnde vt aiūt cū e vaticano ſemel p̄tificis b̄ndictōne ſuſcepta pegrini ad
vrbem redirent: factaqz eēt cuiuſdā cardinalis mula obuiā z neqz veniētēs neqz redeūtes
ob iſequētū multitudinē cedere poſſēt: cadente vno atqz altero ſup nullā illā a multitudine
L L 2

Federicus. 3^o

iam oppressam ad duceta hominum corpora et equos tres suffocata in ponte hadriano fuisse costat: multi et a latere pontis in flumen cadentes in undis periere. Multi eorum in sancto Celso hand longe a ponte sepulti sunt: reliqui vero in capite sancto in vaticano. Porro autem pecunijs qui motui fuerat due capelle ante pontem edificate sunt. Pontifex autem eorum vices dolens: totum fere annum illum in celebrationibus et stationibus consumpsit. Et non in iobileo Nicolai pontificis: prudentia diligentiaque nulla ad victus necessaria tante multitudinum unquam defuit.

Postis hinc anno multis in locis et quomaxime Mediolani descendit: ubi ad sexaginta milia urbane multitudinis extruxit: et per agrum mediolanensem feda strage et descendit. Sequenti vero anno adeo ubique laboratum est: ut pauci de multis supererit: quod quidem malum propter penuriam: et superius solis defectio: et frequentes terremotus indicaverunt.

Amurates septimum orthomanorum principum turcorum princeps: Habumetis principis filius: hinc anno ut nonnullis placet: posteaquam annis multis in Asia turcis ipseque et Mustapha patruum suum superasset: atque tam in grecia quam in Asia multas victorias obtinuit: per quibus multas urbes Attice Boecie: Phocides: Achaie: Macedoniae: et Tracie grecie occupavit: et tandem dum Scander bechum virum fortissimum ob denegatum tributum in Troia illyricorum urbe diu obsidisset nec obtinere potuisset: tedio ac vexatissimo morbo prope mortem obiit: Habumeto filio regni successore relicto: qui vno et triginta annis regnavit: ut in calce libri dicemus. Sui namque Amurates hic multarum linguarum non mediocriter edoctus: facundusque acer et astutus: glorie et rei aliene cupidus: auro gradibus et sui securus: quod prima potestatis ditionibus et latrocinij quam bellum: (ut turcorum mos est) adiecit ipso.

1453

Constantinopolis totius orientis columnae et unicum grecie sapientie domicilium: hinc anno .4. kalendas Junias a Habumeto orthomano. septimum turcorum principe turpiter et crudelissime invadit: expugnata et fedat: cuius quidem captivitate: tanta exercuisse tradunt crudelitatem quantam superiorum etate factitatum fuisse legimus. Imperatore quippe Constantino in pugna a Fanisarijs suis interfecto eius caput abscidi mandavit: et haste suffixum per castra ad terrorem deferri precepit: inde nobilitatem omnem statim cecidit: et sacerdotes et ministros domini quoscunque reperit crudeliter lanavit: ac bleedum omnes in fuituram venudans in Asiam misit. Sacras deinde virgines stupras: omnes matronas et adolescentulas prostituendas obtulit: quibus gestis sacra et templa fedas: in predam dedit: et imagines omnes dei et sanctorum ab ipsis dolere fecit. Sublatoque crucifixi domini nostri simulacro per devotionem in castra portato: sputis et saxis petito eum omni populo feditate polui fecit. Mobile et sancte Sophie templum spurcitie Habumeteae dedicavit. Id ipsum in Pera Benuesius coloniam secessimus canis egit: nec facile scripto mandari possit que et quanta in sbacta civitate dedecorosa exercuerit facinora: potius itaque capite: omnia facillime consumpsit. Deloponensium pro more omnes armis ducit: et populum in ea reptum in fuituram omnem redegit. Hoc idem in Achaia: Acarnia: Epyro: et maiore Macedoniae parte egit. Bulgariam quoque totam mox christianis abstulit: et Rasciam: Serviam: et quaequid ab Andriopoli Samum usque ad amnem et Danubium iteriacet iuasit: Galachiam proterea paulo pro timore concussa pro maiori parte ad ipsum defecit.

1454

Uson cassanus Persarum et Armenie ac Tartarorum rex: cui proprium nomen Assenibech est: hinc anno Jensa Persarum rege devicto et superato ac interfecto persis regnare cepit. et nunc usque .32. annis regnavit: hic prope Armenie regulus fuit: sed auro vasto: et belli potens ac scientissimus qui et prope paucioribus copijs magnos exercitus fuderat. Qui cum aliquando minus sapienter oratoribus Jense Persarum regis respondisset: iratus rex contra eum bellum movit. Assenibech autem nihil animo territus cum conspiceret non remittit: de quo et victoriam obtinuit: Jensa vero devotum innumerosos alios exercitus duxit. et liberos ac coniuges (Persarum more) in exercitu secum adduxit: eo auro ut nisi videlicet supra non rediret. Assenibech autem loco tutissimo sedes: cum Jensa eadem exercitum admouisset: Assenibech irrupens manibus proprijs regem interfecit: captivumque regis filium in Persarum regem finxit se coronare velle: ita sedati Persarum impetus: et Assenibech cum filio regis usque in Chauris urbem que Armenie columna est proficiscitur. ibidemque omnia oppida et arcus occupans cum satis sibi cautum putasset nonnullum regem publice obruncans persico ipso potitus est. inde et miro ingenio Tartarorum regnum a Tamburlano relictum paulo post consecutus est: quod potius formidabilis et potentissimus evadens Uson cassanus persice appellatur quod latine magnus vir significat. hic cum Bactrianos omnes: persas: medos: armenos: parthos: ac universum pene orientem armis sibi subegisset solus post Alexandri bella gentibus finitimis intulit: ac cum incredibili apparatu et innumerabilibus copijs Mesopotamiam ingressus: Babylonem et caras Soldani civitates: magna vi oppugnare praedit: quae et Syria et omnes et egyptum in praedam sibi destinare proposuit. Cum hinc Calixtus Nicolaus in pontem successore amicitiam inchoavit: et eius persuasione magnas turcis calamitates intulit: Ad hunc senatus venetus Euboea aliam Nichropote perditum Barbarumque senum oratorem

Federicus. 3^o.

milit: qui auxilia contra **Othomanū** turcū expostularet. Ne ab eo exorta: confestim **Uson** copias recessit et in **Othomanū** mouēs **Sinaū** turcoꝝ ciuitatē primo ipetu cepit: Quā ob rē **Turc** repēte oratore ad **Uson** exoratu milit: vt p̄ fidē sui **Dabumeti** quā abo sequebāt ne impediret chr̄ianoꝝ interitū: s; cū eo pace coir; Respondit **Uson**: **Dabumeta** lege caueri: vt promissa seruet se senatui veneto chr̄istianoꝝq; p̄ticipi maximo pm̄isse: q; turcos ī suis sedibus peller; ac sic oratore dimisit: et statū quāta potuit celeritate euz numeroſo exercitu **Trapezū** inuasit: illataq; ibi filio regis turcoꝝ: maxima strage ad. 30. turcoꝝ milia iterfecit. Quā clade idē fili^o supatus cū paucis pugnatōib; **Cōstātinopolis** pfugit. Sed et post multas alias strages turcis illatas: vterq; .s. **Uson** et **Dabumet** cū inuērabili militū die n̄ longe ab **Armenie** mōtib; bis ad iucez durissimo plio p̄fixē. in p̄ nāq; gressū reg^{is} filius cū. 30. milib; equū **Bassam** **Othomani**: qui q̄dragita milib; perat cū multis p̄ncipib; deleuit et iterfecit. Ad vbi **Dabumeto** renūciatū est: ita aio p̄sternatus est: vt lachrymās ceciderit ī terrā. S; a suis mox castigat^o cū sedato dolore assurrexiss; motis castris iter duos mōtes descendit ibiq; carris sua castra q̄i vallo cixit: et in eis tormēta sp̄rigardasq; multas locauit: tū et alios qui modicis tormētis pugnarēt oportūnis quoq; locis disposuit. Ad quē cū **Uson** **Cassanus** et ei^o fili^o cū trecētis quinquagita milib; pueniss;. **Othomai** milites igne apposito sil^o oia excusserūt tormēta: quo fragore isolito p̄sarū equi territi terga statū vertere nec vllis frenis cohiberi potuerūt: qn̄ p̄ arua mōtiuz diffugerit. quos turci ilecūti vsq; ad tētoꝝia puenērūt. et hostibus ac tētoꝝijs direptis. maiore q̄dem cū icōmodo s; pli cū glia ī castra redierūt. Qui q̄ginta et. n. milia vtrius exercitus ī illo p̄flictu desiderati referūt: decez .s. ex **Usonis**: et q̄dragita ex **Dabumeti** copiis. His gestis **Dabumet** in etholas redijt. nouos cōflatur exercit^o **Uson** vō in **Chauriz** p̄fectus ē: relis in exercitu relictis filiis. In eo. n. cōflictu **Usonis** filius audacissim^o: cū post; honeste fugē: ter retro reuersus ī hostes incurrit: s; tertio fortissime pugnans: occisus ē. In aliquot iteriect^o dieb; **Uson** **Cassanus** cū turcoꝝ rege pacē iniit: et natos suos mutuo matrimonio copulauere. Ad hūc veneti mūnera magnificētissima et nōnulla armamēta calibea et alia atq; alia dona misē: hic. n. tāburlāo more **Fersem**: **Bariū**: **Porū**: et **Alexādrū** magnū: et viriū et rerū magnitudine superauit: Nec legim^o adeo innumerabiles copias: tāq; igētes exercit^o ī vnū choisse veluti hic. Prāt enīz hūc milia equitū sexcēta et totidē peditū: eiusq; belli apparat^o locuples: Tētoꝝia ei^o gēmis: ac ē vario lapilloꝝ genere distincta.

Pax iter venetos et **Frānciscū Sphorciā** **Mediolanēsiū** duce diu ab ip̄is tēptata. 13^o āno id^o **Aprilis** initis federib; iteruētū et ope **Simoneti** **Camerini** iordis eremitaz **ſācti Augusti** ni p̄conis clarissimi hac lege firmata ē. vt que cuiusq; an̄ id bellū fuissent redderēt: p̄ter **Herrā** **Abdue**: quā **Frāncisc** de venetis cepat: cū ēēt antiq̄issima **Mediolanēsiuz** iurisdicō. Que pax maxie iter venetos et **Frānciscū Sphorciā** sic cōposita: vt firmior ab oibus hēref p̄ticipē suā iterposuit auctoritatē. Atq; ī ea statutū est. vt si que deinceps dissensionē p̄ cordieue oriret: eaz tollēdaz ius p̄tatemq; p̄ticipi **Romāo** tradēbāt: vtq; si q̄s arma alteri intulisset: cognita a p̄ticipē cājis statūz cois oium hostis hēref. Ea itaq; optima pax: an no et die p̄dictis data: et p̄ oēs publicata: fide et iureiurādo adhibito firmata ē: q̄ pace nulla patz n̄roꝝ memoria maior: diuturnior: vtilior: aut sanctior visa aut audita fuit.

¶ Viri disciplinis excellentes

Antonius florētīn archieps ordis p̄dicatoꝝ p̄fessus: vir excellētis vite: et sacroꝝ dogmatū accuratissime doctus: his t̄pibus ob l̄rarij ornamēti glia et moꝝ ac sc̄imonie laudē: maximo in precio ab oibus h̄tus ē. Qui mlta et grādia volumia magno q̄dez cōfecta labore et lōgis vigilijs posteritati reliq;: q̄ legētib; et audiētibus magnā afferūt doctrinā et voluptatē. Equibus extat **Sūma** accuratissima in casib; p̄scie sacerdotibus p̄necessaria: S; et multos historiarū libros ad erudiendos mortales cōposuit. Tandē deficiēs nō sine magna sc̄itat^o opinione fuit: cū crebris miraculis claruerit. Ei^o autē corp^o ex ep̄ali domo ad sanctū. **Bar** cū ordis sui delatū cū magna p̄p̄loꝝz frēq̄ntia et veneratione sepultū fuit.

Leonardus de vrino eiusdem ordis et doctrine p̄fessor: s; sacraruz l̄raz doctor: his dē t̄pib; diuinoꝝ eloꝝꝝ et studioꝝ hūanitatē doctrina: mltaq; prudētia et ciuū gratitudine claruit q̄ multos tractat^o et q̄dez egregios ad erudiēdos p̄p̄los de sc̄is et p̄ totū ām circulū p̄ se d̄ligit. **Alexāder** de **Saxoferrato** puincie **Anconitane** sive piccni: ordinis eremitarū diuī **Augustini** ḡnialis prior: et tituli sancte **Susanne** cardinalis presbyter: theologus et pb̄s ac eloquentia ornatissimus: hac ipsa tēp̄state disputando: legēdo: predicādo et orādo vbiq; in precio habitus est. Qui s; a se aliqd scriptū q̄ sciamus non reliquerit: eius t̄i vite integritas adeo

L 3

1454

Federicus. 3^o

vbiq; sc̄itatis speculū fuit. z omnifariam v̄tutuz refragavit: vt oēs ip̄m futurū maximum p̄ntificē sp̄arent: nisi in matura morte p̄uentus fuisset:

Joānes Kochus Papiens̄ ordinis nr̄i theologus z declamator sui secl̄i celeberrim^o. necnō z sui ord̄is in hāc quā nūc hēmus obs̄nantia: qua z nunc rātope lōgo p̄limio illustrā ita lia p̄mus istaurator: vir oium v̄tutuz locupletissim^o hisdem t̄pibus floruit: z mlt̄a ad p̄dicatorz p̄nticiā cōposuit: q̄ viri itegritatē p̄se ferre vident. Ipe. n. p̄mus ad hāc obs̄nantiam nr̄am diui Augustini in lōbardia initium dedit: z cōuentuz diui Augustini ap̄d Cremam oppidū nobilissimū fundamēta iecit: ac aliud monasteriū ap̄d Venūā vr̄bez maritimā m̄to labore restituit z auxit: rādē āno. d. 1461. Dātue q̄i septuagēari^o leui mōbo i pace geuit

Joānes de Nouaria eiusdē ord̄is p̄fessus: theologus ac ph̄is grauissim^o z ipe tēpestate hac apud Bergomū ob doctrie ei^o p̄stantiā z mox religiosissimoz grauitatē maxio i p̄cio fuit vir certe p̄ter theologie z ph̄ie dignitatē magni cōsiliij z prudētie ornat^o. Qui suo p̄silio z cōstātia plimū Joāni rocho religiōis p̄mo istauratori auxilio fuit. Eisdēq; hō āno i cōditō ne Cremē p̄uent^o successit. Inde q; a Bergomēsis ad reformationē sui conuentus anno dñi. 1441. euocatus conuentum illum: tum religioni disciplina: tūq; religiosissimis edificijs z pulcherrimis ornamētis clarissimū breui t̄pis spacio reddidit. Ibidem quoq; innumerabiles adolescētes c̄bri fūcio mācipauit: i quib^o z me idignū āno dñi. 1452. aggregauit. Vbi autē p̄ optimus post lōgas z grauē ifirmitates āno salut^o nre. 1466. septēbno mēse: sepultusq; i eodē Bergomēsi cōuentu cū magna ppli veneratione.

Joāne de Capistrano Apuci oppido nō lōge ab Aqlayrbe p̄stituto: ord̄is b̄ti Fr̄ncisci c̄bri āe r̄ligiōis accerrimū z egregiū p̄dicatōrē hac tēpestate me vidisse p̄fiteor: virū certe religiosissimū: quēq; Blondus forliviēsis notissimūz amicissimūq; sibi virū magnis effert laudib^o: eo q; vniuersaz ferme italiāz p̄dicando: docendo: monēdo: z castigādo ad bene beateq; viuēduz reduxiss^o: z Ch̄risti vitā oibus verbo z exemplo imitādaz ardenti desiderio proposuisset. Ipe deinde vir factus ad augmētuz sui meriti id facinoris genus adiecit: q; cuz in Panoniaz audiss^oz innumerabiles Ch̄risti fideles a turcis capi z venundari: quo fiebat: z pueri oēs a fide Ch̄risti deficerent: rite z moribus turcoz assueti: aiāz igit̄ fidelium periculo motus eo accessit: z suis exortationibus gr̄adi exercitu ibidē cōgregato: hōstes turcos ipetuz fecit: z infesto sancti Sixti anni. 1456. ipso in acie existēte: z populuz exortante adud Belgraduz transdēnubij oppiduz tanto cuz ardore ch̄risticole pugnarunt: vt magnū de inimicis reportarūt triūphuz: Na demū inimicis nemine q̄si p̄sequere fugiētib^o ad sex milia hostiū occiderūt. Quo deniq; mortuo magnis corruscauit miraculis.

Jacobus de la Marchia appellatus: ex oppido montis Brandonij ordinis sancti Fr̄ncisci ardentissim^o pariter z eloquentissim^o vbi diuini p̄reco: hisdez tēporib^o claruit: et ea in discipli- na copiosissimos z eruditissimos tractat^o edidit.

Eneas cognomēto picolbomine^o patria Senēsis poeta z orator eloquentissim^o: hac ipsa tēpe state: postea q̄ a Federico ip̄e poetica corona donat^o eēt: rātū ap̄d oēs potētat^o z p̄sertim ap̄d ip̄em ipsū eloquētie z ingenij dexteritate valuit: vt sup̄ oēs maxio i p̄cio h̄i^o fuerit: q; z ab adolescētia igeniū agitās: poemata lasciuie z festiuitati accōmodata edidit. Vñ excre- scens epigrāmata salib^o referta scripsit. Factus deniq; vir: reliq; oia orōe soluta cōscripsit. e q̄b^o h̄i^o dialogoz libri d̄ Basiliēsi cōcilio. De ortu Nili li. i. de studio venādi li. i. de fato: d̄ p̄ficia dei: z de herēti Bohemoz. Dialogū ēt ic̄boauit pulchz p̄ defēsiōe fidei h̄i^o turcos s; ip̄fectū reliq; epl̄as mlt̄as tū i secl̄o tū i clicatu z p̄ntificatu p̄posuit. z eas diuers^o volumib^o sepauit. Scripsit quoq; epl̄am s; potius libz ad Abumetū turcū exhortatoriū ad Abumeteā sectā deponēdā z vt v̄am c̄bri fidē seq̄t. De aulicoz ēt m̄bia libz edidit. z de iūti tutōe artis gr̄amatice ad Ladislaū regē puulū scripsit. Bohemoz h̄istoriā fecit. ac de reb^o a se gest^o libros duos descripsit. Descripsitq; p̄terea sit^o z flumia orb̄ terre cū locoz descrip- tione i quib^o ēt duces q̄ eis claruerūt apposuit. Deniq; s̄ntas i p̄uerbij mōm mlt̄as reliq; h̄istoriā āt rez vbi locoz sua etate gestaz icepit: s; ip̄fēaz r̄liq; hic p̄i^o p̄ntifex maxim^o fuit.

Enoch Alculanus lingue vtriusq; eruditissimus magister: per id quoq; t̄pus claruit: eo q; Nicolaus pon. ob ingenij magnitudinem z doctrine sue facundiā p̄m̄so z p̄cibus ad lectio- nes publicas ad se Roma vocauerit: vbi multis in Rethorica z poesi plimū profecit. Hic postq; pogius Quintilianum dep̄ditū repulset: z ipse solerrissimus indagator Marcū Ce- liū Appicū z Pōponiuz Porphyriōnez in Horatij opa egregios scriptozes (m̄toz negli- gētia p̄ditos) adinuenit. Et multas orationes ac ep̄stolas extraxit z p̄posuit.

1455 Joānem de Anania Bononiensem Archidiaconū iurium ciuiliū z canonici eximiū iter

Federic. 3.

pretē: h̄ ano Bononie diē obiisse tradūt. Qui cū Bononie publico salario mltō tpe legis h̄ mltā i legib⁹ diservit: z scripta i decretalib⁹ posteris sūma cū laude dereliquit.

Jacobus de albergotis bononiēsis pstantissimus pbūs: z multi iurium civilis ac pontificis studijs ornatissimus: hac quoq; etate patavij floruit z eam composuit iuris civilis partes que vsus feudoꝝ appellat.

Frācisēū Philephū anconitanū Archie ex vetusto Collētini oppido natū: equitem lau reatū: h̄az grecay latinayq; excellētissime doctū: ad hec ipsa tpa puenisse stat. Is h̄ri soloz: Vicātini p̄mū auditor: z postea gener fuit: q̄ p̄mū Venetijs postea Flore: Senif: Bononie: z demū Mediolani grecas z latinās plimos docuit: vbi z cū oium pene sciarū edoctus eēt libros infra descriptos post se editos dereliquit: v3.

- Sphorciadoꝝ libros 9 vsu heroico **Eplaz tā grecay q̄ latinay libos. 55.**
- Saryraz li 10 versu heroico **Cōsolatoꝝū d̄ obitu Valerij filij ad Ja. ant. marcellū**
- Lyricoꝝ li 6 i oī gñe metroꝝ **Diones. 60. oīone soluta.**
- De ioc. z h̄ijs li 6 versu exámetro **De morali disciplina profa libros. 8.**
- Grecis vsib⁹ li 4 per elegias z odas **De vita Nicholai quinti librū vnum.**
- Cōmūioꝝ me. li 2 oīone soluta **Aduersa e greco in latinum.**

Antyphron seu de pietate profa librum

Pion prusaensis captiuitatem Glij nō fuisse. li. i.

In Aristotelis Retorica ad Alexandrū regē profa li. i.

In Platone libros duos. Primū de nā hoīs. Secūdū de oīone ad deūm

Hypocratis libros duos. alter de flatibus. z alter de passionib⁹ corpōis.

Et ex Plurharco Thesei z Salbe ac Orthonis vitas.

Calixtus. 3. papa natiōe cathelan⁹: ex Valētia ciuitate: ex pie Joāne: nobilissimo viro nat⁹: Alphōsus Bozia antea vocat⁹. Nicholao pōtifici: oīuz cardialiū suffra gijis: iā decrepit⁹: surrogat⁹: sedit ānis. 3. z mēb. 3. vir certe magni ai z p̄silij decoꝝ: pac vtrūq; iuris pact⁹ doctor: z Alphonsi regis p̄mum secretarius. Qui pontificatu su scepto: vt ante deuouerat bellum i turcos statim indixit: z ad id perficiendum: p̄ vniuersū ch̄ianū orbē predicatorēs misit: qui ch̄ianos i eandem expeditionem aiaret z suis opib⁹ eā adiuuaret. Equibus elemosynis tredecim trēmes p̄mū edificauit: z i hostē p̄felli mi sit p̄iarcha aquileiensi p̄fecto: q̄ triēnio turcos acerrī vexauit: z magnas calamitates intulit: z eoꝝ multas isulas cepit. Alphōsus eim rex z Ludouic⁹ burgūdiōꝝ dux plimū aiati i eā expeditiōem se ituros eēt spōdērit: s3 suoꝝ regnoꝝ voluptatib⁹ irretiti tātā tāq; factay rē omifere. Nec idcirco Calixtus vir optim⁹ lris z nūcijs eos z reliquos ch̄ianoꝝ p̄nci pes cessabat ad huiusmōi rē per necessariā adhortari. Cuius rei cā eēt sacerdotibus oibus celebrātib⁹ mādauit: vt oīonem p̄ paganos quottidie i missa decantarēt: z vt de⁹ assiduo rogatu flecteret: voluit quoq; vt i meridie sonū cāpanis oēs sacerdotes darēt: sic i sero ad salutatiōem virginis Marie mos est dari: vt ea eēt oīone eos adiuuaret: q̄ t̄urcos p̄tinue dimicabāt. Ea itaq; de cā trāffiguratōis dñi nrī officiū ordiāuit. Iussitq; cū ijs indulgētij celebrari: q̄ celebritas corpis ch̄i celebrat. Et p̄pea legatos ad Olon Cassan⁹ Armenie re gē cū multis munerib⁹ z magis misit eū i turcos (vt dictū ē) excitās: cui⁹ p̄suasione magnas eis dē clades intulit. Sic beatū Vincētū cathellanū p̄patriotā suū ordis p̄dicatoꝝ: z beatuz Edmūdum anglicum i sanctos rettulit p̄fessores: hui⁹ p̄cipua laus fuit: q̄ largas elemo synas paupib⁹ z dei seruis libēter z frequēter dabat. Vir ginēsq; paupes maritis cum dote collocabat. Nobiles eēt ad iopiā redactos suis ipēsis iuuabat: oēs ad se veniētes mira beni uolētia complectabāt: z preces p̄posse libent exaudiebat. Boniēs deniq; cētū z quinquaginta milia nūmū aureoꝝ quos i turcos p̄parauerat reliquit. Cuius fun⁹ i beati Petri ba silica templo rotūdo sepellit.

p̄p. 220.

1455 6654

Serdinād⁹ Alphōsi regis ex scubina fili⁹: h̄ ano pie defūcto: ex eius testōi neapolitanuz re gnum eidem succedēs: regnauit vsq; i p̄is ānis. 26. Alphonso enim sine legitimo berede neapolitanum regnum feudatario z antiquo iure ad sedem apostolicā deuolutum esse cen sebat. Quod cum Calixtus pontifex excellentissimi animi vir: armis repetere statuisset. morte superveniēte disturbata sūt oīa. Serdinādus autem metu liberatus a successore pio regni cōfirmatiōem (reclamātibus gallis) accepit. Quo regno i pace adepto: mltos hostes bello postea p̄fligauit. Quāobrem eēt ab inimicis magnitudine z rerum bene gestaruz glo ria laudē promeruit. Hūc autem Pius pontifex cū vehēmenter diligeret: z regio confir mavit z corona regia donauit. Et Joānes Renati filius cum audisset Alphonsum fuisse

1456

Federic^o. 3.

defunctum: arma pperere carpens adiuvante Jacobo picenino in eum duxit: et ad Sarnum Ferdinandum vsq; fugavit. Quo audito Pius pontifex timens ne si Joānes et galli regnū id occuparēt. victoria elati Italie libertatem euerterent: confestim Federicum vrbinatem copiaz suaz ducē cū Alexandro Sphortia i Barfol misit: vt Jacobū picinū a Joāne duce mercede ductū retardarēt: ac Ferdinādo aux^o foret. At Ferdinād^o Pij pōtifici aux^o et armis adiur^o. Joānem renatū Apullia pepulit. Quā victoria regni pncipes q; gallica arma sequebāt pterriti: ad Ferdinādū accedētes: pacē a rege et veniā supplices petiere et in ei^o aicitā fēdere. Alios at quosdā aut bello supavit: aut regno eiecit: aut ad sanitate rēdegit. Pio pōtifice postmōm mortuo Ferdinād^o cū Paulo eius successore graues inimicitias suscepit: q; petēt tributū qd singul^o anis ecclie ro. pēdebat. sibi ob eius bñmerita: aut relaxari aut diminui debē: s; ab eodē minime obtinē potuit. Inde q; multo maiores similitates et indignatiōes cū senatu veneto ob Cypri regnū pcepit. Mortuo eim Jacobo Cypri rēge cū Ferdinād^o id regnū occupare tētass; a senatu p̄hibit^o: eo q; Jacob^o rex moriens senatū venetū posthumi sui tutorē ac defensorē ex testō reliquerit: idcirco q; rex p̄bitus est res novas i senatū moliri p̄sepe anirus ē. Que res multa mala: tū i senatū: tū i ipm regem excita uit. Ipse .n. rex i sensus turcū q̄maxie vt aiūt i venetos multimode p̄citauit: atq; alias insidias moliri conat^o ē. At veneti oia circūspiciētes: veriti neqd mali sibi obueniret: cuz turco pacē p̄posuere. Que res effecit: vt turci relictis venetis oēm belli vim i regē p̄uerterit: atq; ita Hydrūtū maritimā Apullie ciuitatē imunitā cū maxio decore et dāno regi ex iprouiso abstulerit. Et nisi Babumet^o de repēte sublat^o fuisset: nō mō de Apullie regē: sed vt ita dicā ē de tota Italia actū erat. Eo itaq; Babumeto mortuo difficillimo bello vrbē recepit.

1457

Daschal malipetr^o. 9^o. et 60^o. venetoz dux: h̄ āno Frācisco foscaro admōz sene nūdū defūcto: eidē surrogat^o: ducavit ānis. 4. mēf. 6. et dieb^o. 6. vir certe tāto p̄ncipatu dign^o. verus integer: apertus: nil h̄ns ficti: nil simulati: s; neq; sapia idign^o: et i oi tpe p̄cipua: v̄tute accommodat^o: ch̄rianā eim religiōem mixtū imodū excoluit et obfauit. Regz suā publicā in pace p̄seruās: scelestos oēs quoad potuit: aut castigauit: aut vrbē fugauit. Cines quoq; suos cōcordes vna eademq; mēte p̄iunctissimos fecit: eaq; p̄mendatiōe dignissimus hic p̄iceps tandem deficiens magnum sui apud oēs reliquit desiderium. sepultus est autem apud p̄dicatores.

Carolus frācoz rex: Caroli regis fili^o: qui fuit alteri^o Caroli filij Joānis: filij P̄hillippi regis quē Adoardus Angloz rex plio sepe fuderat: h̄ āno postq̄ ānos multos regnū tenuisset: deficiēs i senectute bona: Ludouicū nūc extātē habuit successorē. Hūc at Carolū neq; int̄ malos aut bonos frācoz reges oīno ponē audemus. Aditis .n. ai hō fuit: s; igenij ebētis et in oib^o icōsiderat^o. Qui cuz aliqñ tumultū magisq; bellū h̄ Hēricū angloz regē et Joānē burgūdiōz ducē excitass; et eoz mltos occidiss; ab eisde; renouata pugna: vnuerūs eius exercit^o: cū igēri plaga et cede fusus ē. Quo factū ē: vt fūlo rege angli et burgūdiōes p̄ ānos mltos mlti eū plijs afficiētes mltas ciuitates ac regiōes ei adimerēt: ac eū vebemēt affligerēt: id eim pp̄ eius iniurias et ingratitudines passus est. Et nisi p̄ Subulcā puellam deus miraculose tāq; Belborā p̄phetissā Israelytico pplō ipsoz virib^o et potētie misericorditer restitiss;: de eius regno oio actum fuiss;. Hi nāq; p̄potētissimi p̄ncipes cū oēm ferme frācoz regnū obtinuissent: nihil mali reliquere q; frācis et regi nō imponerēt: et eos ad maxiaz iopia et formidinē p̄ducerēt. Misert^o at eoz de^o et ipsoz p̄ib^o iclinat^o: regē et frācos ab angloz iniuria h̄ mō eripuit. Quēdā puella deformis nō lōge a regia op̄ascebat porcos et dū pluuia aliqñ diuertisset: i quodā sacello obdormiuit: et visio appuit ei in forma angeli: dixitq; se frācoz regi p̄piciatur: p̄cepitq; ei fiduciā h̄re et festinare ad regē ac dicē deuz illi citissime miser: cordē adesse: et ei salutē annūc velle: mō p̄silij ei obtēparet: illa h̄ ipossibile eē dicebat: qñ ipsa villis et p̄tēpni digna: et puella eēt ad tātaz rez legatiōem ifirmissima. Angel^o at ad puellā: qd ei deess; se impletuz esse dixit. Illaq; intrepida ad regē accessit: et que audierat et viderat rettulit: creditumq; tandem fuit ei. Et ingenti p̄gregato exercitu: partim per Rhodanum: partim terrestri itinere ipsa duce h̄ hostem misit. Rex aut vnuer sam exercit^o fortitudinē i flumie h̄ hostē collocauit. illa qdē vt victoriā nō hoibus sed deo ascriberet: refutata fortitudie imbecillē oīum hominum naturā delegit. Cū quib^o illa h̄ hostes p̄serto plio statim q̄ttuo: p̄pugnacula obtinuit: et suos fugatosq; hostes deleuit. Fama aut victorie puelle ad p̄ncipes aquatici exercit^o p̄ueniēte: cūcti sil armati i hostes se infundētes mltos interfecerūt: et eos et finib^o eiecerunt: ac sic auspicio et ductu puelle rex vnuer sum perditissimuz regnū recupauit. Angli at deniq; puellā i bello comprehēdētes: igni cōbuserunt.

Federic³.

Ac sic victoria regi constitit fm ea que puella dixerat: et triumph³ ille p mulierez villē accidit
Ipse deniqz rex Carolus Nicholao scē crucis cardiale ordis Cartusienū pze dignissimo
intcedere pacē cū Joāne Burgūdie duce: q cū Angloz rege sentiebat pposuit: quē tñ ha-
ud mliopost fraudulēt p fīdīas iterfecē: qd gde parricidiū: ifunitissima ppe male excitauit.

Ludouic³ itaqz Caroli pdicti fili³: pzi h āno i regnū successit: et regnauit vsqz i pns ānis. 25. 1457
hic cū eēt p̄mogenit³ et delpbinar³ pnceps diu a pze forte pcezz suoz pscilio exulauerat: s; reg³
suscepto aduersarioz p̄is morib³ supp̄sis: mltos ēt ei³ beniuolos reg³ depulit: ide cū li-
bertate ecclie i reg³ minū conaret: mltos p̄ntifices romanos hūit aduersarios. Huic at fr
erat noie Carol³: Agtanie et Romādie dux a pze designat³: quē galli pceres ob hois di-
gnitate oio p̄zem regnare cupiebāt: quēqz et āno dñi. 1472. ex veneno iterijisse tradunt.
Ad cū pceres oēs et Burgūdie dux: id p̄silio et pcuratiōe regis factitatū eē existimassent:
ita ea opio pcezz aios exulcerauit: vt rursus vetusta odia renouarit. Qui oēs vnanimēs i cū
p̄spirātes igentē exercitū vna cū burgūdioz duce i cū duxerūt: et militib³ istructis i exitium
regis pdierūt. Dux at cū centū milib³ armatoz i Picardīā statim aduolās: ciuitatē regis i
signez noie Pichignētū p̄ ipetu cepit: et barbātis oib³ inf̄fectis alijsqz i fuitutes abductis.
et bonis oib³ direptis: igne appposito ciuitatez exuri et pplanari fecit. eoqz ipetu mltas r̄gis
colonias expugnauit: et Belouachū vrbez munitissimā obsedit. Quib³ mal³ rex mor³ p̄cite
oēs pceres quocāt: et eis auxiliaria subsidiaria ipar: pceres vō q exploratū hēbāt reg³ dol-
germanū fuisse inf̄fectū: vix duo ex tāta mltitudine ei auxi³ adesse voluerūt. S; rex suoz au-
xilio destitut³ Parisiū cū exercitu cōmigravit: Regiā saltim tutatur³ ciuitatē. Burgūdioz
at dux cū exercitu Beluacēsez ciuitatē petijt: atqz ide pcezz p̄silio i Romādiā trāsmigra-
uit: ea qppe Caroli fris demortui puincia fuerat. vbi at eo rētū ē. Ibidē innumera oppida et
rura p̄flagrauit et euertit. Ad Rothomagū at castris positus: cū aliquādiu vrbez frustra
oppugnass; obsidiōe soluta i Picardīā reuersus ē. p̄ntifex at ad eos tumlt³ sedādos Bis-
sariōem Nicenū cardinalē idoneū vix i Gallīā legatū misit: q cū oi diligētia diu laborass; et
bella sopirent: paz p̄fecit: eo q innumerabiles cedēs et parricidia inuenissent. Do: tuo
deniqz burgundionum rege: rex igenti felicitate ablata vniuersa recepit.

Terremot³ maxim³ vbiqz: et maxie i neapolitāo reg³: h eodez āno nonis Decēbris exort³ est.
ex quo mltā templa plimeqz dom³: cū mag³ hoīuz peccoriūqz iteritu corruerūt. Et p̄nti Nea-
poli: Capue: Caiete: auerse ceterisqz veteris campanie vrzibus.

Jacob³ Joānis Cypri regis ex pellice fili³. post p̄zem iterregno supputato: regnauit ānis. 12. 1458
Hūc p̄ cū vidēt regni cupidū: eo q eēt forma egregia et statura corpis regio dign³ honore:
ac ai dorib³ et eloquētia lōge ei dispar: q sane vt dictū ē erat ignau³ vir et aio turpis: Pelene
vxoz sue suasu: ecclie tradidit: et sacri ordib³ iūciare fecit. P̄ at cū Carolotā tātū vnica filiā
ex m̄imōio suscepiss; et regni h̄idē istituiss;: eā Ludouico sabaudiēsis ducis filio: m̄imō-
nio copulauit. Ad̄mōnioqz octo: statim regia et rex morte tollūt: qb³ mortuis regnū mul-
titarie turbatū ē. Ludouic³ Carolote sp̄sus crebris nūcijs vocat³: post ānuz ex Venecia
Cypz nauigat: et magno oīum applausu et fauore rex appellat³. Jacob³ vō nequa q ei³ ad-
uētū expectare ausus: iterim cū centū amicis ad Soldanū i Alexandriā nauigauit: eiqz cū
lachrymis et v̄bis humilib³ suā p̄quest³ iūriā: ab eo expostulauit i regnū collocari. Quibus
v̄bis: nō mō Soldanū p̄mouit: s; ēt oēs q aderāt dicētes. Jacobū idigna pati. Soldan³ iḡ
Jacobi p̄cib³ p̄mor³: eidē mox subuenire statuit. Erat eim tē Jacob³ ānoz v̄gituduo: v̄n
iūsu ei³ allatis regijs omamētis: i p̄spectu oīum pcezz suoz Cypoz rex declarat³ est: ac p
vrzē circūduct³: p̄cipius honozib³ cumulat³: et eidēqz classē decernit: q ipm i Cypuz cū m̄-
ta milituz manu reberet. Quo Cypri veniēte: Ludouic³ nou³ rex: ei³ ipenuz nō tulit: s; fu-
ga sibi salutē qrens: i Nichosie castello sese recepit. Jacob³ at reliqs oib³ regni et isule vrzib³
bus i ptātez receptis: obsidē Ludouicū statuit. S; post aliquot t̄pis spacio Carolora i ita-
liam delata: et Ludouico ex insula pulso: vniuersuz r̄gnū i pace recepit: quo adeptō ēt Fa-
magustā genuēsib³ abstulit: et regnū vniuersū vsqz ad mortē i pace possedit. Deniqz ad re-
gni stabilimētū filiā Harci comarij vxore accepta: quā senatus venet³ i filiā adoptauerat:
paulopost ipsa p̄gnate ex p̄fluio v̄tris obijt: relicta ea cū Posthumio h̄idē: quos ex testō
senati veneto p̄mendauit. Posthumo deniqz paruulo sublato id regnū in venetoz man³
bereditario iure puenit.

Pius eius nois. 2^o. papa: natiōe senēsis. Eneas poeta antea vocat³: pze Siluio m̄re
Victoria ex familiaqz picolhominea nat³: h āno tertiodecio klās Septēbris Ca-
listo p̄ntifici surrogat³: sedit ānis. v. menf. xj. et diebus. 26. Breuis qdē p̄ntificatus

p̄p. 221.

1458 6657

Federic^o. 3.

sed igitur gloria fuit. vir quidem eloquentissimus copiosissimusque ac fortitudinis et prudentie singularissimus: qui non ad otium et ad significationem sed ad res agendas et maxime quidem vocatus maiestate et pontificia angere visus est: per quem neque reges: aut duces: aut populos: atque tyrannos vellos formidavit: imo et si quos delinquentes vidisset: et bello et ceteris persequeretur: quoad usque ad sanitatem rediisse cognovisset. unde et (ut diximus) Ludovico francorum regi aduersarius fuit: quod libertatem ecclesie in suo regno minime conabar. Hostis esse mutinensi duci comminatus est quod Sigismundo mala teste et rebus gallicis in Ferdinandum fauere. Sigismundum Austrie ducem: qui in cardinalis ad vincula Petri aduertisset: diris execrationibus persecutus est. Hagutinum in super Antistitem male de ecclesia Romano sententia: sede deiecit: et alter eius loco suffecit. Beneuentum quoque archiepiscopus in eius voluntate res novas moliente: et Beneuentum gallicis prede conare: archiepiscopus movit. Aliaque preterea Capanie urbes in deditioem ecclesie redegit: nil regibus: timore aut avaritia unquam concessit. Ecclesie et sui inimicos veluti hostes publicos ostater et itrepide persecutus est. Amicos autem humanissime et officiosissime sepe fuit: hic pro pontificatus sui anno ad hunc quatuordecim per fide christiana huius: et in eo principes omnes congregavit: ut turcis bellum idicerent: sed frustra id fuit. Ea quippe de causa innumeros viros ex Hispania: Gallia: et Germania: in Italia convocavit. quos dum ipse pontifex Anthonem proficisceret: invenisset magnam eorum partem: et maxime Germanorum cum benedictione apostolica in patriam remisit: eo quod minus idonei viderentur: hic toto suo pontificatu cardinales duodecim veteribus ad didit: quorum de numero octo italici: reliqui transalpini hinc sunt. Urbem namque romanam multis exornavit in edificijs: et Tibure arcem extruxit: ac Senis nonnulla ornata edificare fecit: ubi etiam sepulchrum marmoreum parietum ossibus in templo divi Francisci iussu suo conditum fuit. Quod et in ducato notavit. Silium hic iaceo: quoniam victoria mecum est: Silium clausit marmoreum papa Petrus. Fuit autem doctissimus et studiosissimus: ut scilicet monstratum est: ac doctorum virorum amatissimus. Et homo sane proutissime vite et oculi ac disidie inimicissimus. Statura brevis: facie senecta et serena: canoquaque capite. Qui tandem anno etatis sue quarto et sexagesimo cum Anthonem esset: ut in turcum cum innumerabili multitudine proficisceret leta febre percussus: die clausit extremum. Cuius funus Romam delatum in basilica Petri ad altare sancti Andree sepulchro marmoreo conditum est: cui tale epigraphicum inscriptum est. Petrus. pontifex maximus: natione tuscanus: patria senensis: genere picolombinea: sedit annos sex: brevis pontificatus: igitur gloria fuit. Conventum christianorum ad hunc per fide huius. Oppugnationibus Romanam sedis intra atque ex Italia restitit. Chaberinam senesque iter sanctae christi rettulit. Pragmaticam in Gallia abrogavit. Ferdinandum aragonensem in regnum Siciliae Cisterium restituit: res ecclesie auxit. Sodias inveniuntur in vobis Alumis apud Tolpham instituit. Cultor iustitiae et religionis: admirabilis eloquio: vadens in bellum quod turcis idixerat Anthonem decessit. Ibi et classe parata et ducem venetorum cum suo senatu militum christi huius. Relatus est in urbe patrum decreto: et hic conditus: ubi caput Andree apostoli ad se ex peloponneso advenit collocari iusserat.

1959

Tyburcius Massani vir magnanimus. Angeli massani filius: qui superioribus annis a Nicholao pontifice ob perjuratorem interfectus fuerat: hinc anno cum et ipse gravissimos licentiarum tumultus in urbe Romana peritissimus: a Pio pontifice captus: cum multis sceleris sui conscijs ad fenestras capitolij laqueo suspensus est. Is Pio absente ausus fuerat. Parthenon templum occupare: et in eo tanquam in arce collocare: quotidie per urbem unumquemque discurrendo spoliare.

Ars imprimendi libros: his temporibus in Germaniam primam enata est: quam alij repta asserit a Joanne Cuthbergo argentino: alij a quodam nomine Fusto: alij a Nicholao Jensonne predicant: quod certe nulla in mundo dignior: nulla laudabilior: aut utilior: siue diviniore: et sanctiore esse potuit. In cuius quodam lau de quidam christianus hos cecinit versus dicens.

O felix nostris memoranda impressio seclis

Invenit nitet utraq; lingua tuo:

Desierat quasi totum quod fundis in orbem

Alumne Rochie quam greci Pbaro vocant: hac est tepellare primam a quodam genuerit in Italia insuetum in agro Colaterano inventum est: quo optime de quo octo et probato: postmodum in Italia multis in motibus effodi ceptum est. Antea namque itali nostri usque in prius eiusmodi fodinas in usum non habebant: sed ex Turcia a negociatoribus alumine rebebat.

146:

Ludovicus. Sabaudicus dux: Amedei ducis filius: vir quod multum innocentie et placabilitatis ac pietatis princeps: hinc annum apud Lugdunum galliarum urbem a Ludonico genero suo francorum rege vocatus postquam triennio regnavit: morte obiit: relicta pro se pleberria et numerosa filiorum ac filiarum sobole: ex Cypri filia uxore suscepta: quod numero Ludovicus Cypri rex postmodum a Jacobo: ut diximus: regis proli et Philipponis vir bello scientissimus: qui clara faciora cum Carolo burgundionum ducem egit et Amedeo primogenito eius in domino successor: de quo mox dicemus: ac et francorum reginam et

Federic⁹.3.

mediolanensium ducissaz nūc extātes: et marchionissā motifferrati defūctā atqz alias.
Amede⁹ itaqz Ludouici p̄dicri fili⁹: tertius sabaudiensiu dux: h̄ ipso āno p̄i i ducatu⁹ succe
 des: regnauit ānis ferme. 15. **U**ir sane placabilitate: inocētia: pietate: iustitia: et religioe p̄i
 psilis h̄ comitali morbo quē alij caducū vocāt sepius laborarit: regnū tū suū mira prudē
 tia: iustitiaqz ac comitate sp̄ gubernauit. **C**ui⁹ iter cetera p̄cipua laus fuit: q̄ pauperes ch̄ri
 sūma cū voluptate sp̄ p̄plexus sit: et eos p̄fussissimis et largis elemosynis fouerit. **E**os eiz co
 militones strenuos et regni sui defensores fortissimos esse dicebat hic **F**labellā Ludouici
 frācoz regis germanā duxit vxorē: ex q̄ tres suscepit filios: mares duos et vnā feminā. **T**ā
 dē hic **A**mede⁹ verus dei amator: ac deo car⁹ cū **V**ercellas venisset: ibidē adhuc iuuenis
 mlta cū virtute defūct⁹: vbi ēt et sarcina carnis exutus beatitudinis sue famā signaqz plu
 rima in terris reliquit.

Chrilofor⁹ maurus. 70⁹. venetoz dux: et hic ipso āno i demortui paschal⁹ ducis loco oium
 p̄sensu dux suscept⁹ oucauit ānis. ix. mēf. vi. et dieb⁹. vij. vir singlaris inocētie et hūanitatis:
 multarūqz rez xp̄ictia exercitar⁹. **C**ui⁹. 2^o. āno igēs bellū h̄ turcos p̄flatū est: in quo et ipse
 vna cū **P**io p̄tifice maxio atqz alijs p̄ncipes i eiusmōi expeditōe ire sp̄pōdit: rez dū clas
 sis i **A**nchonia portu p̄parata eēt: p̄tifer ibidē vīta excedēs res oīo frustrata fuit. **P**uic
 tū tāq̄ vō ch̄ricole cardiales oēs classē ac pecuniā oēm q̄ erat q̄dragintaqz milia nu
 mū aureoz comiserē: his p̄ditōib⁹: vt nauigijs bello nauali vreret. et pecuniā stipēdij noie
 ad **B**athia vngaroz regē mittēt: qd̄ et factum est. **H**ic cū mōasteriū sancti **J**ob ordis mi
 noz multa impēla edificasset ibidem moriēs sepeliri se fecit.

Agislaus Federici Cesaris ex fr̄e nepos: **U**ngarie ac **B**ohemie rex: h̄ āno **B**agdalenam
 frācoz regis suscepit vxorē: q̄ suscepta p̄festim ani celebratiōem nuptiaz āno etatis sue vi
 gesimosēcūdo ap̄ **P**ragā ciuitatē veneno sublatu⁹ est.

Bathias **V**aiouade fili⁹ **A**gislaio rege sine liberis exticto: **U**ngarie regnū statim occupat
 et vsqz i p̄is. 19. ānis regnat. **A**ortuo eim **A**gislaio rege Federici nepote sine herede: cuz
 id regnū sibi p̄perēt **C**esar affirmaret: mlte lites et bella iter Federicū et **B**athia hūc s̄oz
 te sūt: h̄ **B**athia tādē p̄ualēte regnū oē ei cessit: potitusqz regē: cū ēt **B**ohemie regnū i **U**n
 garie regē iure ātīquo duolui debēt. **B**athias h̄ **C**asymir⁹ nouū **B**ohemie regē hereticū
 et romāe ecclie rebellē bellū postea suscepit. **I**pse āt **C**asymir⁹ rex ēt sup̄iorib⁹ ānis ob here
 ticā prauitatem ab **A**gislaio **U**ngarie rege et Federico cesare e regno pulsus in **S**armatal
 (quos pollones dicim⁹) p̄fugerat. **S**ed mortuo nup̄ **A**gislaio id regnū denuo h̄ p̄tific⁹ vo
 lūtate repetē cepit: rez cognita sui erroris culpa: orate ēt Federico Cesare i regē tādē p̄fir
 mar⁹. **F**uerat. n. **C**asymirus ille **G**ladislai regis (a turcis cū **J**uliao cesario cardiale iter
 fecto) fr̄: et **S**biginei regis p̄us **L**ycuanie puicie ducis filius. **I**pse āt **S**bigine⁹ dux cū eēt
 idolatra. āno dñi. 1410. ea lege i id **B**ohemie regnū a p̄cerib⁹ accersitus fuerat: vt ch̄m co
 leret: et idolis abrenūciaret. **V**enit itaqz **S**bigine⁹ i regnū: et i **C**archonia illius r̄gni **P**e
 tropoli: et baptisimū et regnū **B**radema fil⁹ et semel accepit. **Q**ui statū **P**rusiā puiciā magnis
 bellis inuoluit et sibi tributariā fecit. **H**ic vō duos genuit filios: **G**ladislau⁹ et **C**asymir⁹ p̄dēz
Gladislau⁹ h̄ turcos pugnate iterfecto **C**asymirus q̄ nūc vna cū filio regnat ex **L**ycuaia ve
 niēs: regnū magis auaritia q̄ fidei ch̄riac celo pellect⁹ suscepit: et regnū oē iā h̄si comaclā
 tū: sua ēt ifidelitate ifecit. **H**ic āt **B**athias rex eā obre mlts attriuit vexatōib⁹. **A**d **B**a
 thia itaqz rediēs viriū ch̄riāissimū et orthodoxe fidei h̄ turcos defensorē et ppugnatozem
 accerrimū. **Q**ui⁹ vrute vniuersa certe ch̄riāna respu. tū maxie idigebat: cū nō mō **P**anoniā
 h̄ et **B**ermaniā atqz **I**taliā fere oēm a turcoz ipetu tutat⁹ fuerit. **M**lts eim vicib⁹ igēti p̄
 lio turcis superatis. **B**oslinā ēt ab ipsis occupatā: p̄ maiori pte recepit: et suo regē adiecit.
Hic obrem senatus venetus extūc octuagēta milia numū aureoz singulis ānis eidem sub
 titulo auxiliaris stipēdij exoluere sp̄pōdit: vt cum turcis assiduo bello contendere posset.
Quibus stipēdij **B**athias diu turcoz regnum puagar⁹: oīa incēdij: rapinis: cedibus
 qz inuoluit. **S** et arcē munitissimā quā turci e regioe thaurini erexerāt: quā nūc **B**elgradū
 dicim⁹ sēt cepit: vbi quindēcim milibus turcis cesis funditus euertit. **E**am ob victoriā
 partam **C**esar Federicus ipsum **B**ohemie regem declarauit. **Q**uo facto: confestim i **B**o
 hemiam penetrās: pragam ciuitatem oppressit. **Q**uam obcām **G**ladislau⁹ **C**asymiri regē
 filius cum septuaginta et eo amplius **S**armatoz milibus i **B**ohemiam veniens: ita **B**a
 thiam afflixit vt regnum id relinquere coegerit. **S**ed et cum bella **C**asymirus multiplicat
 set: eum etiam (relicto **B**ohemie regno) in **B**udam regni sui **P**etropolim obsedit: ac ml
 tas regni sui vrbes eidem ademit. **T**andem anno domini. **A**.ccccxxj. intercedentibus

1462

1463

Federic^o. 3.

vt aiūt venetis: pax h̄ mō int̄ eos p̄posita est: vt oīs Panonia: alias Ungaria: & Barchie resti-
tueret: & Bohemie regnum Oladislao Casymiri filio remaneret: quibusdā castellis exce-
ptis: quibus Barchie antea impauerat.

Veneta maritima ciuitas & ligurie p̄uicie caput: eodē āno p̄curātibz vrbis nobilitatibus: &
Ludouico fr̄acoꝝ rege amēte i Fr̄acisci Sphoꝝtie man^o deuenit: eo federe: vt s. Fr̄acisc^o
cū op^o eēt p̄sidia regi submiltaret: Paulus. n. fregofus vrbis archiep̄s: sup̄iori āno inf̄e-
ctis ad sex milia gallici nois: Ludouicū ēr ducē vrbis expulit: & vrbis p̄ncipatum p̄ vim in-
uasit. Sed & cum nimia i ciues exercēt tyrānidē ab eis reiectus: ciuitatē Fr̄acisco Sphoꝝ-
tie tradidit.

1464 Stephan^o vltim^o ch̄rianoz Rossine rex: h̄ āno a Mahumeto turcoꝝ p̄ncipe cuz vniuerso
reg^o capt^o: ab ipso senissimo cane vna cū nobili patruo sene obrūcat. Quib^o iterfectis potē-
tiores regni viros capiēs i vincula p̄iecit. & reliquū vulg^o i fuiturē abducit: vastatoq; ac di-
repto vniuerso reg^o: i feminis nullā modestiā suari p̄cipit. Regia at̄ effugiēs Romā ad pō-
tificē Paulū sfugit: qui eidē quoaduixit decent̄ subuenit.

Thomas Prophtij paleologi fili^o Achaie grece despot^o: bis ipib^o e turcoꝝ manibus dela-
psus: Romā veniēs: caput Andree apli ex peloponēso secū trāstulit: & Pio p̄ntifici dono o-
dit: qd̄ p̄ntifex sūmo honore excipiēs: i eius honore sacellū i beati Petri tēplo extrui fecit:
vbi & corpus suū idem sepelliri voluit.

pp. 222.

6663 1464

Paulus. 2. papa: p̄ntia vener^o: p̄ie Nicholao m̄re Polirena: Petr^o barb^o ātea voca-
t^o: Eugeni^o p̄ntificis ex sorore nepos: h̄ ipso āno p̄die klas Septēbris ex cardina-
le sc̄i Marci. p̄ntifex Pio suffect^o: sedit ānis. vi. & mens. x. Magni certe ai ac p̄u-
dētie vir: corp^o h̄ns magnū & vastum ac maiestati p̄ntificie dignū. Qui pontificatū adepto
mox ei^o maiestati: tū auctē tū ēt armis augere conat^o ē. Nā & duo bella toto suo p̄ntificatu
i Italia suscepit. que nulla re prius repetita bello: sed i fidijz primo i choata postea deseru-
it. Abolphā eim veterem obsidēs & oppugnās sup̄ueniētibz regijs copijs: que cum vrbis
militabat: cum adhuc sexagita milib^o passū abessēt repēte obsidēz soluit & locū deseruit.
Eo ēt mō Robertū Sigismūdū malarestē filiū agresus ē: q̄ cū Arriminū aliq̄dū oppu-
gnasset: & aliq̄ suburbia tormētis lacerass^o: ab regio & florentino exercitu fusus atq; fugatus
obsidēdem solūe coact^o ē: hic at̄ vbi p̄ntificatū inijt: oēs statim abreniatores quos p̄nti-
decessor suus iustitiat exauctorauit. Et canōicos reglāres e sc̄o Joāne laterāo a Saluto
p̄ntifice pulsos renouauit. Alia deide edificia & qdē p̄clarissima ap̄d sc̄m Marci & i va-
ticano extruxit: q̄ ip̄s magnificētie dignitatē p̄ se ferūt. fuit tū hic Iust^o p̄ntifex: & paupum
p̄nti cardinaliū epoz p̄ncipū: & nobilitū amator: quos vna cū virginib^o: viduis: & egrotis: pe-
cunijs frequēter inuabat. Qui p̄cipua cura fuit: vt oia ad victū necessaria vbi nō deessēt.
S; i h̄ reprehēnsibilis fuit: q̄ i colligēdis pecunijs nimīū diligēs fuit. Tādē vō decē cardia-
lib^o creatis: quoz de nūero Fr̄acisc^o Sanonēsis ordis minoz ḡnialis minister: nūc Sixt^o
p̄ntifex. cū ānos plimos viuē sibi p̄suass^o: āno salutis n̄re. 1471. v^o klas Augusti secūda ho-
ra noctis: cū eo die let^o sc̄itorū habuiss^o: & incūditissime cenass^o: apoplexia corrept^o: vitam
cū morte mutauit: cui^o corpus i basilica beati Petri sepulture traditū ē: vacauitq; sedes
tū dies nouēz.

1465 Jacob^o cognēto picenini^o: Nicholai picenini fili^o: vir pugnādi sc̄ia sciētissimus atq; accerri-
m^o: e^o potētā Ferdinād^o rex tū maxie verebat: h̄ āno a Fr̄acisco Sphoꝝtia mediolanēsiū
duce: & socero suo ex Sulmōe Marsoꝝ oppido suo i lōbardia vocat^o: cum maxio gaudio
excipit: vbi paululū ip̄is cōmorat^o: ad Ferdinādū ip̄z regē h̄ inreirādo mittit: vt. s. quo-
tiēs socero libuissēt icolumē illū reddē teneret. Qui suastōe soceri Neapoliz vadēs: nō diu
post a Ferdinādo rege vna cū filio capt^o: & i carcerē p̄iecit: nō ita multo post vita puat: h̄
sint q̄ dicāt: ip̄m adhuc viuē: qd̄ nullo mō credēdū est. Ipse eim quoad vixit: ad pacem ad
bellūq; gerēdū: igētī semp poluit dignitate.

Mouisi^o natiōe parauin^o: olim medic^o: deide p̄ntarcha & p̄ntificis camerari^o: ac tituli sc̄i Lau-
rētij i Damasco cardial^o p̄lbr: vir vtiq; doctissim^o atq; ditissim^o: necnō & i reb^o agēdis sax
ac prudētissim^o: h̄ ipso āno innumerabilib^o thesauris post relictis die obiuit: quos oēs Pau-
lus p̄ntifex: h̄ ei testādi dediss^o facultatē sibi v̄dicauit. Quo audito iusto dei iudicio etiāz
corp^o suū iā sepultū statim i p̄dā datū fuit. Quidā eim noctu ad sepulchrū veniēs: annu-
lum & vestes auferētes corpus nudū deseruere.

1466 Galeacius maria vicecomes: Fr̄acisci Sphoꝝtie filius: h̄ āno mēse Martio p̄ie defuncto: h̄
absēcs. 3. mediolanēsiū dux declaratus: regnauit ānis. ix. & mēb. x. vir certe p̄mptissimi &

Federicus. 3.

excellētissimi igenij: s; vita Joāni duci aūculo suo similior q̄ p̄i Frācisco aut matri Blā
che: q̄ mater prudētissima z religioſissima ex mēte oīum pp̄loꝝ mortuo Frācisco impium
vna cū filio regē debuerat. S; Saleacius tanq̄ Cōstantin⁹ septim⁹ Grecoꝝ ipator nō diu
tulit sanctū miris impiū. Blanchā. n. m̄rem sicut z ille hīrenem post scōm anū vt sol⁹ im
paret ab admistratōe deiecit. Matre aut̄ viuēte moderatus satis fuit: s; illa defūta i mlti
flagitijs se imersit: z p̄f̄t̄z avaritia: iracundia: crudelitate: libidie: atq; supbia: pp̄ q̄ mltū i
se: suoz p̄citauit odiuz. Cūq; p̄ceteris Mediolanēsiū ducib⁹ maxiaz auri z argēti coacer
uasset vim: z ea sua execrabili avaritia deterior i dies efficeret. mltas stuprādo ygies: mul
tasq; maritatas ipudicissime violando aduersus eū iuratio facta ē: atq; executōi mādata
Quia in festo ſci Stephani p̄thomartyris in ecclia eidem dedicata vniuerso astante pp̄lo
a iuratoribus multis cōfōsus vlnertib⁹: turpiter occubuit. De quo timendū ē: ne talia ēt
ap̄o deū ei⁹ fuerit merita: q̄le p̄miū a suis cōciuib⁹ cōsecut⁹ sit. Nil enīz domi vel foris stre
nue gessit. licet ab omnibus formidabilis haberi voluisset.

Robertus Malatesta Sigisimundi filius: h̄ anno vigesimotertio die nouēbris: p̄ie defūcto
in Arriminēsi p̄ncipatu successit: z regnauit ānis. 13. z mēses. 10. Vir militari disciplina cla
rissimus z liberalib⁹ studijs nō mediocriter eruditus: quē certe ob corpis z ai dotes cū q̄
vis optio Reglō cōpare possum⁹: q̄ magnaitate gr̄a ac liberalitate: oīum ēt aduersarioꝝ: z
maxie venetoz beniuolentiā sibi cōpauit: p̄ qua mortis picula subiit. i quib⁹ ēt tandēz de
fecit. Hic itaq; p̄ncipatu suscepto: vt se a p̄t̄ficalibus copijs defendēdē poss; euestigio se cū
Saleacio Mediolanēsiū duce z florentis iunxit: quoz auxilio fretus i exercitus p̄t̄i
ficis irruens oēs (ex s̄burbanis iā occupatis) fugauit: q̄ ip̄em mltā ēt oppida que p̄t̄i
tifex p̄i abstulerat i agro Arriminēsi recupauit. Ea pp̄ Paulus p̄t̄ifex pacē a Roberto ēt
turpi cōditōe oblata nō renuit. Cognita postmōm eius in re militari p̄stātia: senat⁹ vener⁹
Bartolomeo Acole defūcto eoz i castris ipatore maxio eius loco p̄f̄ctim sibi surrogauit

Leodiū lorboringie Gallie clarissima z potētissima ciuitas: h̄ ipso āno a Carolo Burgūdio
nū duce francorū rege p̄mittēte cum igenti z turpissima cede succendit: z p̄fus cōplanat
Supiorib⁹ nāq; ānis int̄ Leodiēses z Burgūdionū ducē maxie p̄t̄iones agebāt: q̄s cuz
Leodiēsis ep̄s extingūē tēptasset: a cōciuib⁹ v̄be pulsus est. Qui ad Romanū pontificē i
iuriā deferēs Leodiēses a p̄t̄ifice iherdicto notati sunt. P̄t̄ifex at̄ cognita postmōz Leo
diēsiū ciuiū z ducis grauissima cōt̄itione: eos ad p̄cordiā oīo reuocare cupiēs: Tricaricē
sez ep̄m eo misit: qui vt eos ad sanitate reduceret: iherdictū sustulit: z eos in p̄stinū statū re
duxit. Eoz dū legar⁹ rem h̄ac accurate ageret: eāq; ad solū p̄t̄ificē p̄tinē rōibus oīderet
a Leodiēsiū z ipe tumultuarie cū eoz ep̄o i carcere detrudit. Quāo b̄z indignatus dux
(cū frācoꝝ rege pace firmata) coacto ingēti exercitu in Leodiēses hostili aio irruit: z acer
rimo ip̄em v̄bem expugnavit. captāq; oīo euertit: z i carceratos ep̄os liberauit. In ea nā
q; captiuitate Bux nulli etati dignitatēq; aut sexui vel religioni p̄cere voluit.

Edouard⁹ angloꝝ rex: Caroli burgūdionū ducis soroz⁹: h̄ āno dolo p̄ceꝝ suoz regē deicit
z Hēric⁹ olim eodē regē pulsus p̄silio z auxilio Ludonici frācoꝝ regis itroduct⁹: Quib⁹ ge
stis Hēric⁹ cū Ludonico (z Carolu ducē) p̄glutinat⁹ bellū aduersus eū suscipit. S; Caro
lus statim nūerosissimis exercitib⁹ p̄statis: i q̄b⁹ (vt fert) ducēta peditar⁹ milia: eq̄tar⁹ v̄o de
cē z octo milia nūerabāt. i Angliā oēs Edouardo duce trāsmisit: vt ipse regnū p̄ditū obti
nēt. Veniēs itaq; Caroli copie i Angliā: Calysiū: z alias ciuitates expugnaue: z mltas
hostiū occidiōes edidē: ac Edouardū regē pullū reposuere. Carol⁹ v̄o dux: Ludonici po
tētā verit⁹: milia cētū pugnatōz i Picardiā itulit: vbi z dāna mltā ac icōmoda regi dedit.
Edouard⁹ radē ab anglicis i regnū reuocat⁹: Hēricū hostē cepit: z multos p̄ncipes iugula
uit. Quib⁹ gestis pax it̄ r̄ges z duces ac p̄cēs oēs: cū oīuz laude firmata ē. Cōt̄i matoq; in
regnū Edouardo: dux ipse a tributo qd̄ regi angloꝝ singul⁹ ānis p̄cēde solebat liberat⁹ est.

Calcidem pugnacissimā Euboie isule ciuitatē: quā Agropōtuz dicim⁹ Dabumet⁹ ortho
manus turcoꝝ p̄nceps: h̄ āno q̄r todecio kalas. iunij, p̄ditōe Thome liburni cepit: z de ea
triumphauit. Ubi oēs italici ḡnis puberes acutis trāsf̄gi fecit palis: z grecanā gentē sub
basta vendē p̄cepit. Dibat. n. Dabumetus Amariū bechū p̄ncipē Basla cognouiatuz
ad expugnādūz ciuitatē: s; post longā ip̄ius expugnatiōē Dabumetus ip̄e p̄sonal̄ ex bi
zātio cū copiosissimo alio exercitu remens: suos p̄ncipes cōuocauit. z orōne ad vniuersos
bīta p̄mia p̄mis occupatoribus repromisit: qui oēs diē sibi diuidēs duobus p̄tinuis diē
bus p̄ter z noctibus cuz igenti fragore oppugnatiōē p̄tinuarūt: z licet a xp̄icolis bōbat
dis alijsq; missilibus oīum geneꝝ repellerētur tāta tamē cū alacritate alter alteri succedē

BIB

Federicus. 3^o

dicebat: vt nemo eoz pedē refferre p̄ptus sit q̄q̄ frequētissimi iterirēt. **H**is. n. in muroz cacumibus eos voluisse dī bisq; p̄cipitatos: Tandē nrī lōga oppugnatōe defessi vbi rē p̄ ditā viderūt. i. vrbis forz veniūt: z morituri vsq; ad mortē certāt. **V**rbis at̄ p̄ior **P**aul^oeric̄ 50 cū alijs i arcē pfugē. **C**apta deniq; vrbē alios palis affixit. alios saxis elisit: alios lacera uit. z mltos p̄ mediū discerpfit. **Q**ua cede factū est vt oēs calcidis vie mortuoz cruore resp se z fedate fuerit. **Q**ui aut̄ in arcē cōfugerāt: vitā pacificētes sine oppugnatione arcē tradi derūt. **S**z fidefragus **A**babumer^o arce potit^o oēs ad vñū trucidari fecit. **T**radūt ea i stra ge multas uulieres armatas sterfectas fuisse reptas

Mulier quedā h̄ āno canē. z alia **P**apie **C**attū p̄triuuit. **E**odēq; āno me Teadē **B**ixia civi tate exiite z vidēte q̄ntadecia die **A**ugusti. hora .22. terremot^o i eadē vrbē adeo magn^o fuit vt ciues ediu; ac meniū ruias timuerint quo āno grādines mltis locis structionum ouis grossiores ceciderunt.

Viri disciplinis excellentes. **J**acobus zenus p̄ritius venet^o ecclie patavie ep̄us. vir i reb^o gerēdis clarissim^o z i oibus scri pturis accuratissime doct^o atq; distissim^o: his t̄pibus ad agitandū ingeniū. **D**e vita oium p̄tificū libz elegātī fmōe cōscripsit. **S**erūt z eius in diuinis scripturis opuscula eruditio ne plena. **O**biit autem anno domini. i. 476.

Dñicus de dñicis p̄ia venetus: p̄mū **T**orcellan^o z postea **B**ixian^o ep̄s: z referēdari^o apli cus nō mō iuriū civilī z p̄tificij: sicut ep̄oz decet. p̄fessionē: s; ēt **A**stronomie: **D**ialectice: p̄bie theologie ac mire eloquētie mirifice doct^o: p̄ hoc t̄ps p̄dicādo docēdo: ac disputādo. p̄ncipatū p̄ hoc t̄ps iter ep̄os vbi obtinet. **Q**ui^o p̄clarissimi igenij p̄clara ferūt monumēta: que tñ nostras non puenere: obiit autem āno. i. 477. mense martio.

Ludouicū **D**onato filii patritiū venetū z **H**ergomatē ep̄m: virū vtiq; ḡne: pietate: religio ne: clemētia: māfuetudie ac doctrina insignē: his t̄pibus floruisse: stat eū sniaz libz doctri na z eloq̄ntia egregiū ad imitationē **P**etri lōbardi **P**aulo pon. **R**omāo dederit. **I**n q^o qui dem ingenij z l̄ature sue magnitudinē oñdit. **S**erūt z ei^o sp̄arim elegātissime orōes tē porib^o accōmodate: quas in cardinalium ce tu sepissime porauit

Nicolaus **P**erottus saxoferratēsis: z **S**ipontius ep̄s theologus z eloq̄ntissim^o vir: ad hāc etatē ēt pueniēs nōnna in diuis laude digna edidit. **S**z z ad pueroz eruditionē cōmode breuiterq; libellū edidit. in quo nō mō eos q̄ circa p̄ma erudimēta: s; ad altiora tendentes grāmāticē z latine loqui docet. **C**omentāios ēt in multis autoribus z diuis codicib^o cōpo suit. ac quedā e greco trāstulit: z de metroz ḡnibus optime tractauit.

Robertus de **A**icio ordis minorz p̄fessor: z **A**gle **D**arsoz seu **A**puzij vrbis ep̄s i doctri s̄is doctissimus vir: z nottie oium eccliaſticoz dogmatū sufficiēt instruct^o: z vt absq; inui dia loquar oium p̄dicatoz qui sūt aut vñq; fuerūt magi: his t̄pibus ob ei^o clarissimā z ad mirandā p̄dicatōis doctrinā: ab oibus italis mltō i precio hitus est: qui tātū in scripturaz studio laborauit: vt vbiq; **R**oberti exēplaria nūcupen^o: plimos ei; ad instructionē fidelium tractatus edidit. q̄ ab oibus p̄sertim de clamatōibus studiosissime leguntur:

Ambrosius **C**oran^o sacri nrī eremitaz diui **A**ugustini ḡnā l̄prio: p̄bie l̄razq; sacrarū dog matibus clarissimus: z eloquētie studijs ac hūanitate plimū deco rat^o: tēpestate hac ordiez nrī tū doctria z dicēdi gravitate: tñ z itegritate vite z mox honestate ac spectabili vita plū mū exornat. **Q**ui p̄ter ordinis regimē onerib^o plenū qd iam p̄ septē annos splēdide accu rateq; ac vtiliter maxia cū gravitate z circūſpectione administ̄rauit. **E**tā cū illi p̄spicax in geniū z rez mliarū notitia plenū ēt: hec que s̄biecta s̄t memoratu edidit digna opuscula v; z

D e regimie reipublice	libz vñū	C omentarios sup̄ analeticis posteriorz A risto.
D e inuentione artium	li i	C omentarios super arte veteri.
D e S pa virgis marie.	li i	C omentarios super tractatum de S pera.
D e dignitate sacerdotij	li i	D e scia z sapia ch̄risti
D e dignitate z immortalitate aie	li i	D e esse dei
D e modo orandi	li i	D e p̄ceptōe v̄gis marie
D e I deis	li i	D e ineffabili v̄bo dei
D e vitate fidei ch̄ziane	li i	D e circūcisione ch̄risti
D e p̄prietatib ^o angloz	li i	S ermonum volumina duo de diuersis mate rijs quos coram summis p̄tificibus sacro ce tui cardinaliuz porauit z alia mltā que videre non potui.
D e laudib ^o vrbis rome	li i	
D efensorium ordis nrī	li i	
C omentariū sup̄ trib ^o regul ^o sac̄ti A ugu.		
C omentarios super primum sententiaz.		

Federicus. 3^o.

Paulus lulmus cōterraneus z Bergomēb n^r vicari^o gⁿalis obfuantū ordi^s n^ri vir dicen
di faciūdiffim^o: z bonaz l^raz i qbus excellit accurate doctus: z ipe p l^s ip^s tū p^riam tū re
ligionē n^ram i qua decet sicut religiofuz magis pdeffe q^o pefle admittitur fuis fcriptis etiā
morib^o alijsqz v^tutib^o exornare curauit. E qbus de flozib^o Eremi extat liber vnus. De spi
rituali afceū in deū ad femiffimū ducē venetiaz Chriſtoforū Maurū liber vnus. De lau
de p^ritis etat^o z p dialogū liber vnus. De Apologia religiois p impugnatores liber vnus.
De vita z miracul^o b^re marie de Gēua ordi^s n^ri lib^o vn^o. De vita b^re Bonice matris bea
ti patris n^ri Aug. liber vnus: De norma z regula penitētiū. li. vnū. De fpiritali viridario
fponfarum Chriſti in vulgari librum vnū. De vita z miraculis beate Magdalene de Co
mo z beate Helene de Orino ordi^s n^ri.

Petr^o d^r la Baldura fil^r Bergomēb: z ordi^s p^rdicatoz facre theolog. mag^r accutiſſim^o: p l^s
ip^s z p^r Bonōie doctria vite z itegritate magno i p^rcio bit^o: vbi cū am^s ml^tis pbiaz z fcraft
l^ras doctiſſe r: et cū magno igenio maioreqz diligētia vir eet: hoc vnū memoratu dignum
q^o oēs b^ri Thome aquatis libros multo labore ſb vno volumie p^rphendit: vt ſi quis quicq^o
dinoſcē cupit videat hui^o diligētiſſimi viri opus.

Michael carrarienfis Bergomo oriund^o medicus z pbū^s etatis n^re facile pnceps cuz ſit i
oi litteraz genere fecundiffime ibutus oēs etatis n^re doctores: in libroz editioe ſupat: nā
qui ad manus n^ras puenerunt: hi ſunt: in quib^o certe oſtēdit ſe ſibi ois pbie z reliquaz ſciē
tiaruz finus patere: atqz illi igeniuz p^rter humanuz z memoriā tenaciſſimā eſſe: ac rerum
oim prout pōt bōi eē plenā inefſe uoticiam: Equibus iſti ſunt.

De cauſis creticoz in medicinis	li i	Cōmētāioſ i li. d aia methaphyſicoz ac phyſi.
De regimine ſanitat ^o	li 8	Cōcordatoris libz in q ^o d nā cognitōe qz d ^r e dit ſimpliciū vbi ml ^t oz pbōz ſinas cōplectit.
Aſſoziſimoz Hippocrat ^o expoſitio	li i	Hiſtoziay italicay elegant ^o ſtilo
Flagogaz. ſ. de introductione medici.	li i	De incarnatione domini n ^r i Jeſu xpi
De peſtilentia ad Franciſcū diedū	li i	De e ^o paſſioe i q ^o vet ^o z no. teſt ^o p ^r ūgit
De p ^r is ſui tutela i q ^o ei ^o libros d ^r edit	li i	Declamationuz ſermones multos.
De fato z fortuna ad Frāciſ. pōtanū	li i	Bucholicum cāmē ad petz pōzonū c ^r imonēſe
Stromatū ad Dominicū georgiū	li i	De bello veneto ad Jacobūant. venetū heroi
De origine oimz ſciay tractatus	4	De vrſule patanie p ^r coijs cecit elegiaſ (co vſu
De vxoribus nō ducendis	li i	Triumphoz i lingua materna li. 4. edidit
Comediarum	li 4	

Baptiſta cognomēto Platina p^ria Cremonēb abreniator ap^ricus magni ai z cōſtantie vir:
eruditione z eloquentia nulli inferior: hiſdē tēporib^o a Paulo pōtifice bonis z dignitate in
dicta cā puatur: z in carcerē poſt eculei ſuſpēſionē detrudit: vbi poſtq^o multas calamitates
z afflictioes equo aīo ptuliſſe: a Sixto pōti. liberatus z i ſtatū p^rſtinū reſtitut^o: nequaq^o in
genio ſuo abuſur^o: p^rter libz que de nā reruz z de obſonijs ediderat. Gregiū et opus z p
pe diuinū de vitis z morib^o pōtificuz elegātiffime ſcriptuz pōtifici Sixto obtulit: in quo eti
am i peratoz oimz: principuz ac ducuz res geſtas inſeruit: nonnulla et opa z epl^s ſcripſit:
ingenij hominis p^rſe ferre vidēt: obiit aut ex peſte āno d^rni. 1481. Rome.

Domicius calderinus patria veronēſis: greca latiaqz ligua erudit^o: z oim q n^ro ſe ſeculo in
l^ris hūanitat^o eruditiffim^o p hoc t^rps nonnulla eminentiffimi igenij ſui cōfecit opa. Quoz
de nūero ſūt hec: in Juuenalez: Martiale: Suetoniū: z in Ibin Maſonis iterpretationes
edidit: Saphos et epl^s Papini ſiluas vna cū Prop^rio z Licerōis epl^s ad Atticū com
mēt^o ē. Et niſi i matura morte puētus eēt p^rplura alta edidiſſz opa. Obijt at āno. d. 1477.

Darius Philielphus Frāciſci Philelp^ri filius: eques aurat^o laureatusqz poeta: pbie z ar
tiuz p^rfeſſor digniſſim^o: p l^s ipſū tēp^roti italie clar^o bētur: qui cū eruditiffim^o eēt: ea que ad
altioris diſcipline eruditōez ptinere videbāt ſtudiuit emēdare: funebres. n. oratioes z alteri
us materie elegantes plurimas habuit: Extāt z eius ingenij opa a diuerſis metroz generi
bus edita: Ritbimos quoqz z cātilenas innumeras edidit.

Boninus mōbretus mediolanēſis multi nois grāmaticus Rhetozqz ac poeta. hiſdē tēporib^o
ml^ta tū poetice tū pſaice p^rpoſuit: S; ille elegātiffim^o d^r: que de fortuna ad Galeatiumma
riā Mediola. ducē dedit. Altez et d bōis z mal^o mlierib^o ad bonā duciffā eiufdē duc^o vxēz.
Frāciſc^o Biedus patric^o venet^o domi nobiliſſim^o: iuriū ſultiffim^o z reip. venete ipter miſi
ſe dedit: hiſdē t^rpb^o ob diecēdi eloquentiā: nō mō a ſenatu veneto: ſz apō pōti ficē maximum
atqz alios potentatus ad quos ſepius orator miſſus eſt maximo i pretio habitus eſt: Qui
licet leges z poemata ac hⁱſtoziay egregie caluerit. etiam philoſophiam z res diuinas per

Federicus. 3^o

spicacissimo ingenio subtilissime intellexit.

Nicolaum: Citale Landū: Candianū Bolanū. **Barbonū** **Daurocenū:** Jure' consultissi-
mos. his tpiibus apud **Senatum** venetum maximo in precio fuisse constat.**Bernardum** quoq; **Iustinianū** oratorū sui seculi apō venetos pncipē eisdē viris illustrib⁹
ānumerādo puto: qui non modo apud senatū venetū: s; etiā apud curiā romanā apō vni
uersaz qī italiā: apud **Galliā** aliasq; natōes oratorū missus: cū altissimas cās gravissime p
orasset: singlez semp dicēdi palmā oīum doctissimoz viroz iudicio cōsecut⁹ est. **Testes. n.**
sūt innumerabiles eius orationes vbiq; sparte.

Papa. 273.

6670 1471

Sixtus qrtus pp. natōe **Italus** ex vrbe **Sauona** maritima nat⁹. **Frācisus** a **Ru**
ere ātea vocatus ordīs mioz gñalis mīster. h̄ ipo āno **Paulo** pon. repētino iteri-
tu sblato gnto idus augusti eidem pōtifex surrogat⁹ sedit annis **Quir** certe
ingenio tātus q̄ntum nra tpa que precipue doctris vigeat; pere potuerit. Et ppea scripsit
libz de potētia dei. libz de sanguie ch̄i. et libz de futuris ptingētib⁹ ac libz de pceptiōe
btē v̄gis **Marie**. Suit quippe ante pōtifcatū ac ēt in ipo pōtifcatu mitissime p̄suetudinīs:
et p̄tinetissime vite. In paupes et religiosos muni fic⁹: quos oēs vno ordie amauit. et āplis
simis p̄uilegijs alijsq; spūalibus et tpalib⁹ bñficijs adiunxit. Nā oēs medicātes religiosos
i p̄uilegijs et gratijs cōsuet⁹ eē cōles i amicos aut et familiares iocūdus extat: et i delinquentel
clemēs modestus h̄c. p̄cipies. n. paupes et nobiles p̄ia extores et p̄estris palcologoz fili-
os. **Regināq;** **Bosfine** ac alios turco pullos pecunijs suis adiunare nō dōstitit et **Rhodiōz**
milites ac **Ferdinādū** a turcis vexatū: vrbe romanā cenosā icōpositāq; ac vetustate colla-
bentē i oibus istaurare p̄posse fatēgit. **Vias** eius oēs cultissime strauit. pontē sup tyberiz
maxia ipensa iecit et a se **Sixti** pontē noiauit. Alijs quoq; edificijs tū in vaticano tū i vr-
be romā exornauit. **Edes** pōtificalis multis i locis apō sez **Petrz** cultiores reddidit. vbi ēt
ecclesiā nouā fabricauit: in qua et nouos sacerdotes p̄stituit. additis p̄uentib⁹ ad eoz susten-
tationē: qui diuina quottidie in ea suo noie exoluerēt. **Hospitale** facti spūs i vaticano p̄ma
gnificū quasi de nouo fabricari fecit: in quo et vite sui ordinē depingi voluit. **Ecclesiā** p̄te
rea nraz scē marie de populo vetustate collabētē a fundamētis euz ingēti sūptu erigeri fecit.
quā certe tuz aureis tū argenteis muneribus decorauit. **Alias** quoq; omnes ferme vrbis
ecclesias aut instaurauit aut muneribus decorauit. Et vt paucis cōcludam nihil i toro suo
pōtifcatu egit q̄ merito reprehendī possit nisi q̄ et ipse (vt fit) suos nimīū amauit amētz
eis diuina humanaq; cōtribūes: p̄ter dei et romane sedis dignitatē. In quē sane errorem
multi ex superiorib⁹ cecidere: quod satis detestādū videt: duos. n. nepotes suos vrbis p̄-
fectos successiue cōstituit. **Māfredos. n.** regulos: v; p̄ et filius i **Mola** inter se dissidētes
et postmodū **Ordelaphos** in **Sorolinio** silr p̄tēdētes vrbib⁹ pepulit. et easde; vrbes **Hyero**
nimo **Riario** **Sauonēsi** ciuij necessario suo p̄tulit. **Lui** et cōsilio semp arduis i reb⁹ vsus ē
vigiti. n. cardiales in .ii. ānis qb⁹ nūc vsq; sedit eū creasse cōstat. equibus q̄ntoz **Sauonē**
sel duo **Hennēses** et tres **Romani**.

1471

Nicolaus tron⁹ p̄. et 70^o. venetoz dux **Christoforo** mauro duci success⁹ ducavit āno. i. mē:
8. et dieb⁹. 5. hōq̄ magnanis hūanitatq; eloquēs q̄q; quoaduixit optim⁹ ciuif optim⁹ scatoz
optimusq; **Aristocraticel** p̄iceps fuit. Suscep̄to eim magratu: p̄festiz cū partboz **Rege** p̄
turcū socia arma cōiūxit. **Fraudatā** ēt pecuniā vna sui effigie maxio tamē tū publico: tuz
p̄iuato icōmodo resignauit. **Co** ēt felicissimo duce florētissimo venetiaz resp. **Cypriū** insu-
lā iperio ascīuit: **Qui** tamē nō ita multopost nullo xpiane religionis iustitie pietatis et be-
nignitatis exēplo p̄termisso primo ducar⁹ sui āno mēse octauo morit: et in capella maiore
ordinis minorū cum ingenti pompa sepellitur.

1471

Borsius **Estēsis** ferrarie marchio: et pm⁹ **Butine** dux: hoc āno sine liberis deficiēt. **Bercu**
lē germanū habuit successore. **Dic** āt **Borzi** **leonello** marchioni successerat: q̄ ābo germāi
amboq; **Nicolai** ex pellice fuerūt filij. **Nicolaus** quoq; ex vxore alios i senectute genuit fi-
lios: **Berculē** v; et **Sigismūdū**: quos moriens regni heredes sub **Leonelli** cura reliquerat
Sed **Leonellus** p̄te defuncto: cū ēēt regnādi cupidus: sp̄retis paruil fr̄ib⁹ legiptime natis
eos **Neapolim** relegās regnū occupauit. **Cūq;** et ipse **Ludouici** gōzage sorozē duxisset: ex
ea vnicū noie **Nicholaū** suscepit filiū. **Quo** nato nō ita multopost et ipse moritur: cū **Ni-**
colaus ēt ei⁹ fili⁹ p̄tate ipio aptus nō ēēt: hac cōditōe in **Borsius** trāstulit ipium: vt in ipi-
us iteritu **Nicolaus** filio regnū restituere iureiurādo affirmaret. **Borsius** aut principatu

Federicus. 3.

suscepto cū eēt optim⁹ & prudētissim⁹ vir: statim Hercules & Sigismūduz a Leonello legato reuocauit. Et eos atq; Nicolau tūq; filios enutrit. Adueniente deniq; Borlij morte Hercules & Nicola ad principatū illū vterq; aspirabat. Hercules q; eēt Borlio germānū natu. p̄xim⁹ sibi id regnū ēt iure hereditario dberi p̄dicabat. Nicola aut ea se rōe tuebat. q; erat nat⁹ de Leonello cui Borlius fidē dederat regnū filio restitutu: S; Hercules vt erat aio & calliditate p̄stantior. venetoz auxilio fret⁹ cui p̄festi biremes & falcatae naues ac pecūias cū pugilib⁹ trāsmise. mox nouā Ferrarie arcē occupat: & e⁹ frat̄ veterē inuadit. Nicolauis vō opto q; Hercules munitiones occupasset ad Ludonicū Auūculū Dātue p̄cipē p̄fugit: & sic Hercules venetoz aux⁹ ignū (secluso Nicolao) obtinuit. Borlio itaq; mortuo ad cartusiēses cū igenti pōpa delat⁹ ibidē sepellit. Fuerat. n. Borlius ip̄e rāto & multo maiori dignus ip̄o quippe qui sapia prudētia cōsilioq; plimū valebat: ac ita magnanitate splēdid⁹ vt nemo maior ip̄is eo splēdidior sit vnq; hitus. Sui ēt pbūanissim⁹ mitissimiq; ai oiq; v̄tute ornat⁹ cleri ac religiosoz oium q̄maxie amator & benefic⁹. Qui & monasteriū magnificētissimū toto orbe clarissimū Cartusiensib⁹ a fundamētis extruxit. Alia ēt nō nulla celeberrima prim restituit. p̄rimq; a solo erexit. Venia quoq; v̄bis pado magna ex pte collapsa istaurauit. Et vt erat aio regius ad exomādam ciuitatē aiūm adiciens mltas edes ornatissimas celebresq; int⁹ & ex extruxit. & p̄ciues suos extrui fecit. Veniq; cū oib⁹ p̄ circuitū porētatibus gratissim⁹ ess; ēt supiori āno cū magēqtatu ad v̄seduz Pauluz pōti. Romā accedēs magnifice lauteq; except⁹: ab eodē pōtifice Ferrarie titulo insignitus est.

Hercules itaq; Estēsis: Borlio reb⁹ humāis exēpto nō sine p̄tentōe: re gnū Ferrarie h̄ ip̄o āno suscipiēs regnauit vs; i p̄ns ānis ferme duodecim. Vir rei militaris scia satis erudit⁹: qui p̄ncipatu assumpto statim Leonorā Ferdinādi regis filiā accepit vxorē. S; tertio regni sui āno Nicolau Estēses ex fr̄e nepotē quē e Ferraria fugisse dixim⁹ cū regnū inuadē statim captū (forte suo malo) iterficere fecit. Ip̄e eiz Nicola Dātue degēs a cōspiratorib⁹ ferrariētib⁹ & amicis p̄nis ad inuadēduz regnū fuerat inuocat⁹: quib⁹ suasiōibus p̄motus tandē tētare fortunā statuit: & octigētoz viroz obēratioz exercitu p̄gregato Ferrariā nllō repugnāte statim igredit⁹: & forz cū planu & tympanis pucēs ad excitādos p̄spiratores & amicos clamare cepit: Uela Uela: hoc. n. cognomē Nicolao erat: h̄ nulli ciuium propter id arma mouere voluerit. Nicola aut eo i plausu in foruz p̄sedēs a rusticis & militibus e Belreguardo ab Hercule missis obtrūcat⁹ plurib⁹ ei⁹ pugilib⁹ vrbe fugat⁹ ē: quē tū issequētes: tā dē in palude dilitescētes cū. xx. eius socijs cepūt: & ad Leonorā Herculis vxorē vinctū p̄duxerūt: Leonora vō eū suscipiēs vsq; ad aduētū mariti (qui Belreguardū p̄cesserat) feruari p̄cepit. Cūq; Hercules ferrariā rediisset: p̄cipiti p̄silio vsus: mox sacerdotēs ad Nicolau mittēs edixit vt p̄siteret: seq; ad interitū p̄paret. Ac sic tertio die exacto (oib⁹ socijs in patibulo adp̄sis) eū in arce capitali snā puniri fecit: & facto mane magna cū pōpa eo in veste lugubri cū necessarijs suis comitāte sepeliri iussit. Hūc āt senat⁹ cū p̄mū sua ip̄sā vsq; militib⁹ in regnū collocass; paulopost aliquo forte malo p̄silio duct⁹: igratitudine vsus venetoz (vt aiūt) vetustissimas violauit imunitates: & quedā in eoz cōtēptū & dānū moliri cepit: & venetoz rupt⁹ federib⁹. Ferdinādo regi & alijs socijs inherēs tergifer satis venet⁹ ēt quedā eoz occupauit: que res magnū i tota italia incēdiuz excitauit: h̄ multo maius sibi ipsi dānuz intulit: q; tā circūquaq; capt⁹ ei⁹ castellū cū i vrbe ferraria obsidiōe cinxerūt: quid futuz sit de ip̄se nouit: alteri p̄tē suā relinquem⁹: varia. n. de hac re fertur sententia.

Cometa i p̄n⁹ h̄ āni circa festū scē Agnetis appuit igneo colore rutilās: crinib⁹ lōgis nigriq; quos in occidentālē plagā v̄gebat. Et⁹ corpus p̄mū circa Libie p̄ncipiū fuit. Postea statū i septētrionē flexit: vt q; ex Jodiācū migrasset: p̄culdubio sit iudicatū: durauitq; dieb⁹ 80. Nam breuissimū duratōnis comete tempus. 7. diez lōgissimū octoginta Aristoteles tradit. Nec isto nunduz dissoluto alter appuit: cui erat coma ignita: que in Arietis signo posita videbat⁹: & eandā in orientālē por̄gebat plagā: sequētq; āno siccitas icōpabilis sb̄secuta ē: & pestilētie bellaq; eruentissima plib⁹ i locis enenere.

Nicolaus Marcellus scōus & septuagesim⁹ venetozū dux: suffragijs oium trono duci susceptus ducauit āno vno: mēses. 3. & dieb⁹. 6. Vir certe quē ob ai⁹ & corpis dotes cū quocūq; cōbianissimo p̄ncipe possim⁹ cōpare q; liberalitate grāq; oium nō mō p̄ritioz suoz: h̄ & exterrarū nationū b̄nuolētā sibi cōpabat: pietatis ēt religionis. misericordie ac munificentie vnicū exemplar oibus erat: Qui quoaduixit tempu. contra turcos optime defensusit. Tandem vō de deo deq; boibus & p̄sertim ciuib⁹ suis benemeritus deficiens in senectute bona apud cartusiēses sepellitur.

B 3

1471

1472

1473

Federicus. 3^o

1474 **C**risternes **F**acoꝝ rex: h̄ ip̄o āno p̄ italiā venit: quē nos p̄ **T**remonā trāseuntē vidim⁹. qui ea grā (p̄ter deuotionē) **R**omā pficisci ferebat: vt ch̄ricolas p̄icipes cōtra turcū armaret. **R**omā itaq; p̄fectus: p̄deūte obuiā honorato quoq; a **S**ixto p̄tifice p̄beigne ⁊ honorifi cētissime excipit. **A**c p̄ singlari munē **R**osa quā p̄tiffices singul' ānis i **D**nica palmar' h̄li cui ex p̄ncipib' ch̄rianis donare p̄sueuerāt: ⁊ ip̄e donatus ē. **A**giq; cepit de vniuersali itali coz p̄ncipū pace: vt vno aīo p̄ turcum coirent. **R**es tamen pfici nō potuit. **I**nde q; digressus p̄ oēs italie vrbes transiēs. magno honore habitus est.

Petrus **M**ocenicus tertius ⁊ septuagesimus venetoz dux: decioctauo kalas **I**anuarij: absens grato oīum patz p̄fesu **P**arcello duci surrogatus ducavit āno vno ⁊ mē. 2. **O**pri mus quidē ⁊ eloq̄ntissimus vir. cui⁹ rei cā oib' carus ⁊ dilectus fuit. **Q**ui cū domi forisue maris ip̄io fūctus eēt aliq̄do **A**lyam ab **A**lespōti faucib' vsq; i **S**yrīa ferro igniq; vastauit ⁊ caramāib' regib' venetoz socijs a **M**abūeto turco oppzessis regnū iſtituit ⁊ **C**ypz a cōiurat' magna celeritate ac prudētia d̄fēfauit: ac **S**codrā toti' albāie caput vna cū **A**n tonio lauredano i ea tūc p̄toze suo ductu suisq; auspitijs a graui turcoꝝ obſidiōe libauit: ⁊ rēp. i oib' feliciter gessit. **E**a pp. ēt absēs diui **M**arci p̄curatoris titulo iſignitus fuit. **E**ādē dux declaratus eius primo anno mēse secundo. 1476. mortuus in predicatorum basilica sepellitur: adhibita a senatu honesta funeris pompa.

1474

Hieronimus **R**iari' **S**auonēf: h̄ āno iectis i **A**nola **R**omādiōle puicie vrbe sui p̄ncipatus fūdamētis regnare cepit: ⁊ vsq; in p̄ns regnauit ānis. 9. **E**a. n. ciuitas a **T**hadeo **M**āfre do suisq; maiorib' iā diu possessa. h̄ ip̄o āno ip̄o ⁊ **G**uidatio ei' filio iter se diffidētibus vr bē **V**aleacio **M**ediolanēsiuz duci ex cōi cōsensu credere. **Q**uibus ad se vocatis **C**astellū nouū i **A**lexādrino agro **T**hadeo tradidit: ⁊ ip̄e vrbis dñiū i se suscepit: quo suscepto ānuētē ⁊ mādāte **S**ixto p̄. max. eādē vrbe **H**ieronimo huic genero suo: pus suscepti q̄ draginta milibus aureis dñiū trāstulit. **I**psū **O**rdelaphis mortuo **P**ino āno. d. 1479. in **S**orolinio disſceptatibus effecit: ⁊ ciuitatē ipsā **S**orolinieſē cōcedēte itē **S**ixto p̄. ma ximo ab vxore **P**ini recepit: q̄bus ciuitatib' suscepti nullū hūanitat' aut beneficij genus p̄termisit: q̄n ciuib' ⁊ vrbib' n̄ ptulerit: vt eas ad p̄cordiā ⁊ eq̄litate redigē possz. **E**t n. hūanitate modestiaq; ac mūficētia: ⁊ vrbaitate i p̄mis **A**molēf ciuitas tāra pleb̄itudine ⁊ incūditate ac splēdore oib' i rebus claruit: vt ex ifima vrbiū fece ad sumā oīuz flammie p uincie pleb̄itudine p̄uenerit. **Q**uā cū p̄mū vrbis dñiatū recepit i ea castellū munitissimū ere xit: ⁊ p̄ualido muro aliqb' i locis vrbe cixit domos lignamibus ⁊ luto p̄pactas depōere fecit: ⁊ alias celebres ⁊ cultasq; erigere mandauit. **A**tiq; tali domino adeo ipsa ciuitas fe lix effecta est vt cū opib' ⁊ pleb̄itudine mix imōz creuerit. **I**tidipm i **S**orolinio efficē cu rani. **H**ic. n. ex **S**auona vrbe **S**enuēsiū nō obscuro s; nobili ac honorabili gñe natus: ifans ad huc exacto p̄re honeste s; vidua m̄re educat' ⁊ gñosol mores ⁊ grā affluētēs hūit. **I**n ex successiōe germani **P**etri tituli sc̄i **S**ixti cardinal' ap̄d **S**ixtū pon. maximū in hac celsitu dinē p̄uect' ⁊ si s̄raz ornamēto careat hūanitate tñ ⁊ libalitate atq; prudentia cuz quouis p̄ncipe sui seculi cōpari p̄t. **S**uis nāq; cōpositi mores: māfuetudo atq; hūmāitas ⁊ fami liarie ac vrbanū viuendi genus cum carū nō tam p̄tiffici q̄ p̄ncipibus multis fecerunt.

Puelle **M**onstruz t̄p̄estate istac in agro v̄onēsi natū ē: q̄ vñū caput ⁊ duos podices ac duas vuluas h̄ris: ex ababus ip̄is vuluis supfluitates emittebat: hēbat isup q̄tuor brachia: sed duo grossa que p̄ volūate mouebat: alia tēnuiora ⁊ imobilia erāt: v̄tres ēt: duos circa sto machum p̄iuncto hēbat: hac pentes per italiā circūferentes p̄cia ab ispicieēs mēdic abāt

1475

Simon beatus tridētinus puerulus (quē ob miraculoꝝ frequētiā beatū appellāt: hoc āno i **T**ridētina ciuitate a iudeis necat': martyr ch̄ri effect' ē. **I**udei. n. ea i vrbe palca suo more celebraturi cū christianū nō haberent imolādū: cui' sāguine i acimis vti possēt: puez hunc hoc mō in **S**amuel' cuiusdā iudei honorati domū furti deportauerūt: in cui' collo primuz ne vagire possēt sudariolū apponentes nocte illa ante altare eoz synagoge extēsis in cruce brachijs ip̄osuerunt. **E**t p̄mo p̄riapulū forpicib' mox genā dextrā p̄cidētes: sudib' deitū p̄acutis hymnos eoz more canētes vsq; ad mortē pupugere: quo mortuo statiz ei' cadauer in p̄p̄inquū domus eoz flumē p̄iecerūt: querentes deinde ārij parentes gnatū puulū tā dē in fluuio inuenerūt: vsiq; puulo stati vrbis p̄tozi scelus rettulerūt. **E**rat tūc p̄reto: ea in vrbe, **J**oānes de **S**alis brixieſis legū doctor. **A**t ip̄e sua v̄sus prudētia: oēs statiz iudeos cō p̄rehensos ecculeo imposuit: qui torment' astricti eo ordine crimen confessi sunt. **Q**uo co-

Federic⁹. 5.

gnito ingenti zelo fidei successus: omnes iudeos aut cecidit aut vrbe exterminavit. Simon vero collectus postmodū multis miraculis clar⁹ effulsit: adeo vt tātus ad eā vrbe ex oī chri stianō orbe p̄p̄loꝝ ꝓcursus ad facti hui⁹ p̄p̄uli sepulchꝝ miraculaq; visendo ē factus: vt etiaz vrbs euz miraculis opibus multis sit aucta: et hoc non sine iudeozum infamia et confusione dictum sit.

Bartholome⁹ acolens seu colleonus bergomēb ex claris parētibus ortus: venetoz maxius ipator: h̄ anno 4. nonas nouēbris ap̄d **B**alpagā oppidū suū i agro bgomēsi: etatis sue anno 75. mori: et Bergomū datus: regijs exeqis i vrbe foro: iux̄ maius tēplū: i mirabili sepulchro qd̄ ipse viuēs iux̄ ipij sui dignitatē sibi extruxerat sepelir. Is nēpe i auro et argento rerūq; oīuz copia: sup̄ oēs p̄uatos Italie viros p̄p̄otes hitus fuit. Quāob̄re nomē eius celeberrimū nō mō cū puicte p̄ncipibus cōe: rez ex puiciā cōes euz regibus titulos: et qd̄ ai vtute sortitus fuit: et q; p̄ vtutū gradus ex domestica (vt ita dicā) sorte illo ꝓsendit: vt p̄ qnq; et vi giri ānos ap̄d venetos ipatorie maiestatis māus p̄meruit: idcirco haud absurdū putauim⁹ i opis calce: i vita huius nri clarissimi ipatoris ꝓscribēda p̄t̄ moꝝ susceptū aliquatisp̄ diuici us imozari. Fuit igit̄ i p̄mis hic Bartholome⁹ ipator: formosi p̄ceriq; corpis: et eximie et venustissime p̄ oēm ei⁹ etatē p̄lebitudis: magni roboris: et velocissime agilitatis: q; velut **A**sa el fr̄s **S**oab. tātā gliaz hūit i pedū velocitate: vt nō solū boies: s; et equos ad currēdi certamina superit. Eius magnanimitas i bellis p̄tractādis nō satis scripto explicari poss;: l̄raz at̄ glia nec oīo idocit⁹ aut gnar⁹ fuit: l̄raz tñ hoīum amātissim⁹ et assidu⁹ fuit: et mltoz histo rīcoꝝ libros vt mirabiligenij erat subtilit̄ itellexit: hāc ei ignorātiā: id̄ euenisse tradūt: q; i pupillari etate **P**aulo eo genitore **T**ricij oppidi tūc dño ab ei⁹ affinitib⁹ libidine dñandi ob trūcato: et m̄re i vincula ꝓiecta: puerullus ipse vltima laceffit⁹ paupertate p̄ denia queq; sine l̄raz p̄ceptore qd̄ ai magnanimitate se ꝓferre coact⁹ fuit. Et p̄mo vt rei militaris fortune sorte tēptare poss;: Placētā ad **P**hilippū **A**rcellatē tūc i bellis clarissimū ipatorē: vt p̄ma militie p̄cipēt̄ rudimēta ꝓcessit. Inde ad **B**raciū i **A**pulliā trāsmigrauit. vbi et p̄mū futurū honozib⁹ p̄ndēs armiger fact⁹ viā ap̄ire cepit. Dehinc ad **J**acobū **L**audolā: q; **N**eapolim ꝓ **A**lphonsū regie noie obsidebat euolauit: vbi inf̄ ipatoris milites tāq; **H**ari⁹ et **D**ar cus **C**atonis filius p̄m̄ enituit. Et p̄pea viginti eq̄tib⁹ illa p̄ma ꝓditōe eū ꝓfecit: paucisq; post dieb⁹ **B**racio ab ipso **L**audola i **A**quile bello ipso **B**artholomeo militante inf̄fecto: eiusq; vt̄ ea i pugna cetis p̄stātior ꝓdicata et declarata i venetos euocat. Qui et s; **C**rimi gnola ipatore ꝓ **P**hilippū ducē bellū gerēte militaturū se ꝓtulit: cū quo q̄ strenue q; mag nificē ꝓ **J**arpellonū vix audacissimū i obsidiōe cremonēsi se exercuerit nō facile narrari poss;. **E**am ob̄re senat⁹ venet⁹ ob clarā nois ei⁹ memoriā et octoginta equites: supra quos hēbat ei adiecit. **E**xide ꝓto ꝓsilio: q̄taq; p̄udētia ac idustria florere cepit. et ꝓfertiz i saluādis venetoz copiis i expugnatōe bergomēsiū vallisq; **C**amonice deꝓplatiōe. Dehinc et i expeditōe ꝓ **N**icolāū piceninū **B**rixia i f̄ssissime obsidētē: postmōm i defensiōe **V**erōe si bi p̄ senatū venetū credite. Et postreō ei⁹ quā ꝓ temeritatē **S**uereri magnanimitas et for titudo vsus sit. **S**enat⁹ p̄plusq; venet⁹ illo tūc et deinceps retributionū meritis munificen tissime ꝓprobauit. **N**ec et̄ pretermittendū est que postea **P**hilippi ducis noie apud bono nienfes: picentes: et cremonenses: strenue fortiterq; ac prudenter gesserit belloꝝ facinora lz vltim⁹ vite sue ip̄ib⁹ suspitōe duct⁹ iniq; carceris dānatōe eū catiuauerit: rez ano necdū euoluto dux ipse vita excedēs. **B**artholome⁹ excarcerat⁹ fuit. **N**ec p̄pea segnior imo auda cior effect⁹: suū n̄ maḡ labore collegit exercitū: et it̄ ato accepti mediolanēsiū stipēdijs: mox ꝓ gallos expeditōez fecē: quoz furores motusq; q̄ta magnaitate fortitudieq; triplici triū p̄ho fuderit: hic ei⁹ mūera: et illic illoꝝ funera testat. **N**ec id̄ p̄ trāsalpes tāt⁹ h̄ acolei nois froz galloꝝ accolis iuabat: vt ab ide quo aduixit sp̄ ipm̄ ducē i eoz exercitū natū bonuerit. **H**ui⁹ et̄ iuictissimi ipatoris i bell̄ gerēdis **S**racise ꝓhortia: q; vt dixim⁹ i **I**talia tāq; scōs **A**lexāder enituerat ad celos vsq; laudib⁹ extulit. **H**oc idē et **A**lphōsus rex iāp̄dē effecēat: adeo vt admirās hoīs vtutē atq; p̄stātā dixisse ferat. **E**t se bergomēse ob ꝓceptā i eo beni uolentiā: illiq; taraconēse futurū deiceps decernebat. **E**a p̄p̄ fert ap̄d ꝓfatū regē illd̄ ꝓclari **L**eoīs i signe illi a p̄ncipio vxore oblatū fuisse: q; idē ꝓocul⁹ h̄ns **L**eoīs moꝝ militari accri mōia uehemēt⁹ i dies accēdēt. ad cumulū igit̄ clarissimaz et vtutū dēclarāday iclit⁹ veneto rū senat⁹ postreō illi ipij vniuersal̄ sceptrū tāta ꝓpa ꝓtulit: q̄tā vix hūani fast⁹ et glie capax opiari queat. **A**t sceptro et̄ suscepto auctas oīuz hostiū aios sup̄p̄ssit. ꝓfestiz mediolanēsiū ducis et venetoz pax subsequata ē: q; q̄ necessaria q̄ vt̄l fuerit oīuz iudicio reliquo: **B**ertho lomeo itaq; i ipio ꝓfirmato gliaz q̄si d̄ glia ꝓfert̄ fategit. **V**irtutes q̄ppe maiestati ipatorie

1475

Federic^o. 3.

necessarias summa diligentia complexus est. Et si peccator hominum more obfluatissimum in christiane religionis fuit: misericordisq; in pauperes ac pietatis in deum. Adhuc etiam cum tria sua ipsa erexit: ecclesias quoque nonnullas. Brixie: Bergomi: Baselle: Alpage: Alsalbe: alijsq; locis construxit: et donavit. Ingentia eum et perpetua legata pro nobilibus pauperibus virginibus maritandis dimisit distribuenda: quae res certe immortalis eius efficiet: et christiane religionis obfluatissimum fuisse testantur. Excoluitq; propterea Bergomum Bergomateque agrum et Brixiam magnis domorum edificijs. Agrum quoque bergomensem cum pluribus edificijs. scilicet peregrinas aquas maxima cum ipsa introducendo bonificavit. Indagavitq; balnea pro lepra purganda in bergomensi agro atque construxit. Quamto magis eo spiritus princeps ipse claruerit consilio: prudentia: ac benivolentia: reuerentiaue: legatorum regum principum ac ducum ad eum frequentes ipse declarant. Nonnulli principes ipsi pacem et societatem ab eo petiere. Erat eum erga omnes multe humanitatis: clementiae: mansuetudinis: bonitatisq; ac in equitate humilitatis: virtute vero et iustitia re magisq; verbo excolebat: seditionum infensissimum ferebat. Eius aule amplitudo: pompa: et gloria: omnium principum aulas equit: ubi de honore agebatur pecuniarum profusissimum: nunquam pro splendore dignitatis ac glorie passus fuit superiorum. Errantibus eum venientibus cum inuenerabilibus pecunijs heredes instituit et ditissimum fecit. Innumerabiles eum terrarum principes diuersis sub temporibus imperator hic suo sub vexillo habuit. Nouissimis vero diebus: hi clarissimi duces eius stipendia uno exercitu secuti sunt. In primis Hercules estensis nunc Ferrarie dux. Alexander Sphortia pisauri dominus: Bonifacius nunc Bontifferrati marchio. Pistorius Manfredus nunc Fauentis dominus. Liechardus Pinus Ordilapbi germani Soroluij princeps. Joannes frater cisterciensis miradulani comes cum duobus filijs: Marcus carpensis: Deiphobus angularis: Joannes fantoni: Laudola eques: Sphortia secundus: Franciscus ducis ex pellice filius: Gerardus: Gaspar: et Jacobus omnes ex martinorum familia: et alij multi. Has itaque huius clarissimi imperatoris laudes ad multorum exemplum breui sub praedictio scribere curauimus: ut nobile hominis exemplum legentes possit emulatio ac desiderio immortalitatem adipisci.

Capha genuensium ciuitas: quae est in septentrionali plaga in littore Euxini maris populosa quaeque et mercatoribus apta: huius anno quodam Squarcaphigo Venuensium ea parte in turcorum manibus deuicit: odio eum Balacij vicecomitis ducis id scelus factitatum fuisse tradunt. quod omni ingenio ipsam et gentem sibi subicere nitentur: et libere principatum de eis sibi vendicare. Superiori autem anno in insula Creta spiratio orta Cretenses regi turcorum fidei dedere arma suscepturi: si classis eo mitteretur in insulam in eius partem transferretur. Ea re prope profestum imperator classis venete cum quadraginta biremibus armatis in insulam nauigauit. Eaque classis ubi a cretensibus uisa est. adesse turcum creditum est: et mox turci nomen in clamatum in custodes urbis Cadie ab eisdem sentitum est. Quae remiges et pugiles expoliti spiratores omnes ceperunt. Expectantibus autem cretensibus turcorum classis. Ecce turci in Euxinum mare quod est trans bosporum nauigant: et terrestribus copijs sequentibus propter omnem spem expectationemque apud Capham consistit: et expugnantes lacerantesque urbem tandem cum magna cede ceperunt.

Radus Tyber ac reliqua Italiae flumines: huius anno Nouembrio mense ex multitudine Imbrum ita cruenti: ut et alueni affluentes multa Accolodana intulerit: quod non secus per vias nauigabatur: ac prope fluminum alucae facie consueuerat. Decrescentibus paulopost: multa aialia: et quae maxime Tyber secum traxit: ex quorum flatu multa pestis subsecuta est.

Andreas viderimus. 4. et 70. venetorum dux: huius anno Bocenico duci surrogatus: ducavit anno uno: et mense 4. vir etate et aucte grauis atque opibus inter pretiosos venetos affluentissimus. De quo ob magnam breuitatem nil memoria dignum huius quod litteris mandari possit: Iuste eum et integre principatum sibi creditum rexit: ut optimi patris desiderium nemini reliquerit. Qui est primo mense quarto ducatus sui deficiens in ecclesia Seruorum sepellitur.

Carolus Burgundionum dux vltimus ex illusterrima regia francorum domo natus: Philippi ducis filius: huius anno cum ducatu vixit. 9. annis tenuissimus: a Sueuis in plio fratris et fufus atque fugatus tandem obtruncatus morte obiit: hic vir fortis et severus atque magnanimus ab ipsa sua adolescentia fuit: vni cum vigesimo annu attigisset et Sadaueses ciues a Philippo patre privilegium quoddam extorsisset et ab eo est confirmatioem violenter obtinuisse: ipse domum reuersus non pauca militum manu collecta in Sadauium duxit: et impetu suo maxime civium illoz occidit edidit: et tanta illi ubi calamitate illuxit: ut nunquam antea in vna pugna ex Sadauiensibus tot occubuisse a maioribus memorie traditum sit. Ingressusque ubi privilegia omnia in medio urbis foro exuri fecit. regem deinde sumptu multas cum Ludouico francorum regem certationes suscepit: et multas illi calamitates illuxit paceque cum eodum pro modo perfecta: a leodiensibus infensus: omnes belli vii in eos conuertit: deique ciuitate obtenta inueros in ea infecit: nec ulli quod sexui aut etati seu dignitati parcere voluit: eo magis bello et capti-

Federic^o. 3.
uitate tāta cede crudelissimā exercuit: quāta neq3 grecoꝝ neq3 barbaroꝝ iſferāt hystorie:
postcedē editā vniuersā p̄sus oplanauit vrbēz: nec vnū quidē calculū dimisit. In medio
āt vrbis foro columnā erexit: z ide digressus vrbem desolatam reliquit: postea vō cū Edo
uārd^o angloꝝ rex ei^o sororius ab Henrico Castelle rege: regno p̄ arma pulsus fuisset: ad Ca
rolū hūc accedēs solaciū z auxiliū h̄bericū ac Ludouicū reges exposulauit: q non solū
solaciū eidē prebuit: s3 eo i regē restituto et quoaduixit: maximū Andonico regi bellū idixit
z maxis cū calamitatib^o attriuit: erat n. Carolus hic adeo accerrim^o eqtatis defensor: vt p̄
pter illā tuendā nullius iracūdiā: nullius inimicitā: nullusq3 similitatē aut potētā extime
scērimo z metā honestatis excedēt. Veniq3 cū mltas puincias ingēri infectōe sibi subegis
set: ad Mansciā ditiōis Reimbari Lotboringie ducis vrbem cū q̄ttuordecim milib^o tan
tū puenit: i eo loco veniētes copias eius p̄stolaturus vt iregris exercitibus h̄ Suenos quos
vltiori vocabulo Suiceros appellam^o maturaret: dūq3 ibi veniētes exercit^o p̄stolaret:
ecce Suiceri coeūt: ipronisq3 i ante Lucano. pximū quēdā mōtē capiūt: in quem dux ipse
Burgūdnus et pedites q̄dringētos vt ip̄z occuparet misit. Ibiq3 Suiceri hostium copias
adoriunt: easq3 fugatas i castra ducis popularit^o aduolant: tantaq3 strage eū afficiūt: vt ex
q̄ttuordecim hoīum milib^o: vix q̄ttuor milia fugisse perhibeant: alij aut vt celi: aut profligati
p̄ deuia queq3 fugientes. Carolū fugientē deseruere: quē hostes insequentes tādē ob
truncauerē. Atq3 eo mortuo hoꝝ ducū gen^o extinctū est. Unicam eim filiam hic regni be
redē dereliquit: que Federici cesaris filiū duxit maritū: ex quo cū duos genuisset filios: z
ipsa supiori āno ex equo delapsa fractis ceruicib^o expirauit. Eoq3 mō hec ip̄a burgūdnū
pp̄t crudelitātē radicū eulsa ē: vt oēs cogiscāt: quāta puidētā hūanaz et rex pbat h̄e de^o
z quomō bonos z misericordes z nō sanguinē ficientes dilgat: malos at abhorreat: z a ra
dice disperdat.

Joānes maria vicecomes: sext^o mediolanēsū dux: Balcacio ei^o p̄re: āno supiore i festo sancti
Stephani mltis p̄fossus vulnerib^o iterēpto: h̄ āno i festo Epiphanie: etatis sue āno nono.
patz decreto dux declarat^o: statim i tēplo b̄e virginis Marie delat^o: vniuerso spectāte po
pulo: aslātibusq3 patruis oib^o cū vniuerso regni maḡatu: Bireto z reliqs ducat^o ornāmēt
isignit^o ē. Cui^o qdē regni cura p̄ncipalē: quoadusq3 adolescēt m̄ri Bone sic appellare: cogna
tisq3 ac quibusdā p̄cerib^o demādāta ē. vtz cū nulla scā repiat regni societas: Cichus cala
ber: qui regni secreta mltō tpe nouerat: z belli pacisq3 leges semp dicere p̄sueuerat. vir qui
dē callid^o z multaz rez experitētia doctus: vbi se rez oīum moderatōrē didicisset: aiaduertēs
quosdā defūcti ducis germanos magni spūs adolēscētes: i aliqui ei^o conatib^o obsistē possēt:
eos regē ppellē curauit: z tāq̄ maiestatis reos varijs i locis exilio p̄petuo dānauit: e quibus
duos postmōz e medio tollē fecit. Supstites vō tādē i regnū reuersi Cichuz quē nouerāt
sibi fuisse isensissimū capiūt: z honesto carcere i papiēsi arce recludūt: vbi cū machiationes
suas falsus fuisset: capitali supplicio mulctat^o ē.

Lucuste h̄ eodē āno i brixianō agro i maxia multitudie aduolarūt: que brixianis z mātuanis
maximū itulerūt dānū. Quibus nisi Ludouici mātuani p̄ncipis sollicitudo obstitisset: fata
q̄ corosissent.

Pestis seuissima: h̄ āno brixianā vrbē inuasit: q̄ viginti z eo āpli^o vrbē multitudis milia exti
xit: quā quidem calamitatē idicauit Solis eclip̄sis: que eo āno Julio mēse fuit: atq3 locu
storum multitudo.

Federic^o gōzaga Ludouici fili^o: terti^o mātuanoꝝ marchio: h̄ ipso āno p̄re Junio mēse defū
cto: i regnū p̄mū successit: z regnauit vsq3 i p̄ns ānis. 5. vir multa v̄tute z prudētia p̄dit^o ac
rei militaris scia nō ignar^o: quē ob v̄tutū suaz p̄statiā i multaz rez nouitate: z i sumis toti
us Italie difficultatib^o: atq3 i turbulētissima diuersaz p̄cellaz fluctuatōe mediolanēsium
ducat^o suaz copiaz ḡnalē ipatorē delegit: vt p̄tissimū floretinis succurreret: quos maxima
p̄tō fisis z Neapolitani regis man^o aggressa fuerat.

Joānes mocenic^o Petri mocenici olim ducis german^o quint^o z septua gesim^o venetoꝝ dux: h̄
āno i locū Andree Vēdermini creat^o: ducavit vsq3 i p̄ns ānis. 5. vir certe in tanta rerum
perturbatione tanto p̄ncipatū necessari^o. Nam singularis mansuetudinis z clemētie at
q3 p̄posite eloquētie h̄it^o ē: prudētissim^o quoq3 comis ac p̄hūan^o. Qui maḡatu suscepto pu
blice saluti p̄sulēs: cū tā āno supiori turci Fox Juliu: alias Srinolū: i festo agmie p̄currisset:
z oia cedib^o: rapinis: z icēdijs inuoluisēt. verit^o et ne i Italiā bellū inferrēt: eo maxie qz cō
stabat quosdā ch̄ianos p̄ncipes litteris z nūcijs in dies hostē in senatū p̄citare: ex senatus
cōsulto pacē ab eodē mltis difficultatib^o tādē impetravit: p̄ qua etiā preter ānuale: censum

1477

1478

Sederic^o. 5.
 seu tributū Scodrā oppidū toti^o Albanie caput dedit. Quarto deinde āno sui magrat^o cū
 Hercules ferrariēsis dux (quē senar^o vener^o i dominiū collocauerat) retustas venetoz imu-
 nitates violassz: z aliq̄ pter iustitiā abstulissz. Dux hic ipse inuito cū Sixto pōtifice pbedere
 maximū bellū pado terraqz Herculi duci itulit: z maxis nūcusqz ipm exagitauit plijs ide-
 qz Robertū malarestā belli sui ducē ac classē validā d̄ Ferdinādū Apullie regē mltis iniu-
 rijs pōtifice lacefferē misit: que classis vniuersam Apullie orā poplauit. z Robert^o dux: Al-
 phōsū regis filiū z Calabrie ducē pfligauit: z multis ei^o comilitonib^o captis Romā victos
 pduxit: de quib^o et triūph^o act^o ē. Robr^o at Sāseuerinēsis vniuersal^o copiaz venetoz ipatoz
 captis circūquaqz Ferrarie mltis oppidis: iā nūcusqz vrbē obsidiōe maxia cigit. Quid fu-
 turuz. sit deus ipse nouit.

1479 **Baptistin^o fregosi^o. 30^o.** genuēsiū dux: h̄ āno e Veneta pulso mediolanēsiū dūo: qd̄ qndecim
 ānis genuēses pulerat. Ducat^o dignitatē suscepit: z nūcusqz q̄ttuoz ānis ducauit. his eniz
 māsuēt ai z mltē v̄tutis pdit^o h̄ic^o ē: z apd̄ hoies iust^o extare dz. q z si emulatores sustineat:
 rez tū ciuitatis z reipu. sue: multā curā h̄ic dinoscit.

Dabumer^o magn^o turcoz ipatoz octau^o: ex clarissima **Orthomanoz** p̄ncipiū familia natus:
Amurati p̄ncipis fili^o: q fuit **Dabumeti**: q fuit **Amurati** p̄mi: q fuit **Orchāt**: q fuit **Ortho-**
mani a quo ipsa **Orthomanoz** familia: h̄ āno posteaq̄ i **Assya** z **Greecia**: duob^o z triginta re-
 gnasset ānis apud **Cōstātinopolim**: octauo z qn̄q̄gesimo vite sue āno: nonas maij diē clau-
 sit extremū. Is. n. cū p̄zi i ipiū successissz: q̄ttuoz z viginti ānos hēbat etatis: q suscepto ipio
 p̄zem i oib^o supare ānix^o ē. Et p̄pea ex rez magnitudie gestaz magnū turc^o appellat^o ē: qz
 sic p̄zem i reb^o gestis: ita z i vicijs p̄stim seuitia supauit. Hic post p̄zem i **Assya** tātūm r̄igna-
 re cepit: s̄z ilico ab ai ei^o magnitudinē: auctis p̄mi regni virib^o: igētes copias i **Europa** per
Thespontū classe traiecit: vbi breui mltas grecoz vrbes (p̄ter **Cōstātinopolim**) occupauit:
Restabatqz ipsa ipialis vrbs totius orientis columē: vbi inuēabilia extrabāt rez preclarissi-
 maz monumēta: quā ē sūmo desiderio occupare cupiēs: occasiōem p̄us q̄rere cepit. Et ca-
 stello haud lōge i **Bosphori** littoze ad **Euxinū** sedētis cōdito: d̄ pbedera ex i. puiso agros
 viciosqz **Cōstātinopolitano** depopulās: post cedes inuēras: multaqz p̄cedā ablatā: p̄ctis vi-
 diqz copijs r̄estrib^o atqz maritis atqz exercitū duxit: z igētib^o machinis vrbe obsidē: z op-
 pugnare ac dilacerare cepit: vbi multis i locis apertis z dirutis muris: deficiēte ēt ob gre-
 coz auariciā p̄sidio: qn̄q̄gesimo post die: vrbe cepit: expoliavit ac de ea triūphauit. Cap-
 taqz vrbe p̄us a **Janisarijs** ipatoze obrūcato. **Dabumetus** leone crudelior. Sacerdotes
 z ministros ch̄ri oēs sine mia dilacerare p̄cepit: plebēqz vniuersam venūdare: sacras virgi-
 nes icestare: matronas z v̄gines ludibzio h̄zi voluit: hic reb^o oib^o direptis: vt nobilitatē oēs
 p̄sius extingūt: p̄ tērozia queqz calidus hostis: passim publice edicē fecit: vt nobil^o q̄sqz si se
 redimē vellet i sui ipsius arbitrio essz. **Lo** itaqz rumore p̄ exercitū sparso: q̄sqz nobilis: q p̄-
 uatis tenebat custodijs: seipm pdijt. **Lo**qz mō oples vrbes p̄ncipes cogniti: z ad **Dabu-**
metū pducti: dū libertatē sperāt i miserā incurrūt mortē. **Eos** nāqz seuitissimus **Cantis**: ita-
 tim nudatos veluti peccora trucidare fecit. **Hec** z his filia i **Perā** vrbe genuēsiū coloniam
 comississe fert. **Cōstātinopolis**qz potit^o z ipatoz declarat^o: p̄festim **Peloponēsiū** oēs armis ce-
 pit: z ch̄rianū pplm i fuitutē abduxit. **Indeqz** i **Archayaz** mouēs: ipaz z **Archarniā** z **Epy-**
rū: z maiorē **Dacedonie** partē atqz **Bulgariam** totam cū **Rasia**: z **Serua**: z quicquid ab
Andrinopoli **Samū**: vsqz ad **Annē** z **Banūbiū** interiacet inuasit: z ch̄rianis abstulit. **Ca-**
lachia ēt eas obres timore perterrita p̄o maiori parte ad eum defecit. **Bosinā** postmoduz
 ingressus tāq̄ horrida tēpestas p̄cta vastauit: eamqz cū vniuerso regno z rege cepit. **Lei-**
bon. i. **Arhilenē** p̄terea nobile genuēsiū isulā maxia cū būani ḡnis effusiōe cepit: eiusqz
 ifelices aias i **Assya** oēs trāsportauit. **Hec** facile quidē p̄memorari possz: virozū nobilium
 mltitudinē ac sacerdotū quos vbiqz cruetissima cede rapi fecit. **Senes** iuuenesqz viros ac
 mulieres i plateis tāq̄ oues trucidari p̄misit. **Nullā** matronis: nullāue v̄ginibus suauit re-
 uerētā. **In** **Rascia**: p̄ncipibus illis quos **Besptos** vocāt oculos erui fecit. **Dehinc** **Sino-**
pē vrbe vetustissimā z **Trapezūdā** dirupit: eiusqz incolas vna cū eoz ipatoze capti-
 uos abduxit. **Suboiā** isup venetoz isulā inuasit: quā vna cum **Calcide** eiusdem insule vrbe
 expugnauit ac multa strage captiuauit. **In** **Assya** vero minore duodecim regna obtinuit: v̄z
Pontum: **Byrbiniā**: **Capadociā**: **Paphlagoniā**: **Ciliciā**: **Pamphiliā**: **Lyciā**:
Cariā: **Lydiā**: **Phrigiā**: z oēm **Thespontū**: ac multa alia occupauit: que p̄memorare lō-
 gum ēēt. **Inuēras** ap̄pe gētes: z incredibiles hostiuz exercit^o sepe fudit: adeo vt ei^o rei grā
 totius pene orientis impatoz fuerit p̄stitur^o. **Hec** p̄pea qui ad gerenda bella tam crudelis

Federic⁹. 3.

fuerat: a libidine se tempabat: ad quā vt ipudētissim⁹ porcb⁹ ferrebat. In mares. n. et i feminas equaliter ardebat puerorum turbam ac feminarum per se in suam libidinem clausam custodiri faciebat: nec tamen libido in eo crudelitatem minuebat: quinimo ex ijs quorum amore tenebat. pueros puellasq; leuissimis ex cāis occidebat. Et vt ad libidinem perdurare poss; puluere quēdā suis pbētib⁹ medicis certis dieb⁹ sumebat. quo et corp⁹ ad libidinem occidat: et aius ei atrocior ferrociorq; efficeret. Nō. n. a suis amari: s; parit ab oib⁹ timeri volebat. Qui vt p̄mū p̄ris sceptrū tenē cepit: i sanguinē suū crudelitāt iūta edidit. S; n. vni cū ex eadē mīe natū i cunis iacētē ad se dferri: et corā se strāglari fecit. Et q̄ppe facies hoīs nāz p̄ se ferrebat: cui aspect⁹ qdē horid⁹ et torax erat: oculi fedi aut recti: s; i angul⁹ r̄flexi cū aliq̄ spectabāt. Frōs alta erat: et posterior capitis ps̄ eminēs. Nasus in medio tumid⁹ labrū icuru⁹ deferrebat. Macillēta facies itra maxillas p̄cauata pallidissima ondebāt: corpus robustū firmūq; ossib⁹ ac mēbris: cōz hoīs magnitudinē aliquātulū excedebat: quod certe a teneris ānis oib⁹ laborib⁹ assuefecit: et maxie ijs q ad tolerādā militiā sufficē videbātur: currēdo. s. et eq̄tādo: bastas gladiosq; tractādo. Qui cū artē iferrēdi vitādiq; ictus pdi scē: fustū ferreū ad ludū p gladio vti p̄suevit: quo gladi⁹ ei leuior postea ac tollerabilior videret. Veniq; cū plā p̄is imitāda h̄et exēpla relicta benignitate clemētia et liberalitate: vicia tātū p̄plex⁹. Solā p̄ris i reb⁹ gerēdis ai magnitudinē prudētiāq; imitat⁹: quā et crudelitate ac malitia fedauit: et lz ch̄iana mīe captiua nat⁹ fuis;: ch̄iano tū noi quoad vixit ifēfissim⁹ fuit. Hic Alex⁹: mag⁹ v̄tute et magnitudine p̄siliis: et ipum felicitate: et rex gestaz glia equauit: qui ad Cilicie Angustias cū exercitu puenit: quo i loco Alexander memorabili clade Bartū supauit. Qui sepulchro tale epythaphiū i greco scriptū habet.

Qui vici inuēros p̄p̄os: tot regna: tot r̄bes. *His mea: que latio cognita nuper erat.*
Sol⁹ et imēs qui timor orbis eraz: *Arfacide sensere manus: has sensit arabiq;*
De rapuit q̄cūq; rapit mors ip̄roba s; suz *Et mea sunt p se cognita tela duci.*
Virtute excelsa duct⁹ ad astra: tamen *Mēs fuerat bellare Rodon supare sup̄a.*
Maio: Alexander nō me fuit Hāmbal et nō *Italiaz: s; nō fata dedere modum*
Fuderit Aufonios tot ille duces. *Bei mihi nā rupit mors aspa queq; sub alto*
Hic victores danaos domūiq; feroces *Dectore p̄diderā vertit et hora breuis:*
Ebaonie p̄p̄os sauromatazq; truces *Sic hoīuz fast⁹ et eūr: sic st̄bemata: sicq;*
Panoni⁹ sensit quātū surgebat i armis *Impia: atq; auz: q̄qd et orbis h̄.*

Federic⁹ mōtis feretri Urbini Umbrie ciuitatis p̄m⁹ dur: h̄ āno Septēbr̄io mēse ap̄d Ferrariā exercit⁹ dur exilēs plen⁹ diez: cū ānos multos Urbini et Eugubij regnasset: diem clausit extremū. Vir certe militaris glie toti⁹ Italie decus ac hūanaz l̄raz et prudentie atq; eloquētie ornatissim⁹: qui ab ipsa adolescētia vsq; i Seniū exercit⁹ corpore militare ad daciā nūq̄ remisit: s; corpus suū multis p̄iculis obiectās mltā fortitudis opa manu p̄pria edidit. Cui rei grā ipm oib⁹ reb⁹ Sertorio romāo p̄pandū p̄uro. Nā Sertorius corpus suū p̄iculis obiectās alterū oculū amisit: sic et hic: q nūq̄ nec voluptate neq; metu superari potuit: fortissim⁹ qdē i aduersis: et i secūdis modest⁹. In ip̄rouis casib⁹: ita p̄stās et audax: vt oēs n̄ri seclī ip̄atores antecesserit. In octis v̄o v̄l̄genio vel astu que p̄ficiūt occupatiōe locoz et p̄uēt̄iōe hostiū celeritate fallatijq; quotiēs expediret p̄fidissim⁹ artifex. In remunerādo largus: i puniēdo mitis et clemēs. his v̄tutib⁹ p̄stās ab oib⁹ Italie potētib⁹ et a sūmo p̄ntifice semp mlt̄is honorib⁹ p̄relat⁹ fuit: s; et ducat⁹ dignitate a Sixto p̄ntifice insignit⁹ fuit. Hic v̄o et si magn⁹ ibellis gerēdis ac strenu⁹ semp bit⁹ fuerit: ch̄iane tū religiōis obseruatissim⁹. Paup̄es eim et religiosos viros sūmope amasse v̄: v̄bē eim suā Urbinatem et tēplis alijsq; regijs et sup̄bissimis edificijs plimū exornauit: et cellissimis menibus munitissimā reddidit. Duos eim post se reliquit filios etate minores.

Hic igit terminū ponā Supplemēti historiaz: quā me p̄missi cū oi veritate tradituz. Nisus at sum sine errore successiōes regū et p̄ncipū: et act⁹ eoz: ac viroz i disciplinis excellētium. et origines religionum: sicut ex libris hystoricoz descriptio p̄tinet. hoc eiz i exordio huius operis me facere compromisi. Perfectū at p me opus fuit āno salutis n̄re. 1483. 3. kl̄as Julij i ciuitate Bergomi: mihi v̄o a nativitate quadragesimo nono.

Impressum autem hoc opus i inclita Venetiaz ciuitate: per Bernardinū de Benalijs bergomesem eodē anno. die. 23. Augusti.



Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text at the bottom left of the page.

Red ink stamp or handwritten text at the bottom center of the page.

Constitutio g[e]neralis a^o 1417 incepta et dissoluta a^o 18 tunc p[er] p[er]f[er]re deposita
basiliens[is] a^o 1431 Eod[em] a^o facta in p[ar]te m[ag]is r[e]g[is]
florentin[is] a^o 1439 dissoluta

Libro 14. f. 159. It. *pot. f. 158. de pot. f. 14.*
f. 158. f. 29. *It. Bals. f. 152. r. f. 151. r. f. 150. r.*

